

שמזועה פזובה

חודש תשרי

תשפ"ז | גליון ג

חג הסוכות
שמע"צ ושמח"ת

חג הסוכות

בו קדושה יותר משאר שבתות השנה והנפשות אשר אין להם עליה בשבתות השנה יש להם עליה בשבת חול המועד, שבת מאסף ומאחד את הכל ובשבת צריך להיות עומד מרובה על הפרוץ ובשבת חול המועד גם פרוץ מרובה על העומד מהני כדאיתא בגמרא מיגו דהויא דופן לענין סוכה הויא דופן לענין שבת...

וכבר הפליגו צדיקים בעניין הסוד שנכתב השבת אצל הימים טובים, כידוע מהרה"ק ר' בונם מפשיסחה זיע"א שאמר מי שיגלה סוד שנכתב שבת אצל ימים טובים יביא חצי גאולה ומי יעמוד בסוד קדושים. אמנם ביחוד יש עניין השבת אצל מצוות סוכה בגודל קדושת וכך הביא באמרי אמת (גור) שבת חוה"מ סוכות תרפ"ב): איתא בקדמונים ששבת חול המועד יש

פנינים יקרים

מצוות סוכה

מעלת מצוות סוכה וארבעת המינים עם מצוות שבת קודש יחיד

בעזר קל עליון זוכים אנו בשנה זו לקדושת שבת וקדושת יום טוב גם יחד.

קול מבשר

לזה מצא רמז "היא" נוטריקון יום ה'נף א'סור. וגם "היא" בגימטריא ט"ז, היינו ט"ז בניסן. וגם תקנה זו זכר למקדש משום מהרה יבנה בית המקדש. ולפי מה שכתבתי לפני זה, נכון מאוד שבארבעה מינים מצינו בתורה שכתבה אתרוג תחלה כפי מה שיהיה לעתיד.

הסוכה דוגמת בית המקדש

צריך להבין למה לא מצינו בשום מצוה שיהי' הנוי מצוה וגדול כ"כ כמו נוי סוכה דמצינו בגמ' (סוכה י') "עטרה בקרמין וסדינין וגו'" והלא זה אלי ואנוהו קאי על כל המצוות, ואמר האדמו"ר מסאכטשוב זצלה"ה (שיח שרפי קודש סוכות אות ה') דהנה על זה אלי ואנוהו פי' התרגום "ואבני לי בית מקדשא" והגמ' (שבת קלג ע"ב) דרשו "התנאה לפניו במצות", וי"ל דאלו ואלו דא"ח, דהנה ידוע דסוכה רומז על בית המקדש ובית המקדש נקרא נמי "סוכת שלום" ובגמ' (סוכה ט') כשם שחל ש"ש על חגיגה כך חל ש"ש על סוכה עיי"ש, וא"כ בסוכה שייכים הב' פירושים הנ"ל בדבר אחד לכן המצוה של נוי גדול כאן בסוכה יותר מכלל המצוות. ונזכה לגאולת עולמים ברחמים גדולים במהרה בימינו אכ"ר.

המר הזה, ואין לנו דורש ומבקש אלא אתה למענך דורשינו'.

אעל"ה - א'תרוג ערבה לולב הדס.
ה"א - יום ה'נף א'סור

בספה"ק מעשה רוקח כתב: במשנה (סוכה מא, א) משחבר בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב ניטל במדינה שבעה זכר למקדש, ושיהא יום הנף כולו אסור. דקדקו בתוס' (שם ד"ה ושיהא), הא הרבה תקנות התקין רבי יוחנן זכאי, ואמאי נקט כאן הני תרתי, אלא הנך תרתי יחד וכו'. ועיין בתו"ט מה שכתב בשם הר"ן. ונלענ"ד טעם נכון למה באמת תיקן שתי אלה יחד. משום דבפסוק שהביא הגמרא שם, מצא רמז לשתי אלה. דקאמר בגמרא (סוכה שם) מנלן דעבדינן זכר למקדש, א"ר יוחנן דאמר קרא (ירמיה ל, יז) 'כי אעלה ארוכה לך וכו' ציון היא דורש אין לה', מכלל דבעי דרישה. ולכאורה קשה למה מביא כל הפסוק, לא היה לו להביא אלא סוף הפסוק 'ציון היא דורש אין לה', ובתו"ט אינו מביא אלא סוף הפסוק. אלא כדכתבתי, שבפסוק זה מצא ריב"ז סמך לשתי תקנות אלו ולעשות זכר למקדש, בתיבת אעל"ה, נוטריקון ד' מינים, א'תרוג ערבה לולב ה'דס. (זוהר תצא, רפג, א)

עוד יש דקדוק בפסוק, דתיבת 'היא' מיותר, היה לו לכתוב 'ציון דורש אין לה'.

בתולדות יעקב יוסף פ' וילך מובא בשם הבעש"ט שכל יהודי יתפלל ביוה"כ על נפשו שתצא מגלות לגאולה, והוא מלבד התפילה על כלל ישראל שייגאלו גאולה הכללית, אנו צריכים לבקש כל אחד על נפשו, כמ"ש בפיוט לכה דודי 'קרבה אל נפשי גאלה', שמבקשים מהשי"ת שיתקרב לנפשי ויגאלנה, כי הנקודה הפנימית שבנו מאד נסתרה ויצאה לגלות, וביוה"כ היא נגאלת משעבודה תחת חשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם. ולאחר יוה"כ צריך להתחנן שנקודה הפנימית לא תחזור לגלותה, כי בוודאי אתמול ביוה"כ כבר נגאלה הנקודה הפנימית, ואנו צריכים להשתדל לא לשלוח אותה חזרה לגלותה ח"ו. ונזכה לשוב אליו יתברך מתוך שמחה וטוב לבב ונזכה לגאולת עולמים ברחמים גדולים במהרה בימינו אכ"ר.

הושענא למענך דורשנו במצות השבת אבידה

בספר דבש השדה (אות קצא). ומטו מינה דהרה"ק ר' משה לייב מסאסוב זיע"א. הושענא למענך דורשנו הושענא (פיוט הושענות). פירוש, אנו מתפללין: רבוננו של עולם אתה צויתנו בתורתך הקדושה במצות השבת אבידה 'והיה עמך עד דרוש אחיך אותו' (דברים כב, ב), ואנחנו בעוונותינו הרבים אבודים בגלות

סוכה ב.) ועל ידי מצות לולב או מצות שבת, שנתגלה המקיף הגדול ולזה אין שייך שום גזירה אטו שמא יעבירונו, דלא ירעו וגו' (ישעיה יא, ט).

סוכה הגשמי הוא ענין רוחני מאד

כתב בדברי יחזקאל בגודל מעלת הסוכה, אמר רבה, דאמר קרא (ויקרא כג מג) 'למען ידעו דרתכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל', עד עשרים אמה אדם יודע שהוא דר בסכה, למעלה מעשרים אמה אין אדם יודע שהוא דר בסכה, משום דלא שלטא בו עינא (סוכה ב.). פרש רש"י ז"ל, 'למען ידעו', עשה סכה ששיבתה נכרת לך, דכתיב 'כי בסכות הושבתי' צויתי לישב, הכי דריש ליה, ואף על גב דאין יוצא מידי פשוטו דהקף ענני כבוד, מיהו דרשינן ליה לדרשה. עד כאן דבריו. ולכאורה קשה דבכל מקום הפשוט הוא ענין גופני, והדרש הוא ענין רוחני יותר פנימי מהפשוט, וכאן הוא להפך, דפשוט הוא הקף ענני כבוד שהוא ענין רוחני, והדרש ירמז לסכה גשמי. ויש לומר דרש"י ז"ל ירמז לנו בזה גדל כח הסכה, שסכה הגשמי הוא ענין רוחני מאד.

סוכות מלשון סכה ברוח הקדש

בספה"ק בני יששכר (מאמרי חדש תשרי, מאמר י.). אמר הרב הקדוש המפורסם מהר"פ מקארעץ זצוק"ל, נקרא החג סוכות מלשון סכה ברוח הקדש, ונ"ל דבזה יודקדק בפסוק חג הסוכות תעשה לך וכו' [דברים טז ג], לך דייקא, שתהא אתה סוכה ברוח הקדש, ואמר עוד הרב הקדוש הנ"ל דלבעבור זה אנו אומרים זמן שמחתנו בחג הסוכות (עיין מ"ש לעיל במאמר ט') בשביל שהיה בחג הסוכות זמן שואבה שמשם היו שואבין רוח הקדש עכ"ל, נ"ל כוונתו שהשכינה אינה שורה מתוך עצבות אלא מתוך שמחה [שבת ל ע"ב] כענין והיה כנגן המנגן ותהי עליו רוח אלקים [מ"ב ג טו], ונ"ל עוד דלבעבור זה אומרים זמן שמחתנו היינו שהזמן הוא מסוגל לשמחה וכו', על כן סגולת הזמן בעצמו יכול לפעול השגת רוח הקדש.

מצוה שאדם נכנס בה עם ה'שטיוועל'

אמר אדמו"ר מפרשיסחא (רמתיים צופים ערך הרבי רבי בונם אות עז) ז"ל, שאין לך חביב ממצות סוכה שהוא נכנס בכל איבריו ומלבושיו ומנעליו לתוך המצוה. וכ"כ

מצוות הבאות מזמן לזמן הנדחות מפניה מחמת שמא יעבירונו ד"א ברה"ר, לכך "ויחן את פני העיר", וכפי שביארו במדרש ש"נכנס עם דמדומי חמה, וקבע תחומין מבעוד יום", ומכאן למדו. חז"ל ששמר יעקב את השבת. והוסיף הרה"ק מדז"קוב זי"ע בספה"ק אמרי נועם (פורים אות כא) עפ"י הנ"ל את הכתוב בסוף מגילת אסתר "דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו", והיינו דמחמת ש"דורש טוב לעמו" והיינו מפאת מעלת וקדושת השבת שהיא מתנה טובה שדרש השי"ת ליתנה לעם ישראל, לכך "דובר שלם [כתיב חסר] לכל זרעו", כלומר שאת אלו הג' מצוות המרומזים בתיבת "שלם" וכו"ל - אנו נאסרים מלקיים בפועל אלא רק בדיבור כח וזכירה. ובוודאי כאשר זוכים ששב"ק הוא יום א' דסוכות ובכח התורה באו חז"ל הק' וגילו לבנ"י רצונו יתברך, א"כ בוודאי לא נחסר מעבודת בני". ועוד באופן נעלה יותר, שהרי נרמז בתיבת של"ם המורה על שלימות העניין.

כבר הפליגו צדיקים בעניין הסוד שנכתב השבת אצל הימים טובים, כידוע מהרה"ק ר' בונם מפרשיסחא זי"ע"א שאמר מי שיגלה סוד שנכתב שבת אצל ימים טובים יביא חצי גאולה ומי יעמוד בסוד קדושים. אמנם ביחוד יש עניין השבת אצל מצוות סוכה בגודל קדושתו.

וכך הביא באמרי אמת (גור) שבת חוה"מ סוכות תרפ"ב: איתא בקדמונים ששבת חול המועד יש בו קדושה יותר משאר שבתות השנה והנפשות אשר אין להם עליה בשבתות השנה יש להם עליה בשבת חול המועד, שבת מאסף ומאחד את הכל ובשבת צריך להיות עומד מרובה על הפרוץ ובשבת חול המועד גם פרוץ מרובה על העומד מהני כדאיתא בגמרא מיגו דהוא דופן לענין סוכה הוא דופן לענין שבת...

וא" מהרה"ק בעל הדברי חיים מצאנז זי"ע, מצינו בסוכה גודל מעלתה משארי המצות, שכולם כמעט נדחים בשבת משום גזירה דרבה (סוכה מב, ב) וסוכה אדרבה אמרו (שם ז, א) מגו דהוי דופן לסוכה הוי דופן לשבת, ומקילין בשבת בעניני מחיצותיה איסור סקילה משום קולא מחיצות דסוכה, והוא לכאורה לפלא אדרבה הוי לן לגזור בסוכה אטו שבת דעלמא. דגודל מצות סוכה הוא מקיף הגדול אשר מי שיושב בצלא דמהימנותא לא יוכל שום בריה לשלוט בו, ורק שאין שולטת בו עין רק על ידי הדעת כמ"ש (ויקרא כג, מג) למען ידעו דורותיכם (עי'

ועכשיו שמצאנו מצוות סוכה אצל השבת מה נאמר לגבי מצוות ד' מינים שאין נוטלים בשבת כפי שצוינו חז"ל הק'. וכלשון הרה"ק בעל התניא זי"ע בספה"ק ליקוטי תורה (לר"ה): "עוד יש לעורר ולשום לב מה ראו חז"ל לעקור מ"ע דשופר ולולב אפילו ביום ראשון בגבולין עכ"פ אפילו בזמן שאין בהמ"ק משום גזרה דרבה בעלמא והלא החשש הוא להדיוטים וקלי הדעת ואיך מנעו המצוה לגמרי מכמה צדיקים גדולים וטובים ובפרט מצות שופר ולולב שהרבה כוונות תלויות בהם ליודעי דעת שנוגעים עד רום המעלות" ומבאר כדרכו שם. ובוודאי אין בני ישראל חסרים כלום באופן זה. ובוודאי נשלם פעולתם באופן נעלה יותר כשחל בשב"ק כדאי' בספה"ק. וכך אי' בספה"ק אמרי יוסף (פרשת וירא) על הפסוק "וה' פקד את שרה כאשר אמר", דהיינו שהשי"ת שמע בר"ה שחל בשבת רק זכרון תרועה, שהרי פקידה היא מלשון זכירה, וזהו "כאשר אמר", כלומר כאשר הקב"ה עצמו אמר וציוה בתורתו שכשחל בשבת אין תוקעין בשופר אלא רק מזכירין.

ובספה"ק נועם מגדים (פרשת יתרו) ש"קדושת שבת כי כמה רבה וגדולה היא דמשום חששא דחילול ידידה נדחה מצוה רבה ויקירא והכרחית היא תקיעה עיטא דיהב קדוש ברוך הוא לעמא קדישא", וכמו שהביא בספה"ק אמרי נועם (מבן המחבר לפורים אות כא) מה שפירש בעל ברית כהונת עולם (מאמר איליו של יצחק פכ"ז) בשם רבו הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע"א את הפסוק (תהילים יז ד) "לפעולות אדם בדבר שפתיך אני שמרתי ארחות פריץ", והיינו שלפעמים מצווה שצריכה להיעשות ע"י פעולה ומעשה וכדוגמת השופר שמצווה לתקוע בו בפועל - "לפעולות אדם" - נעשית רק "בדבר שפתיך", דהיינו בזכירה ובדיבור, והטעם לזה הוא משום ש"אני שמרתי ארחות פריץ", דהיינו שאני שומר אורחותי ודרכי שלא אטלטל ד' אמות ברה"ר שהוא מקום פרוץ וחשוף, וכן הביא פירוש זה בספה"ק עקידת יצחק (פרשת וילך אות י.).

וכתב הבני יששכר (מאמרי השבתות מאמר ט אות א) וכן כתב גם בספה"ק ייטב לב (פרשת וישלח), כי דחיית ג' מצוות אלו, שופר, לולב ומגילה, מחמת יום השבת וקדושתו, נרמזים בפסוק "ויבא יעקב שלם וגו' ויחן את פני העיר", והיינו כי יעקב שהוא בחי' שבת כידוע ראה את אלו הג' מצוות הנרמזים בתיבת "שלם" שהוא ר"ת שופר לולב מגילה וכיון שראה והבחין כי קדושת השבת היא כה גדולה עד שהיא עדיפה יותר מאלו הג'

בשפתי צדיק (שפתי צדיק ליום א' של סוכות אות יג, וראה בחינה אחרת בשפתי צדיק שם אות ו') וזל"ק: שמעתי מפ"ק זקני מו"ר ז"ל **החי' הרי"ם מגור** זה הלשון: "אין לנו מצוה כזו שנכנס בה עם השטיוואל", עכל"ק, פירוש כמו שהוא מסובב אף בגשמיות, המצוה פורשת כנפי שכינה לקבלינו מתוך אהבה, כדכתיב 'על כל פשעים תכסה אהבה'.

והנה מאמר זו מיוחס גם **להרה"ק מראפשיץ זי"ע**, (וראה גם בספה"ק דברי יחזקאל לסוכות ד"ה בליל שמביא רעיון זו מדנפשיה). ומסופר (י"ג אורות ח"א עמ' שמו) שהגאון **רבי מאיר אריק** זצ"ל שאל את הרה"ק **מקאלאשיץ זי"ע** הי"ד, בביאור דברי זקינו הנ"ל דהלא גם מצות עלייה לרגל עולה כל הגוף לראות את פני ה', ענה הרה"ק **מקאלאשיץ**: "לכן בדיוק אמר זקניי ששונה מצוה זו שאדם נכנס בה עם ה'פאדקאוועס' (מנעלים), משא"כ מצות עולה רגל שצריכין לחלוץ המנעלים (ברכות פ"ט מ"ה)".

דירת ערא"י

כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א ביאר רמז נפלא: בתפלה שאומרים בעת שנכנסים לסוכה מבקשים "ותזכנו לישב ימים רבים על האדמה אדמת קודש", וידוע שבסוכה יש איור ארץ ישראל, ובסוכה פסקינן דבעינן דירת ארעי, **ערא"י** ראשי תיבות: **עכו** שהוא צפון, רקם שהוא במזרח, **אשקלון** שהוא בדרום, ים שהוא במערב, שהם הגבולות של ארץ ישראל. (אוצרותיהם של צדיקים)

א' בגמ' (ע"ז ג.) מצוה קלה יש לי וסוכה שמה. שלעתיד לבוא יבואו אומות העולם ויאמרו למה לא נתן ה' להם את התורה, מצוה קלה יש לי וסוכה שמה לכו לקיים מצוה זו. ואז כל אחד עושה סוכה בראש גגו והקב"ה מוציא חמה מנתיקה וחם להם בסוכה ואז הם יוצאים ובוועטים בסוכה, ומקשה בגמרא הרי מצטער פטור מן הסוכה, ועונה הגמרא, אמת

שהוא פטור אבל אין צריך לבעוט בה וזה זלזול רב במצוה. ואי' מבעל **הדברי יואל** זיע"א לבאר. וקשה א. הרי הסוכה עשויה לצל ומדוע צריך לצאת ממנה ועוד ב. מדוע עושים הם סוכה בראש הגג ולא על הרצפה בחצר ביתם. ויש לפרש כי הגויים לא מוכנים לארח אורחים וגם לא להוציא כסף עבור מצוות, ולכן לא בונים סוכה בחצר כדי שלא יבואו אורחים, ועל הגג הם רוצים לחסוך דפנות ויש דין גוד אסיק מחיצתא שמחיצות הבית נחשבות שעולות למעלה בהמשך וא"כ על הגג לא צריך דפנות כי הקירות החיצוניות של הבית עולות למעלה כאילו יש מחיצות ולא צריך רק סכך וא"כ כשהקב"ה מוציא חמה אז שם בתוך הסוכה אין צל, וחם שם מאוד כי הדפנות אינם במציאות והם רק כשרים להלכה של גוד אסיק מחיצתא, כי אין הם רוצים להוציא כסף לקנות מחיצות, ולכן הם לא יכולים לסבול החום ובוועטים ויוצאים.

יקרה מפנינים

סגולת לימוד מסכת סוכה בכל ימות השנה

שגור ורגיל היה בפה קדשו של הרה"ק **מטאהש זצ"ל** (ומובא בספרו עבודת עבודה דף שפ"א) שזקינו הרה"ק **רבי אלימלך זצ"ל** מטאהש, הראה לו מאמר חז"ל שהיה כתוב שם בהאי לישנא: "כל הלומד מסכת סוכה ניצל מכל צרה וצוקה". והוסיף שהגמרא סוכה היה מסכת עולם הבא שלו, ונהג ללמוד מסכתא זו הרבה בכל ימות השנה בעיון רב עכ"ד.

ובספר **דברי תורה** (מהדורה ז אות מ"ט) להרה"ק **ה'מנחת אלעזר'** ממונקאטש זצ"ל כתב: "הנה שמעתי ומקובל בשם גאוני וצדיקי אשכנז ז"ל, כי מסוגל ללמוד בכל יום מסכת סוכה, ועי"ז יפלו ויכנעו אויביו וינצל מהם שלא יוכלו להרע לו. וי"ל כי רומז זה בכתוב, "תסתירם בסתר" - סתר בגימ' ד' פעמים דופ"ן עם סכ"ך שהוא הכשר סוכה לכתחילה, "פניך תצפנם בסכה" - כשילמדו המסכת סוכה, "מריב לשונות" - שלא יקטרגו ולא יריבו עמו שונאיו כנזכר, ונתנו רמז ויאמר

ה' ס'לחתי כ'דברך ר"ת סוכ"ה עכ"ד הנפלאים.

ומסופר בספר **דרכי חיים ושלום** שהיה נוהג ה'מנחת אלעזר' ללמוד מידי יום בבוקר קודם התפילה מסכת סוכה.

ובספר **המדות** (ערך מריבה) כתב שלימוד מסכת סוכה הוא מסוגל כנגד מחלוקת, והרמז 'תצפנם בסוכה' - מריב לשונות.

כיוצא בזה כתב המקובל הק' **רבי מרדכי שרעבי זצ"ל**, כי לימוד במסכת סוכה משנה או גמרא, עם מפרשים זה סגולה לשלום בית, שאנו אומרים בתפלה "סוכת שלום" במשפט "הפורש סוכת שלום עלינו", שהסוכה מונעת ריב בבית (שערי ניסים עמ' רנא).

ונסיים בדבר פלא המובא **בחוט המשולש** (מהדורת מכון דעת סופר ירושלים; עמ' קנה), מספר נכדו של הגה"ק **רבי עקיבא איגר זצ"ל** אף שלא היה דרכו של זקינו לתת לתת קמיעות או סגולות, אמנם לפעמים נתן ליחידי סגולה קמיע או

סגולה על איזה מיחוש. ובאחת הקמיעות אשר נתן קדוש זקניי ז"ל לחולים, היה כתוב "דיבור תוספות שלם במסכת סוכה דף יב ע"א ד"ה בפסולת גורן ויקב" עכ"ד. (מתוך גיליון אור לישירים סוכות תשפ"ב)

•••••

עיקר שמחת החג היא על יום סליחה של יוה"כ

בדרשות חתם סופר (שבת שובה, דף כט, א-ב) ...דצריך להבין מה ענין חג הסוכות לזכר ענני כבוד בימים ובזמן הלז דוקא, הלא היו ענני כבוד בכל השנה מ' שנים. ועוד קשיא מ"ט לא נעשה זכר למן ולבאר, ומ"ש ענני כבוד. אבל נראה לע"ד עיקר שמחת החג היא על יום סליחה של יוה"כ, וכמו שאמרו במדרש (ויק"ר ל, ב) שתופסין ד' מינים בידם כמי שחוזר ממלחמה ונצח, שתופס כידון לאות ניצח. והנה הראיה הברורה שזכינו ביוה"כ ליום סליחה, נלע"ד, כי החוטאים בעגל פלטים ענני הכבוד, וכשנסלח להם ביוה"כ וירד משה מחרת יוה"כ (מכילתא יתרו, ב) וצוה על נדבת המשכן לכפר על העגל, והם

דירת עראי של קנים וקשים יתרצו להיות
אתנו. (אוצרותיהם של צדיקים)

אושפיזא דאברהם רחמא

הכנסת אורחים בסוכה

רמז נפלא הביא בספר **קרבן העני** הא
דמצינו **בזוהר הק'** וספרי מוסר שהחמירו
מאוד בחג הסוכות להכניס אורחים יותר
מכל מועדי ה' י"ל הטעם לפי שע"י הכנסת
אורחים של אברהם אבינו זכינו למצוות
סוכה. דאיתא במדרש דע"י שאמר אברהם
אבינו ע"ה והשענו תחת העץ אמר הקב"ה
בזכות זה יזכו בניך לעצי סוכה.

הביא הגה"ח **רבי חיים נחום ליכטנשטיין**
ז"ל אמר לי ידידי הרה"ח ר' ישראל **יצחק**
פינגרהוט ז"ל שהיה מרגלא בפומיה
דרבנן, דאע"ה נכנס ביום האושפיזין שלו
בסוכות בני"י ומתעבב שם עד הושענא
רבה, וע"ז כתיב 'ושב פתח האהל' - כי
'יושב' הוא לשון הווה ולשון עכבה, 'האהל' -

אושפיזין עלאין

האושפיזין הלכו עם כל אחד מישראל

האמרי אמת (ימים ראשונים סוכות לא ידוע השנה)
מביא: איתא בכתבים של אאז"ל בשם
החידושי הרי"מ ז"ל על הפסוק כי בסוכות
הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם
מארץ מצרים שהאושפיזין הלכו עם כל
אחד מישראל למדבר...

מזמינים האושפיזין בסוכות

וכך כתב הגה"ח **רבי אהרן יוסף לוריא** זצ"ל
(בעל "עבודת פנים") במכתב... היום באמצע
תפילת שחרית עלה ברעיוני למה אין
מזמינים האושפיזין בפסח כמו בחג
הסוכות, יש לומר שאנו מפחדים להזמין
שכשיראו אותנו משתרעים על ההסיבות
בעולם השפל יברחו מאתנו, אבל בסוכה

המקיים מצוות סוכה ולולב כל מה דבעי שאיל ויהיב ליה
באגרות ותולדות רבינו מהר"ס שפירא
מלובלין א"י: ב"ה ברא דמועדא דמטליא
תר"ץ. אל גאון ישראל וקדושו צדיק
יסוד עולם ורשכבה"ג אדמו"ר הרבי מגור
(שליט"א) [ה'אמרי אמת' זצוק"ל].

...בתיקון הו"ר בזוה"ק דמאן דיתיב עם
מלכא ונטל לי' בלחודוהי כל מה דבעי
שאיל ויהיב לי', עלה בדעתי לפרש באופן
שיהי' דבר השוה לכל נפש מישראל, דהאי
"דיתיב ונטל" קאי על מצות סוכה ולולב,
בסוכה נאמר "שיבה", ובולוב "לקיחה",
ומברכין על נטילת לולב ומנענעין "ליחד"
שמה דקוב"ה. והלואי ויסכימו משמים
לפי' זה, ויתקיים בכל ישראל כל מה דבעי
שאיל ויהיב לי'.

...החותם ביראת הכבוד כעבד השואל
בשלום רבו, יהודא מאיר בן מרגלא (גליון
מתיקות סוכות תשפ"ה)

יקרה מפנינים

• • • • •

מבוי, נר חנוכה, סוכה.

באבודרהם (חנוכה). שלשה דברים הם
אם נתנו אדם למעלה מעשרים אמה
פסולים. ואלו הן מבוי, נר חנוכה, סוכה,
ושלשתן יש להם רמז מן הפסוק. מבוי
שנאמר (בראשית יט, ח) כי על כן באו
בצ"ל קורתי. הקורה תהיה עד צ"ל טפחים
ולא יותר ו"צל" טפחים הם עשרים אמה
באמה בת ששה טפחים. סוכה שנאמר
(ישעיה ד, ו) וסוכה תהיה לצ"ל יומם
מחורב. חנוכה (במדבר ז, פד) זאת חנוכת
המזב"ח ביו"ם עולה למנין ק"כ.

רמז נפלא כתב על זה הגה"ק **החיד"א** ז"ל
בספר **פני דוד** (פר' אמור אות ט): במסרה
"כי בסכות הושבתי את בני ישראל"
(ויקרא כג, מג) ברחוב נלין (בראשית יט),
כי נר מצוה ותורה אור (משלי ו, כג). וכד
היונא טליא שמעתי, ששאלו לחכם אחד
פירוש מסרה זו, שרטט וכתב יכלמנסע"פ,
ופירש שיחתו, די ש ג' מצות, נר חנוכה
סוכה עירוב, דמצותן בעשרה כשר,

בה, כמבואר. ולכן ראוי להתרחק משיחה
והיתול, אלא יקיים "וגילו ברעדה" (תהלים
ב, יא), כי מקום רמז הסוכה היא שמחה
ורעדה, דמינה דינין מתערין, וימי הסוכות
הם דין, והעד, כי בליל הושענא רבה הוא
חותם הדין, וימים אלו צריכין שיהיו
בתשובה ורעדה, שימים אלו ניתנו כדי
להאריך על האדם שישב בתשובה, ואין
פתקות הגזרות נמסרים ביד השלוחים עד
ליל שמיני חג עצרת, כדפירש בזוהר (פר'
ויחי, רכ). וכו'.

• • • • •

חג הסוכות תעשה לך באספך מרגנך ומיקבך

בשם **החידושי הרי"ם**, כתוב (סוכה
יב). מפסולת גורן ויקב דהיינו הזמורות
והקשין. ולכאורה ייפלא הדבר שהרי
מצוה יש לקיימו בהידור מהפסוק "זה
א-לי ואנוהו", וכאן דווקא מפסולת גורן
ויקב. ברם חג הסוכות שהוא זמן תשובה
מאבה, אזי גם זדונות נעשו לו כזכיות
וגם הפסולת הופכת למצוות ולזכיות, ולכן
גם בסכך נעשה מהפסולת מצוה:

הביאו אליו נדבה בבוקר בבוקר עד ליל
שבת שהעבירו קול במחנה, והיא היתה
ליל א' של סוכות, לפי מ"ש תוס' בב"ק
(פ"ב ע"ד ד"ה כדי) שירד משה ביום ב'
מחרת יוה"כ, ואז כשנגמרה נדבת המשכן
ממרה סליחת יוה"כ, וקלט הענן אותן
שכבר פלט, ועל כן יושבים בסוכה זכר
לענני כבוד שקלטם.

• • • • •

שיבה בסוכה - "וגילו ברעדה"

בראשית חכמה (שער הקדושה, פרק יד)
"... הכלל העולה, כי בכל מקום שיש בו
קדושה, צריך לנהוג בו מורא וכו'. וכן היה
מנהג מורי ע"ה (-הרמ"ק ז"ע) שלא לדבר
בתוך הסוכה בימי חג הסוכות אלא בדברי
תורה, כי מצות סוכה קדושתה גדולה,
והעד, שעצי הסוכה חל עליהם קדושה
ואסורים כל שבעה, כמו שאמרו רבותינו
ז"ל (סוכה ט), וכן מצינו שפירש רשב"י
ע"ה (זוה"ק פר' אמור, קג:) שהאבות
באים לסוכה וכו'. הרי שאדם בתוך הסוכה
מוקף מאויר קדושה, וכמה קדושות יש

ר"ת ה'ושענא ל'מענך א'לוקינו ה'ושענא (ור"ת ה'ושענא א'-ל ל'מושעות ה'ושענא), ואם זוכים מתעכב עד שמח"ת - אה"ל ר"ת א'תה ה'ראת ל'דעת, ואם זוכים מתעכב עד חנוכה - פתח האהל רמז ל'פתח ביתו מבחוץ' ואם זוכים מתעכב עד תשלום ימי החנוכה - אה"ל ג' ל"ו, היינו הזמן שמסיימים להדליק כל הל"ו נרות. ע"כ. (אוצרותיהם של צדיקים)

העצה לזכות לינצל מן הארציות והגשמיות היא לבוא אל הסוכה

הרה"צ ר' אליעזר דוד פרידמן זצ"ל (מפי ספרים וסופרים) מובא 'בארת המים' (לסוכות) שבלי ל'ט ראשון של סוכות ליל האושפיזא של אברהם אבינו ע"ה פתח הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זי"ע ואמר, שאברהם אבינו היה ירא מאד מהבלי העולם הזה, ובכה מאד לפני השי"ת שיתן לו עצה ותושיה כדת מה לעשות, ונתן לו הקב"ה מצות סוכה לסגולה שממש יראה אותו הקב"ה, ועי"ז ינצל מכל הבלי

עוה"ז. והיינו דכתיב שצוה לו הקב"ה "לך לך מארצך... אל הארץ אשר אראך", ר"ל העצה לזכות לינצל מן הארציות והגשמיות היא שיברח אל הסוכה שממש יראה אותו הקב"ה וכמו"כ יראה הוא משם התגלות אלוהית ועי"ז יתבטלו מעליו כל הבאי עוה"ז.

[והוסיף הרה"צ. דבר זה ניתן להאמר רק ברוח הקודש שכן בעל דרשן שלא ניחן בזו המידה, אינו יכול להעיד שכן בכה אברהם לפני ה' כי זאת מנין לו, שונים הם הצדיקים שברוח קדשם יכולים להעיד שזה היה בכיו של אברהם וזו היתה עצת השי"ת... וכנראה אור זה הופיע גם בבית מדרשו של הרה"ק מרימנוב זי"ע ועל ידו גילה רזין.

ובדרך צחות אמר כן מו"ר הגאון המפורסם רבי יצחק דוב קאפעלמאן שליט"א בדברי ה'מסילת ישרים' (סוף פרק ב, וע"ע פרק ה) במש"כ "הוא מה שהנביא צווח ואומר" דע"כ היה לו רוח הקודש לדעת שאכן הנביא צווח וצעק כדבר הזה...]

והרה"ק בעל ה'אמרי חיים' מויזניץ זי"ע אמר ש"לך לך" עולה בגימטריא 'סכך' והוא פלאי, ולפי דברי הרה"ק מרימנוב זי"ע אתי שפיר, שכן זו היתה העצה אותה שמע אברהם אבינו מהקב"ה, שכדי להפטר מטרדות והבלי העולם הזה עליו לחסות וללון בצל הסוכה, ודפח"ח.

אושפיזא דיצחק עקידתא

ע"י יראה בא לשמחה

פי' הרבי רבי הענין מאלכסנדר זי"ע, (חשבה לטובה עמ' עג), הנה בליל שני של סוכות זמן שמחה, היינו שאז מתחיל שמחת בית השואבה. ויש להבין, כי הלוא אז הוא אושפיזא של יצחק, וזה דין, כי יצחק הוא דין, שהאדם מחשב בעצמו, כי מה הוא לפני מלך גדול ונורא ואני שפל ונבזה, ואז מגיע לו היראה, ומכיון שמגיע לו היראה, ממילא לא חסר לו כלום, מכיון שאין נחשב

יקרה מפנינים

מי שמשפיל עצמו הקב"ה עוזרו

אמר הרב הקדוש הנ"ל [מהר"פ מקאריץ], סוכ"ה נוסקין ס'ומך ו'עוזר כ'ל ה'נופלים וכו', וכל מי שמשפיל עצמו כאילו נופל הקב"ה עוזרו ומעמידו ומחזיקו ביד ימינו, וזה דווקא למי שהוא בעיניו חשוב כאין כדאיתא בגמרא מי שמשפיל עצמו הקב"ה מגביהו עכ"ל :

• • • • •

טעם למנהג לתלות צלוחית שמן לנוי סוכה ולהדליק בו בחנוכה

המנהג פשט אצל חסידים ואנשי מעשה, לתלות בסוכה קנקן של שמן זית זך המיועד אחר כך לקיים בהם מצות הדלקת נרות חנוכה, ובפשטות הטעם דכיון דאיתעביד ביה מצוה חדא יתעבד ביה מצוה אחרית. וכן מצוין במנהגי קודש של הגאון מהר"ם א"ש זצ"ל בספר זכרון יהודה (אות רכ"ב) "השמן אשר היה תלוי בהסוכה הצניע למצות הדלקת נר חנוכה". מקור קדמון נפלא למנהג מקובל זה, כותב

עבירות, והאמינו אותו. והשטן עונה למה נתנו להסית אותם. וכי במסתרים שלהם הם תמימים ויאמינו לכל אחד, אם יחפון אחד חפץ ששווה זהוב שני זהובים, האם יתנו. ויחליט הדין שימתינו איזה ימים, ויחליטו אם יהודים קלי דעת רק עם יצר הרע או גם בשאר ענינים. ואחר יום הכיפורים כשיבואו לקנות ארבעה מינים ונותנים מקחים גדולים, מראים להשטן שגם בדיני ממונות יתנו עצמם לאונאה, וראיה שאתרוג ולולב ששילמו מחירים גבוהים וגוי יתן איזה פרוטות, ואם כן הדבר יש להאמין שגם עם עבירות נתנו לאנות עצמם מיצר הרע, ואחר זה נשאר יצר הרע בלי לשון, והעבירות נמחקו. וזה "ראשון לחשבון עוונות", ויתחיל קאנטא (- פתיחת חשבון - דף חדש) חדשה. (גיליון מתיקות סוכות תשפ"ה)

• • • • •

למעלה מעשרים אמה פסול. וזה רמז, 'כי בסכות' סוכה, 'כי ברחוב נלין' עירוב, 'כי נר מצוה' חנוכה, והוא אשר ציין אותיות הנזכרות, והם ראשי תיבות 'ל' כ'שר, 'ל'מעלה מ'עשרים נ'ר ס'וכה ע'ירוב פ'סול, עד כאן שמעתי. ויש להוסיף כי בג' פסוקים כתוב "כי", שרמז עשרים עשרה, שהוא דין המכר שוה בשלשתן. ועיין בס' תורת חיים ריש עירובין.

• • • • •

ולקחתם לכם ביום הראשון. [ראשון] לחשבון עוונות (תנחומא אמור סימן כ"ב). בספר גן יוסף (הג"ר יוסף פאצאנאווסקי זצ"ל - מח"ס פרד"י) - בשם ה'תפארת שלמה' זי"ע א: ה'תפארת שלמה' אמר בצחות, בשעה שבה השטן בימים נוראים עם חבילות עבירות, יבואו מליצי יושר ויטענו כי עברו בשוגג בטעות, והשטן חייב כי עונה בשקרים בהסיתו כי אין כלל

בעצמו, ומכיון שאין חסר לו כלום, זה עיקר השמחה.

יצחק אבינו ליוה את היהודי הקדוש

הרב הקדוש רבי שלמה לייב מלענטשא זי"ע סיפר בזה הלשון, אצל היהודי הקדוש היה שני סוכות, אחד למעלה ואחד למטה, והיה הולך מסוכה של מעלה להסוכה של מטה לנוח עצמו, והיה אז האושפיזא של יצחק אבינו ע"ה. ובעת שבא היהודי להסוכה ראינו שיצחק אבינו בא עמו, ומעת שהלך מהסוכה ראינו שיצחק אבינו הלך אתו, ועבדנו בזה את יוצרינו ובוראינו עד הסדרה "ואלה תולדות יצחק". (זכותא דאברהם עמ' קמב)

אושפיזא דיעקב שלימתא

בסוכות נמשך שובע לעולם

בשם כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע שאמר, איתא בשם האריז"ל דסוכות מרמז

אושפיזא דאהרן כהנא קדישא

"זמן שמחתנו" כנגד "וראך ושמח בלבו"

אדמו"ר מגור שליט"א אמר בזה רמז נפלא, שמשה רבנו הלך לומר את שליחותו לבני ישראל בפעם הראשון, חשש שיהיה נכנס בתחום של אהרן אחיו, שאי' שהיה להם לנביא, והשיב לו הקב"ה 'הנה יוצא לקראתך ושמח בלבו', שעוד שמח בלבו על כך, ואי' בחז"ל שהלב ששמח וכו' הוא יזכה ללבוש את החשן אם האורים ותומים על לבו, והרי אי' בחז"ל שענני הכבוד בזכות אהרן, ויסוד כל ענין חג הסוכות הוא זכר לענני הכבוד, ומבאר שכל זה נמשך ממה שכתוב 'וראך ושמח בלבו', שזה גרם ל'זמן שמחתנו', שזהו חג הסוכות ענני הכבוד בזכות אהרן:

על שובע, שנשפע שובע לעולם. הרמז לזה הוא כי איתא בזוה"ק ובטור הל' ר"ה כי סוכות רומז ליעקב אבינו, כפי שכתוב ויעקב נסע סוכותה ויעקב היה הראשון שהתפלל על הפרנסה כמו שכתוב: ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש, על כן נמשך בחג זה שובע לעולם. עוד אפשר לרמז כי כתבו התוס' (ר"ה יא, א) שהמלאכים היו אצל אברהם אבינו ע"ה בחג הסוכות, ובסעודה זו כתיב: ואקחה פת לחם וסעדו לבכם, על כן נמשך שובע לעולם.

אושפיזא דמשה רבינו רעיא מהימנא קדישא

"ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה".
פי' השפת אמת שבכל אחד מישראל גנוז וטמון קדושתו של משה, הוא רק צריך לגלות את זה מן הכח אל הפועל.

יקרה מפנינים

ית' מצות סוכה. שקראו בזוה"ק צלא דמהמנותא. כי הראשונים הרגישו בחלות שם שמים על הסוכה וראו האושפיזין. ואנחנו אין אתנו יודע עד מה. ועכ"ז אנו חסין בצלו כמאמר עם עני ודל וחסו בשם ה", עכ"ל"ק.

ע"י מצות סוכה נפטרין מכל הצרות

מצות סוכה היא לנו מחסה ומגן לכל בני' להנצל מכל צרה ויגון. וז"פ "מצטער פטור מן הסוכה", ע"י הסוכה יהי' פטור מכל צער, וזה ג"כ (שם כה, א) "חולין ומשמשיהן פטורין מן הסוכה", שיהיו נפטרי' מכל חולי ומכאוב ויתרפאו רפואת הנפש ורפואת הגוף אמן. (תפארת שלמה לסוכות)

אמר הרה"ק החי' הרי"ם מגור זי"ע בזה"ל: ראש השנה יום הכיפורים וסוכות כמו שיש לנו אם טובה, מען בלאזט אונז אפ - זה ראש השנה, מען וואשט אונז

היו מורידין הכלים הנאותים מסוכה, ואף גם זאת ידענו שחסידי'ם ואנשי מעשה מטמינים השמן מני סוכה למצות הדלקת נר חנוכה, לכן בודאי מודים כי גם הכהן גדול שהוא משרידי עם, רגיל היה להטמין פך שמן מני סוכה שלו, ימי סוכות, המה מימי החתימה ומסירת הפתקין, ולזכר זה היה 'חתום' הפך שמן בחותמו לסימן כי הפך הזה מני סוכה ומיום 'החותם' בא, וביום גמר החותם שהוא אחרי כלות חודש כסליו יפתח... וכיון שנודעת זאת, היינו דאמרו בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן, כי יותר מפך זה לא היה לו לכהן גדול לנוי סוכה שהיה מונח בחותמו, לזכר החותם בימי שמונה". (פרדס אליעזר).

בדורות הללו חביב ביותר לפנינו ית' מצות סוכה

בספה"ק שפת אמת (לסוכות, תרמ"ד), אשר כתב לעורר אותנו על מעלת קיום מצות סוכה דייקא בדורות שפלים אלו, כי אפשר כי בדורות הללו חביב ביותר לפנינו

הג"ר שלמה דומיניץ ז"ל מוויילעטשקא [מחסידי הה"ק משינאווא זצ"ל] בספרו רמזי אלול (עמ' ו' אות ט"ז) עפ"י מה דאיתא במסכת שבת (כ"א ע"ב) בסוגיא דמאי חנוכה, שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד וכו', והקשה: "מעולם לא הבנתי דעתו של כהן גדול שהי' לו פך שמן טמון בקרקע, למה עשה זאת, גם שעלתה על לב חשמונאים לבדוק ולחפש אחר איזה צלוחית שמן טהור.

מתוך הלחץ זה הדחק יהיה לי לאחיעזר מה שכבר הבאתי דברי קדושים באמרם שימי אלול וגמר החתימה עם מסירת הפתקין עד ח' חנוכה נמשכים ועולים... וכלפי מה שאמרו (סוכה י' ע"א) שהיו תולין כוסות שמנים ויינות לנוי סוכה. ועוד אמרו (שם מ"ח ע"א) אחר שגמר מלאכול בשביעי,

אושפיזא דיוסף צדיקא

כל ישראל יש להם שייכות לאושפיזא דיוסף

אושפיזא זו יש שייכות לכל ישראל, כי כל ישראל נקראו ע"ש בחינת "יוסף", בני בריתך, וכתוב "אלה תולדות יעקב יוסף", כי כמו שכל כלל ישראל נקראו ע"ש יעקב בני ישראל, בית יעקב, הגם שיש לנו עוד אבות אברהם ויצחק, אנו נקראים ע"ש יעקב וישראל, מפני שהוא הכולל של האבות, כמו"כ הענפים שהם השבטים תולדות האבות הגם שהיו י"ב, נכללו כולם ביוסף, מפני שהוא הכולל של כולם שנקראו זרע, כמו שנאמר 'כי יצחק יקרא לך זרע', ועיקר המכוון בזה הוא על בחינת יוסף וכולנו נכללים בו. (תורת אמת שנת תרמא עמוד נח)

אושפיזא דוד מלכא משיחא

מובא ב'טור' (או"ח סי' תצ): "... הכי אמר רב האי (תשובות הגאונים ח"ב רה"ג סי' יז): שמעת

שהיה לו תמיד צעקה גדולה בלבו מפני שנדמה בעיניו תמיד שעדיין הוא עומד בחוץ. (פרי צדיק סוכות אות כח)

זמן שמחתנו

מי שהוא שמח כל חג הסוכות ואינו מצטער כלל - מובטח לו שנה טובה ויהיה לעולם שמח

בספר 'פלא יועץ' (ערך 'סוכה') כתב - ועוד נלווה בחג הקדוש הזה מצות 'שמחה של מצוה'. ואם בכל הרגלים מצוה לשמוח, על אחת כמה וכמה בחג הקדוש הזה, אשר הוא 'זמן שמחתנו' כאשר אנו אומרים בתפילה, ועליה כתיב (דברים ט"ז, י"ד ט"ו) ושמחת בחגך והיית אך שמח. אמנם לא ציוונו יוצרנו אלא על שמחת הלב, שיהיה שבע רצון ומלא שמחה של מצוה וכו'. וציוונו לשמוח שמחה של מצוה, והוא סימן טוב לכל השנה, כפי שכתבו גורי האר"י זכרונם

מפי חכמים, כי תחיית המתים עתידה להיות בניסן ונצחת גוג ומגוג בתשרי, ומשום הכי בניסן מפטירין 'העצמות היבשות' (יחזקאל לו, ד) ובתשרי - בשבת חול המועד סוכות) 'ביום בא גוג' (שם לח, א). [וכע"ז] איתא ב'מחזור ויטרי' (סי' שפא). ובליקוטי תורה' להאריז"ל (פר' שמות) כתב בתוך דבריו על מלחמת גוג ומגוג: "... וכשיגאלו מידם אז יהיה הושענא רבא".

ובספה"ק 'אמרי נועם' (א' דסוכות, אות כה) איתא: "ידוע אשר זמן המלחמה לעתיד שהיא המלחמה הגדולה ועת צרה ליעקב וממנה יושע, זה יהיה בימי סוכות, ועל כן צועקין בתפלה ותחנונים בכל ימי סוכות ובפרט בהושענא רבה, שאז תהיה גמר המלחמה" וכו'.

ביום הזה יש צעקה גדולה בלב להושע ישועה רבה היום הזה נקרא הושענא רבה מפני שבא צעקה גדולה בלב להושע בישועה רבה מאחר שמרגישין החוסר שעדיין לא נושענו. והוא אושפיזא דוד המלך ע"ה

יקרה מפנינים

בשעת המלחמה לא היו בסוכה תחת הסוכה

אי' בגמ' סוכה (דף יא ע"ב) דתניא: כי בסוכות הושבתי את בני ישראל - ענני כבוד היו - (סוכות שאמר הכתוב שהושיבם במדבר), דברי רבי אליעזר. רבי עקיבא אומר סוכות ממש עשו להם - (מפני החמה, בשעת חנייתן היו עושים סוכות).

והביא אליה רבה (ריש סימן תרכה): והרוקח [הלכות סוכה, סי' ריט] כתב כשצרו על ארץ סיחון ועוג ועל כרכים שבארץ כנען אז ישבו בסוכות, וזה למען ידעו וכו', שלא יחשבו מאבותינו אנחנו יושבים בארץ, אלא ידעו שיצאו ממצרים וצרו על ערים.

ופנינה יפה הביא בדרשות חתם סופר (דף נב, ג) כל האזרח בישראל ישבו בסוכת וגו' כי בסוכות הושבתי את בני' בהוציא אותם מארץ מצרים. ב' מיני סוכות ענני כבוד וסוכות ממש בשעת מלחמת סיחון ועוג כמ"ש באל"י רבה. ואלו ואלו דא"ח.

"מי שהיה ראשו ורובו בסוכה" - אם אצל יהודי הראש ורוב הגוף נמצא בקדושה, אבל "שולחנו בתוך הבית" - בשעת האכילה ושתיה הוא נמצא בבית ר"ל שאינו בקדושה, אזי "לא יצא ידי חובתו", עכ"ל. וענה לו הרה"ק מקאמינקא: וכי זה חידושו, הלא כך לימד אותו התנא כשלמד משנה זו. (כתבי הרה"ק ר"י צלר ז"ל)

.....

מצות סוכה - סותרת כל הרעות וממתקת הדינים

בספה"ק מגן אברהם (להרה"ק רבי אברהם המגיד מטריסק זי"ע (רמזי יום א של סוכות, דף קג): כי יצפנני בסכה ביום רעה יסתייני (תהלים כז, ה). על ידי מצות סוכה שבני ישראל מקיימים, על ידי זה המה נסתרים מכל הרעות, ונמתקים כל הדינים בחסדים וברחמים גמורים, ונשפעים כל הטובות והברכות על כל ישראל, בכלל ופרט, ברוחניות וגשמיות, אמן.

אפ - זה יום הכיפורים, מדעקט אונז צו - זה סוכות. (מאיר עיני הגולה מילואים והוספות אות ל')

אין לבקש שותפים להשמחה

אמר המשגיח הגה"ח רבי גד'ל אייזנר ז"ל: יש ושוואלים אחד ביו"ט מדוע אינו בשמחה, והוא עונה שאין לו כאן את חבריו כך שאין לו עם מי לשבת יחדיו להיות בשמחה, וכשהוא לבדו קשה לו להיות בשמחה. אולם אילו היית מוצא ברחוב סכום גדול של כסף הרי שאז כבר היית בשמחה לבדך ולא היית מחפש שותפים לשמחתך. (כרמנו, מסילות גד עמ' קמז)

.....

"מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושולחנו בתוך הבית" (סוכה כח, א): הרה"ק רבי שמואל מקאמינקא זי"ע ביקש פעם מאיש אחד שהיה מחסידי הרה"ק מרוז'ין שיגיד לו איזה דברי תורה מרבו. ואמר לו החסיד שהרה"ק פירש כוונת המשנה כך:

לברכה - שמי שיהא שמח וטוב לב ולא יצטער כלל בחג הקדוש הזה, מובטח לו שתעלה לו שנה טובה, ויהיה לעולם שמח. והוסיף הרה"צ ר' אליעזר דוד פרידמן זצ"ל (מפי ספרים וסופרים (ימים נוראים, עמ' ר"ח)), אם יאמר אדם, איך אפשר לשמוח כאשר משתרגות על צווארו טרדות ודאגות של בריאות ופרנסה המונעים ממנו את היישוב הדעת, ע"ז אמר הרה"ק האמרי חיים מוויניץ זיע"א, שכתוב 'והיית אך שמח', והרמז בזה - שהתורה מצוה לאדם כשהוא בבחינת 'אך' ('אך' הוא לשון מיעוט), דהיינו, שהוא במצב של מחסור וצמצום, שיהא גם אז בשמחה. והעצה לזה - שיתבונן בחסד ה' שהוא מחיה אותו בכל רגע ורגע אע"פ שמצד מעשיו אינו ראוי לכולם, ואם כן כל מה שיש לו מתנת חנם היא, וממילא יוכל לשמוח במה שיש לו שהרי מן הדין גם לזה אינו ראוי וכדאי. השמחה לא תלויה במה שיש 'לך' אלא במה שיש 'בך'.

שכשנמצאים בדירת ארעי ומכירים בכך שהעוה"ז כולו הבל הבלים - או אז מגיעים לידי שמחה אמיתית

רבי צדוק הכהן זיע"א (צדקת הצדיק) מבאר, מהו עומק ענין השמחה הנמצא בחג הסוכות, מדוע כה שמחים בחג הסוכות? אלא מפני שכשנמצאים בדירת ארעי ומכירים בכך שהעוה"ז כולו הבל הבלים - או אז מגיעים לידי שמחה אמיתית. וזהו, אמר **רבי צדוק**, הטעם לכך שקוראים "קוהלת" בסוכות - לפי שאף ספר קוהלת מדבר מעניין זה של ההבלת ענייני העוה"ז.

וכן מובא ששאל הרה"ק **רבי ישראל מטשורטקוב**: כתוב "חג הסוכות תעשה לך..." כי יברך ה' אלוך בכל תבואתך ובכל מעשי ידיך", כיצד מושפע שפע רב כל כך על עם ישראל והרי חלוקה הייתה בין יעקב אבינו לעשיו שהעולם הבא שייך לעם ישראל ועולם הזה שייך לאומות? ומסביר שכאשר אין חמודי העולם הזה נחשבים בעיני ישראל למאומה ועוד להיפך, הם משתמשים בקנייני העולם הזה לקיום המצוות, כגון שמבזבזים ממונם

למצוות, הרי מאבדים קנייני העולם הזה מחשיבותם ואין זה נחשב שעם ישראל קיבל עולם הזה. וזה גם אחד מהטעמים, ממשיך ואומר הרה"ק **רבי ישראל מטשורטקוב**, של חג הסוכות. שכאשר הושפעו בימי הרחמים שפע לישראל ובא השטן לקטרג ולומר שעולם הזה שייך לאומות ולא לישראל, אומרים לו ראה שישראל בזים לקנייני העולם הזה והנה אפילו יצאו מדירת קבע לדירת ארעי.

והרה"ק **רבי חנוך הענין מאלכסנדר** זצ"ל ("חשבה לטובה") פ', והיית אך שמח, דהנה אחר ראש השנה ויום הכיפורים, לאחר התקיעות ואמירת הווידיין, נזככה הנפש הישראלית, עד כי לא נותר בנפש היהודי כי אם שמחה.

ואמר **הס"ק מסלונים**: בחג הסוכות צריך יהודי להתחיל מחדש בעבודת ד' בשמחה. משל לבן מלך שברח מאביו המלך וחזר אליו ולעבודתו, והמלך אינו חפץ להשלים אתו כי חושש שמא אין תשובתו מפנימיות

יקרה מפנינים

• • • • •

אומות העולם אין להם כח הימים טובים

רמז נפלא כתב **בעטרת ישועה** (מועדים, סוכות אות ז) בפסוק פה להם ולא ידברו וגו' [תהלים קטו ה]. יש לומר דהכתוב מרמז איך שהגויים יפלו תחתינו, יען שאין להם כח הימים טובים של ישראל. וזהו פ"ה להם ולא ידברו, רומז שאין להם חג הפסח שהוא מלשון פ"ה ס"ה, גם איתא בספר יצירה [פרק ה משנה ה] המליך אות ה' בשיחה וברא בו ניסן.

'עיניי'ם להם ולא יראו, היינו שאין להם חג השבועות זמן מתן תורתנו, שיש עי"ן פנים לתורה. 'אזנים' להם ולא ישמעו, רומז שאין להם ראש השנה שיש בו מצות תקיעת שופר שהוא בשמיעת האזון.

'אף' להם ולא יריחו, שאין להם סוד ריח הקטורת ביום הכפורים, שעם הקטורת נכנס לקודש הקדשים, וביום כפור נשלמו שס"ח מנה של הקטורת.

'ידיה'ם ולא ימישון, שאין להם כח

וליישב ג"כ האזרח להוציא את הנשים (סוכה כ"ח ע"א), הא גם הם היו באותו הנס. ועוד איך יצדק על זה 'למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבת'. והנה יש לחקור מאי רבותיה דסוכות של מלחמת סיחון ועוג טפי מכל מ' שנה שהיו יושבי אוהלים וסוכות. ויש לומר כל מ' שנה הי' סוכה שתחת סוכה שהרי על אהליהם היה ענני כבוד, משא"כ במלחמת סיחון ועוג ישבו בסוכות בלי ענני כבוד פרוש עליהם. אלא שצריך להבין מ"ט לא נסעו ענני הכבוד עמהם למלחמה. וי"ל כי לא באו למלחמה אלא אנשי הצבא, אבל הנשים והטף דלאו בני כיבוש נשארו במחנה ועליהם חפפו ענני הכבוד, ע"כ ישבו אנשי המלחמה בסוכות לבד, נמצא במה שאנו יושבים בסוכה והנשים פטורים, בזה יש זכר לב' מיני סוכות, לסוכות סיחון ועוג, ולענני כבוד. והיינו דקאמר 'האזרח' להוציא הנשים 'למען ידעו דורותיכם' כי בשני מיני סוכות הושבתו וגו'. (גיליון מתיקות סוכות תשפ"ד)

מצות סוכה שהיא ציור י"ד שנים כהלכתן ושלישית אפילו טפח.

'רגליה'ם ולא יהלכו, רומז שאין להם שמיני עצרת, כי שמיני עצרת הוא רגל בפני עצמו.

'לא יהגו בגרונם', רומז על חנוכה ופורים, שהמה נגד קנה וושט שבגרונן, כי פורים הוא לאכול ולשתות, וחנוכה להודות ולהלל. ונרמזו בכאן כל המועדים של ישראל, שאין להם לעכו"ם חלק בהם, ועל ידי זה לא תהיה להם תקומה נגד ישראל.

וכאן המקום להביא דיבור נאה שהביא **אהבת ישראל** (וויזניץ, ליקוטים) לבאר הכתוב "מה עשיתי כי לך הכתני זה שלוש רגלים" (במדבר כב כח), **ובפרש"י** רמזה לו אתה מבקש לעקור אומה שחוגגת שלוש רגלים יש. להבין מדוע רמזה האתון דוקא למצוה זו דרגלים וי"ל דאיתא (יומא כא.) בשעה שישראל עולין לרגל עומדים צפופין ומשתחוים רווחין, והיינו משום שהגיעו לבחי' התפשטות הגשמיות,

הרצון כי אם מיראת המלך. אכן כשרואה שעובד אותו בשמחה ובאהבה, יודע כי שב אליו בכל לב, וזוהי בחי' סוכות. ("תורת אבות" עמ' קמד)

"ובשמחתו לא יתערב זר"

בימי הסליחות בשלהי שנת תרפ"ד, הגיע הגה"ק **רבי שאול בראך** זי"ע לכהן פאר כרבה של קאשוי. לקראת חג הסוכות הקימה הקהילה סוכה רחבת ממדים בחצר ביתו של הרב החדש, ובלייל יום טוב שני

של גלויות, התכנסו כל אנשי הקהילה לשמחת בית השואבה בסוכת הרב. בדברים שנשא במהלך השמחה, עמד רבנו על הפליאה במה התייחד חג הסוכות עד שזכה לכינוי 'זמן שמחתנו', הלא ישנם עוד חגים ומועדים בהם שמחים אנו על הניסים שעשה לנו ה'. זאת ועוד, הרי חובת 'ושמחת בחגך' נכתבה בתורה בכללות על כל שלושת הרגלים, אם כן למה נקרא דווקא חג הסוכות בשם זה? על כך השיב רבי שאול ברעיון מבריק: "ידוע הדבר שאומות העולם העתיקו מתורתנו את כל

החגים הכתובים בה. את יום השבת קבעו הם להבדיל ביום הראשון, את הפסח הפכו ל'פסחא', וגם את ימי החנוכה ופורים חוגגים הם בצורות שונות ומשונות". אך בשונה מכל אלו, חג הסוכות הוא החג היחיד שאין לו חיקוי, היציאה מהבית לסוכת עץ ארעית לא קיימת בשום אומה מלבד עם ישראל. חג שכזה לו נאה ולו יאה להיקרא 'זמן שמחתנו', שכן הוא החג המיוחד רק לנו, מבלי שיתערבו זרים בשמחתנו". (עפ"י ליקוט)

יקרה מפנינים

ע"כ השתחוו רוחין כי, הרוחניות אינה תופסת מקום. אבל בבלעם כתיב "ותלחץ רגל בלעם אל הקיר ויוסף להכותה", הרי שבלחיצה קטנה חרה אפו כי הכאיבה לו ברגל הגשמית וזה שהוכיחנו האתון: אתה שהנך מגושם, כ"כ לחיצה קטנה אל הקיר הכאיבה עד כ"כ לך שהכיתני, אתה מבקש לעקור אומה שחוגגת ג' רגלים, היינו שזוכין להתפשטות הגשמיות, דאף שעומדים אז צפופין הלא משתחוים רוחין.

.....

סדר ד' מינים בתורה - במשנה - בספרים

באמרי נועם (מהרה"ק ר' מאיר הורוויץ זצוק"ל מדז'יקוב): בטור או"ח הל' לולב (סי' תרמ"ה) מתחיל בפסוק (ויקרא כג, מ) ולקחתם לכם ביום הראשון, וכתב: והנני מסדר לפי סדר המשנה, וכוונתו בזה: כי הפסוק מסדר "אתרוג לולב הדס ערבה", וחכמי המשנה סידרו "לולב הדס ערבה אתרוג". ולהבין באמת מדוע לא סידרו כסדר הקרא, גם מדוע מורגל בכל הספרים מחכמי חידות ונוטריקון רגל על לשונם "לולב אתרוג הדס ערבה" וזה הוא לא כסדר הקרא ולא כחכמי המשנה. ונראה בדרך רמז, כי ידוע (פרע"ח לולב פ"א) אשר ארבעה מינים נגד ארבע אותיות הוי"ה, ולולב הוא אות וא", ואתרוג אות ה', והדס אות יו"ד, וערבה אות ה'. לזאת מורגל בפי המקובלים לסדר לולב

אתרוג הדס ערבה, שהוא צירוף והי"ה שם אחד מן י"ב צירופי הוי"ה, והוא השם השייך לחודש תשרי היוצא מס"ת של הפסוק (בראשית יב, טז) וירא"ו אות"ה שר"י פרע"ה כנודע (תקו"ז ט:). וחכמי המשנה סידרו עפ"י הצירוף של ויה"ה השייך לחודש כסליו, יען כי הוא מקובל מפי הקדמונים (מאיר עיני חכמים שער יג פ"ב בשם הזהר) אשר כל המשכות החסדים של ימי הסוכות נגמרו בחנוכה. ובקרא נאמר הצירוף הוי"ה היוצא מהפסוק (דברים כז, ט) ה'סכת ו'שמע ישראל היום השייך לחודש אב, כי ידוע (עי' מאור ושמש פ' פנחס ד"ה ובחדש) אשר כ"ב ימים של ימי המצרים הם נגד כ"ב ימים מן ראש השנה עד שמיני עצרת, ומר"ח אב ואילך מתחילין הימים שהם נגד ימי הסוכות, ע"כ השם יוצא מהפסוק הסכ"ת שהוא אתון סכת"ה, לזה סידר הקרא על צירופו של חודש אב. וממילא תבין דברי הטור שהוא יסדר לפי סדר המשנה, לאשר יש שינוי בין סדר המשנה לסדר הקרא. ותבין. (פטפוט אורייתא)

צורת הוי"ה בשרשי אילן האתרוג

ובתוספת להנ"ל, דבר נפלא מביא הגאון **רבי ישעיה אשר זעליג מרגליות** ז"ל בהקדמת הספה"ק **"צבי לצדיק"** הגהות **הרה"ק מזידיטשוב** זצ"ל על תקוני זוהר (שנדפסו עפ"י כתי"ק - עמוד כב בהג"ה), וז"ל: הגאון האדיר בעל **חוות דעת ונתיבות**

המשפט וכו' הרי"מ **מליסא** זצ"ל, שנתקבלו הוראותיו בכל קצוי עולם, פעם אחת נסע אל רבינו **רבי צבי הירש מזידיטשוב** זצ"ל וביקר אותו בהיכלו, ושאל לרבינו **מוהרצ"ה** שיבאר לו בדרך פשט ביאור דברי תיקוני זוהר ... והשיב לו ... והגאון הרי"מ **מליסא** שיבא מאד את דברי קודשו אלו. אח"כ אמר **הגאון מליסא** לרבינו **מוהרצ"ה**, אומר לכבודו דבר חידוש, אשר ראה בספר קדמון ששרשי אילן האתרוג מונחין וגדלין בארץ בצורת אותיות של שם הוי"ה ב"ה, ודבר זה היה לחידוש גדול לפני רבינו **מוהרצ"ה** זלה"ה. (שם).

.....

עוד מסגולות מצות סוכה

כתוב **ב'דוע קודש'** (לסוכות, ד"ה כל האזרח): "יש לומר - שהבטיח ית"ש שכל היושבים בסוכה, יהיו אזרחים וזקנים, ולכן 'אזרח' גימטריא 'גבורה', שיגיעו לגבורות, כמו שנאמר (תהלים צ, י) 'אם בגבורות שמונים שנה'".

עוד איתא (שם ד"ה ואת יהודה שלח): "שעל ידי שהולכין תחת צל סוכה, צל כנפיו ית"ש, ממשיכין חכמה ופרנסה, כמו שנאמר (קהלת ז, יב) 'בצל החכמה בצל הכסף'".

כיוצא בזה דרש **ה'חתם סופר'** (דרשות ח"א מב: באד"ה דבר [ב']): "ידוע כי מלבד מה שמצות סוכה היא מצוה רבה, עוד בה

מצות ד' מינים

סוכה וד' מינים מגיע השמימה

אמר כ"ק מרן אדמו"ר מסקאליע זצוק"ל רמז נפלא במעלת סוכה וד' מינים עפ"י הפסוק, "סלם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה" (בראשית כח, לב): סל"ם נוטריקון ס"כה ל'ולב מ'ינים, רמז שהם דברים גשמיים שגדלים מן הארץ, אבל **וראשם** היינו שורשם **מגיע השמימה**. (הרב פרלוב בספרו אוצרותיהם של צדיקים)

רמז נאה בענין ד' מינים כתב באגרא **דפרקא** (אות של), על מצות ארבעה מינים הנה מברכין על נטילת לולב דייקא. הנה כבר אמרנו רמז לדבר, אמרתי **אעל"ה בתמ"ר** [שה"ש ז ט], רצ"ל **אעל"ה** ר"ת א'תרוג ע'רבה ל'ולב ה'דס, וזהו **אמרתי אעלה**, אמרתי וברכתי על כל הד' מינים הוא בתמ"ר דייקא, היינו לולב כפת תמרים, והטעם, אוזחה בסנסיניו, הוא על פי מה שרמזו רז"ל באמרם על שהוא גבוה מכולם (סוכה לז ע"ב)...

אתר"ג שלם - א'מונה, ת'שובה, ר'פואה, ג'אולה
א' מאביר יעקב מסדיגורה (הרה"ק ר' אברהם יעקב זיע"א) שאמר כמה פעמים, אתגר ר"ת א'מונה שלימה, ת'שובה שלימה, ר'פואה שלימה, ג'אולה שלימה, היינו הדברים המוזכרים בתפלת שמו"ע בלשון שלימה.
(גיליון מתיקות סוכות תשפ"ה)

ד' מינים מצוותן בהידור לרמז על חיבה יתירה פאר וכבוד שיש לבני ישראל

כתב בשפת אמת, אמרו חז"ל הדר זהו אתרוג שיהא נאה בתארו וגידולו, ולפי שכל אלו הד' מינים כתובים בפסוק אחד למדים מזה שכל הארבעה מינים צריכים להיות נאים ומהודרים. יש להתבונן מדוע

יקרה מפנינים

בסוכה - כמו בליל שמורים - אין קורין בקר"ש שעל המטה אלא פרשה ראשונה לבד

איתא בזוהר הקדוש (ח"ג דף ק' ע"ב): כיון דיתבו בסוכות הא אשתזיבו מן מקטרגא'. ולהבין ענין הגנת הסוכה מן מקטרגא, יש לומר דהנה, הסוכה - חל עליה שם שמים, כידוע "מספר 'סוכה' גימטריא צ"א כגימטריא שני השמות (הוי"ה אדנ"י), והיא מסובבת מן השמות הקדושים, על כן אין ביכולת הכחות הרעים לבוא שמה להתדבק עם האדם. וכמו ששמעתי מכ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה (-בעל ה'אבני נזר' זי"ע) שאין לקרות קריאת שמע שעל המטה בסוכה אלא פרשה ראשונה לבד, כמו בליל שמורים. וכמו למטה כן למעלה אין להם יכולת להכנס ולקטרג. וזהו: כיון דיתבו בסוכות הא אשתזיבו מן מקטרגא'. שם משמאל (סוכות, תרע"ד)

מדות הסוכה לכפר על ימות השנה - מלבד הימים שמיום כיפור עד סוכות

ביאור מופלא פי' כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע (מובא בספר 'פרדס שמאי' עה"ת, פר' אמור) אלקים דבר בקדשו אעלזזה אחלקה שכם ועמק סכות אמדד (תהלים ס, ח). השי"ת נתן לנו את יום הקדוש למחילה ולסליחה ולכפרה ולמחול בו את כל עונותינו, ואחר כך בארבעה

יתר שאת, הכנה להצלחת השנה בתבואת גורן ויקב וכל ציד מאכל".

וב'כף החיים' (סי' תרכו אות י) מובא בשם הגר"י פאלאג'י זצ"ל שכותב ב'פה ללב' (ח"ה אות ג) "מאן דזהיר במצות סוכה ולעשותה כתיקונה מובטח לו שלא יהיה מריבה בתוך ביתו אותו שנה". עי"ש

ושמחת בחגך" - "והיית אך שמח" כל השנה

"...ועוד נלוו בחג הקדוש הזה מצות שמחה של מצוה, ואם בכל הרגלים מצוה לשמוח, על אחת כמה וכמה בחג הקדוש הזה, אשר הוא 'זמן שמחתנו' כאשר אנו אומרים בתפלה, ועליה כתיב (דברים טז, יד-טו) 'ושמחת בחגך' 'והיית אך שמח'. אמנם לא צונו יוצרנו אלא על שמחת הלב, שיהיה שבע רצון ומלא שמחה של מצוה... והוא סימן טוב לכל השנה, שכתבו גורי האר"י ז"ל שמי שיהא שמח וטוב לב ולא יצטער כלל בחג הקדוש הזה, מובטח לו שתעלה לו שנה טובה ויהיה לעולם שמח. אי לזאת, לו בכח יגבר איש לשכוח עצבו ורגזו וכל דבר המצער, ולשמוח בכל יום שמחה חדשה שמחה של מצוה" וכו'. פלא יועץ (ערך סוכה, עע"ש באריכות). [יו"ד של המחבר הגאון רבי אליעזר פאפו זצ"ל הוא ביום כ' תשרי]

במצות ד' מינים נאמר דין "הדר" ו"נוי" יותר מכל מצוות שבתורה. ונראה דאמרו בגמרא (תענית ט.) ענני כבוד שמשו בזכות אהרון הכהן, ואהרון הכהן מדתו היא "הוד" היינו פאר וכבוד, והנה נצטוונו לעשות חג הסוכות זכר לענני הכבוד, ומבואר במשנה (סוכה כט.) מצוה לעטר הסוכה בקישוטים יפים וכלים נאים וכו', וההסבר בזה דענני הכבוד שניתנו לבני"ה היו כדי להראות לכל שהם זכאין בדין, וראויים הם לחיבה יתירה ולכן זכו לתוספת פאר וכבוד, נמצא שמהות חג הסוכות הוא תוספת כבוד והדר שהיה לבני ישראל במדבר, ולכן כל מצות חג הסוכות דווקא נעשים בהידור.

"ועמך כולם צדיקים"

א' מהרה"ק רבי חנניה יו"ט ליפא מסיגעט זי"ע (בעל ה"קדושת יום טוב"), הכוונה באגידת הלולב עם שאר המינים, מבוארת במפרשים, שצריך לאגוד ביחד כל המינים, אף זה שאין בו לא טעם ולא ריח עם זה שיש בו טעם וריח, ומרמז על התחברות כל אחינו בני ישראל, שאף הפחות והגרוע שבישראל צריך לעשות עימו התחברות. ראה לדבר שציוה הקב"ה לאגוד את הערבה שאין בה לא טעם ולא ריח עם הלולב, ואם לא אגדו פסול ואין שום תועלת אף בזה שיש בו טעם וריח. כמו כן היא אצל אחינו בני ישראל, שאף צדיקי הדור צריכים להתחברות עם פשוטי עם שאין בהם לא טעם ולא ריח. ולפי זה כל איש ואיש מישראל הוא כרבים צריכים לו, כי אף אם הוא הפחות והגרוע שבישראל, צריכים להתחברות שלו אף צדיקי הדור.

כוונת הנענועים

סגולת המצוה זו רבה היא למאד, וכמו שכתב הרא"ש (סוכה פ"ג אות כו) בשם הירושלמי דהנענועים בהלל הם "כדי לנענע כחו של קטיגור" [ואם הנענועים האלו כך אע"פ שאינן מעיקר המצוה, ק"ו בנענועים בשעת הברכה שהם עיקר המצוה], וכן כתב מהרש"א (חא"ג סוכה לח. ד"ה ממטי) שנענוע הלולב בא לעצור "כח הטומאה מסטרא דשמאלא דסטנא", היינו לבטל כח הרע שלא יוכל לקטרג.

אנו שמחים בחג הזה בד' מינים הללו ומקלסים להבורא ית"ש שנתן לנו שכל הזה איך לנער כל רשעי ארץ

"ולקחתם לכם ביום הראשון" (ויקרא כג, מ.) פ' החתם סופר - רב אחא בר יעקב ממטי ליה ומייתי ליה (מוליך ומביא ומנענע הלולב). אמר, דין גירא בעיניה דסטנא (הרי זה לחץ בעיניו של שטן, שרואה בעינו שאין בו כח לנתק מעלינו על מצוות). (רש"י סוכה לח.) מפני מה מכוון החץ לעיניו של שטן? והביאור הוא, חג הסוכות בא בסמוך ליום הכיפורים, אשר בו נתכפרו עוונותיהם של ישראל. והנה, יכול האדם מישראל לסבור שכיון שנתכפרו עוונותיהם, ממילא שוב אין השטן שולט בנו, ושוב אין יצר הרע מנסה להחטיא את האדם. ולמעשה, אין הדבר כן. אלא, כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו (סוכה נב.), ולעולם אין היצר אומר הרף ודי ולעולם אין הוא נח ממלחמתו בנו. ולפיכך, לאחר כפרת יום הכיפורים, צריך להתחזק ולהוסיף אומץ במלחמתו נגד היצר הרע. לפיכך, כשנטל רב אחא בר יעקב את הלולב ונענע בו, אמר לשטן, גירא בעיניך. שלא תחשוב בלבבך שעל החץ להיות מופנה אל עורף היצר שכביכול בורח ממנו, וכמו שנאמר "ידך בעורף אויבך" (בראשית מט, ח), אלא החץ מופנה אל עיניו של היצר, פנים אל פנים, כדרך שעת המלחמה :

עוד א' בספה"ק דעת משה (קאזניץ): על ענין זה מורה גם כן ההולכה וההבאה עם הלולב, להורות נתן הגם כי הלך ונסוע מאחרי הש"י, מ"מ יוכל לעשות תיכף הבאה להביא עצמו אל הש"י, וכנ"ל, הגם כי כבר נאמרו סודות עמוקות בכוונות הנענועי הלולב, מ"מ גם זה אמת ויציב, והבן.

והרה"ק רבי משה מראזודוב זי"ע, (מאמר להושענא רבא, תרמ"ט) ביאר: על ידי מצות ארבעה מינים, ממשיכים מחילה סליחה וכפרה, כי שמעתי מאאמור"ר (הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע) זצוקל"ה שאמר, כי מנענעים שלוש פעמים לכל צד, חטאתי, עויתי, פשעתי, וממשיכים אל הלב מחילה, סליחה, כפרה.

א' מכת"ק הרה"ק רבי סיני מז'מגראד זי"ע: אמר אא"ז הגה"ק בעל "דברי חיים מצאנז" זי"ע, שבן כפר אחד היה עושה הנענועים עם הלולב, ואמר "יש לי שונאים בצד זה, וכמו כן בצד זה, וכן בכל הצדדים, ואני מקווה להשם יתברך שהוא בשמים

ממעל שיהיו כולם למטה באדמה", ואמר אא"ז שדברים הללו הם באמת מכוונים לכוונת הנענועים מהאר"י ז"ל, כי ענין שנה הוא לשון שינה שבכל משך השנה ישינים מתורה ומצות, לזאת בר"ה הוא הרמז עורו ישינים מתרדמתכם (רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד) והתקיעות הם בחינה התעוררות לבד בלי שום כח הדיבור, כאחד שמעיר עצמו משנתו ומתעורר, צועק אוי אוי בלא דיבור. וכשבא יום כיפורים אזי מעמידים את הדעת, ויש לו חרטה על העבר ומקבל על להבא שלא יחטא, אבל הוא בלי עשי'. ובחג הסוכות כשנוטלים הלולבים והאתרוגים אזי ע"י עשיה ממשיכים על עצמו המידות הטובות היינו אהבה ויראה, ומשליכין המידות הרעות שנבלעו בקרבו במשך השנה, וזה הוא כוונות האר"י. וזה הוא הכוונה מדברי בן הכפר הנ"ל. (הרב מגראבאוויץ). (אוצרותיהם של צדיקים)

הושענא רבה

אושפיזא דדוד מלכא משיחא

כתב בספר שער יששכר: ראיתי באוצר הספרים של הממשלה בברלין - כתב יד עתיק בקלף ישן נושן (לפי חשבונם ובחינת השערתם) הרבה יותר מארבע מאות שנה, מחזור לראש השנה ויום כיפור ויום טוב (נכתב באיטליה), ושם כתב בפיט 'ונתנה תוקף' "בראש השנה 'שפטון' וביום כיפור 'כתבון' וביום הושענא רבא 'חתמון', כמה יעברון" וכו' וכו'. ומזה מוכח כנראה, אם נכתב זה המאמר קודם שנת שי"ח שנדפס הזוהר הקדוש, כי היה להם עוד זה מהוזה"ק (פרשת ויחי) בכתב יד, ומקובל כי גמר החותם ומסירת הפתקין בהודענא רבא, על כן כתבו זה (בנוסח הנתנה תוקף).

המגיד הקדוש מקאזניץ זי"ע היה רגיל לפרש שלשה פירושים על שם היום הושענא רבה,

א גרויסע הילף, שתהיה ישועה גדולה ורבה לבני ישראל.

הושענא רבה, דער גרויסער זאל העלפן, שהבורא ב"ה דאיהו רב ושליט הוא יעזרנו.

הושענא רבה, דער גרויסער זאל געהאלפן ווערן, שעיקר תכלית כל התפלות שבינם

להמשיך בקדושת הסוכה

מובא ממכתב **קודש הרה"ק רבי איציק'ל מפשעווארסק זצוק"ל** על פסוק (בראשית לג, יז) "ויעקב נסע סוכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות" אמר הרה"ק רבי **חנה מקאלאשיץ זצוק"ל** עפ"י ב' הקדמות, אחד מה שאמר **זקינו הק' משינאווא זצ"ל** על מערבית של שמ"ע (=שמיני עצרת) "פונים מסוכה לביתם לישב" מה הוא השבח של ישראל בזה. ואמר שפונים קדושת הסוכה לביתם על כל השנה. והקדמה ב' אשר הרה"ק ר"ר **מענדילי מרומאנוב זצ"ל** אמר שזוכר איך היה מגולגל בצאן שהיה יעקב אע"ה רועה אותם והכה אותו בשבט הרועה, נמצא מובן מזה אשר מקנהו של יעא"ה היו הצאן קדשים מישראל, וזה הפ' ויעקב נסע סוכתה ויבן לו בית דהיינו לעצמו לקח קדושת הסוכה לבית ולמקנהו [ר"ל כלל ישראל] עשה שיהיה בקדושה עכ"פ בסוכות. (אוצרותיהם של צדיקים)

עובדות צדיקים

תמימותו של הבעל עגלה גרם למתקת הדינים

פעם אחת ישב הבעש"ט הק' זי"ע עם תלמידיו בסוכתו, ולפתע נראתה בת שחוק על פניו של הבעש"ט הק' תמהו התלמידים לפשר השחוק, סיפר להם הבעש"ט הק' מה שאירע זה עתה, בעל עגלה נסע בדרך, ולא היתה לו סוכה לאכול בה ולהשיב את נפשו ומרוב בורותו קרע את כובעו ועשה בו חור וכיסה את החור בסכך... וחשב שבזה יצא ידי חובת סוכה, וכשראו בשמים את מעשיו נעשה שחוק גדול ונתבטלו הרבה דינים.

שמחתו של הרה"ק ר' שלמה קלוגר במצוות ד' מינים

מגדולתו ה"ה הגה"ק ר' **שלמה קלוגר** זצוק"ל מ - השייך לענייני דינא, הביא בספר תולדות שלמה (עמ' קמב-קמג): גודל שמחתו במצוה אין ערך ואין קץ מי שלא ראה גודל שמחתו בעשיית הסוכה ובקניית הלולבים והאתרוגים לא ראה שמחה מימיו, ופזר ע"ז ממון רב, למשל היום קנה אתרוג ומצא למחר אתרוג נאה הימנו קנה אתרוג שני וכן השלישי וכן הרביעי ויותר, והכל בדמים יקרים, הגם שהרבה אנשים רצו ליתן לו אתרוג מהודר במתנה ועכ"פ למכור לו בזול, לא רצה בשום אופן רק קנה הכל כשער העומד בשוק. והן דרכו

ה' אתה ערב כי בזמן הבא נתקן מעשינו בתשובה ומע"ט, ומעתה נוכל ללמוד את התורה ונרגיש עריבות נעימות מתיקות, ולהשרידי העם העושים באמת תשובה שלימה להם הוא הפירוש כפשוטו, שיהי ערב ומתוק ושירגישו נעימות ומתיקות התורה, אבל לפשוטי עם להם הוא הפירוש מלשון ערבות וכן"ל, וכן כאן ביום הזה שהוא סיומא דחג הסוכות ופתקין נפקין, ואולי לא עלה בדינו התשובה והתפילות והנענועים כראוי, וע"ז ביום האחרון הקב"ה נעשה ערב בעדנו שמוכנים אנחנו לשמור פיקודין בכל לב ונפש מעתה ועד עולם, וזה נקרא יום ערבה.

ערבה וכינוי שניהם מרמזים לצירוף רשעים עם הצדיקים

בספר **עולמו של אבא**: על ערבים בתוכה תלינו כנורותינו (תהלים קלז). וקשה למה תלו את כנורותיהם דוקא על ערבי נחל. ואמר מחותני ר' **חיים אריה** [כהנא] ז"ל לפרש ע"ד הרמז, עפ"י ה'שמחה משה' בפ' חקת כי הכנור מרמז על אחדות וצירוף הרשעים עם הצדיקים, מכיון שבכינוי ישנם ארבעה מיתרים ואחד המיתרים צלילו עב ולא נעים, ובכל זאת הוא משתלב בהרמוניא עם שאר המיתרים. המדרש אומר כי הערבה מרמזת על הרשעים, ולכן אנו מצרפים לארבעה מינים את הערבה שאין לה לא טעם ולא ריח, לרמז על הצירוף בין הצדיקים לרשעים, נמצא כי הכינוי והערבה שניהן מרמזות אותו דבר, לכן כתוב 'על ערבים בתוכה תלינו כנורותינו', ודפח"ח. (גיליון מתיקות סוכות תשפ"ה)

סגולת היום

סגולה להתפלל כל השנה כראוי שמעתי מאבותי הקדושים זי"ע שמקובל איש מפי איש מרבינו הקדוש **מלובלין** זי"ע בשם רבינו הקדוש **הבעש"ט** זי"ע, מפי **אליהו** ז"ל, שמי שמתפלל כראוי לכוין לבו באלו השלשת ימים, הושענא רבה שמיני עצרת ושמחת תורה, אז מסוגל להתפלל כל השנה בכוונה כראוי, כי אז הזמן לדבק עצמו בהש"ת. (כרמנו, שער ישכר מאמר זמן שמחתנו אות י"ז ול"ב, הובא באבני זכרון אות תרסד)

חביטת הערבה

א"י מהרה"ק רבי **מרדכי מלכאוויטש** זיע"א חביטת הערבה מנהג נביאים. קיים לנו מנהג מבטל דין, ובכן אני אומר שמנהג חביטת הערבה יבטל כל הדינים מישראל.

הזה צריכה להיות שהשכינה הק' תצא מגלותה וצערה, כי בכל צרתם לו צר.

וכן א"י מהרה"ק **משינאווא** (דברי יחזקאל). קדם שהתחיל הושענא, אמר בשם חותנו זקנו הקדוש הגאון מה"ר **משה טיטלבוים** זלה"ה מאוהעל, מה דאיתא בגמרא (סנהדרין יז, א) אין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיסא, אין הכונה שתכלה הפרוטה מכיס שלא ישאר חס ושלוש פרוטה בכיס, [א] אך מקבלני הפרוש שיצא מפי אליהו זכור לטוב, הינו עד שתכלה הפרטיות מכיס הלבב, הינו שלא יהיה מבקש על שום דבר שנוגע לעצמו, רק על כבוד הבורא יתברך שמו שיתגדל ויתקדש לעיני כל ישראל. [ב] בפרט ביום הושענא רבה אין לנו לבקש על שום דבר, אפלו על מחילת עונות, רק הושענא למענך אלקינו הושענא.

פעם אחת בהושענא רבה קודם שהתחיל ההושענא, פתח ואמר הרה"ק **מראפשיץ** זי"ע (עשר צחצחות) [בראשית כ"ג י"א], 'ויברך את הגמלים', כביכול מסדר ומברך הגמלים, היינו שזוכר המצוות ומעשים טובים שנקראים גמלים, שגומלים חסד עמו כביכול, 'לעת ערב', היינו שזוכר לישראל המצוות ומעשים טובים שעושים לעת ערב רצה לומר 'ביום ערבה', היינו ביום הושענא רבה, 'לעת צאת השואבת', רצה לומר, לעת שיוצאים משמחת בית השואבה, היינו ביום הושענא רבה שהיא זמן סילוק וגמר שמחת בית השואבה.

ובספה"ק **ישמח ישראל** (אות ל"א) כ"ק אאמור"ר זצלה"ה דיבר בקדשו על מה שחז"ל כנוהו ליום שביעי של סוכות 'יום ערבה' וצריך טעם מדוע לא נקרא כל החג ע"ש הלולב ומיניו, רק זה היום נקרא על שם המין שנתקן בו ממנהג נביאים.

אולי הענין בזה על פי דברי רש"י ז"ל [תהלים קי"ט, קכ"ב] על פסוק ערוב עבדך לטוב עיי"ש שהוא מלשון ערבות גריינטי בלע"ז, כידוע שזה הוא שטר ערבות שנותן אחד לחבירו, והוא, שתפילת דוד ה' שהשי"ת יערוב בעדו לטוב, ועיי"ז 'אל יעשקוני זדים', וענין הערבות ידוע שיפרע בזמן העתיד, אף גם אם עתה אין לו לשלם ישלם אח"כ בזמן הבא, וכן הוא הפירוש של ברכת התורה 'והערב נא כו', דהנה אם אדם חוטא לומד תורה הוא ח"ו בבחי' זריעה לקוצים, כי קודם התורה צריך להיות התשובה נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קוצים, והנה אף גם אם התשובה ותיקון המעשים עוד לא עלה בדינו כהוגן, ע"ז מתפללים 'והערב נא', היינו

בקודש ה' שלא לברך רק על אתרוג הבא מקארסקיא או מיענעווא, ועל אתרוג הבא מקורפו לא רצה לברך, ושנה אחת לא היו בנמצא כאן אתרוגים כאלו רק מקורפו, יגיעות יגע אותו צדיק ולא מצא, והחליט בדעתו שלא לברך בשנה הזאת על האתרוג. ויהי בערב חג הסוכות בראותו כי אפס כל תקוה אשר יהי לו אתרוג שיברך עליו ה' לו צער גדול, מה שלא ישוער במוח כלל לחם לא אכל ומים לא שתה מרוב דאבון לבו. ואחר חצות היום פתאום בא הנושא מכתבים, והביא לו מכתב מהרב הגאון המפורסם **מו"ה בעריש מייזליש** זצ"ל אבד"ק ווארשא אשר בו כתוב לאמר: היות כי יודע אשר כבוד אב"ז זצ"ל אינו מברך על שום אתרוג רק על קארסקיאער ויעניווער ובשנה הזאת אינם בנמצאים כלל, רק גביר אחד שלח לו מאטליא שני אתרוגים ממין זה יפים ומהודרים, לכן שולח לו אתרוג אחד ע"י הפאסט [הדואר] במתנה לעשות לו נחת רוח. ולעת ערב קודם הכנסת החג הקדוש קיבל האתרוג מהפאסט והיה באמת יפה ומהודר למאוד, ולמחרתו בירך עליו בשמחה גדולה ועצומה עד שזלגו עיניו דמעות, ונתקיימה בו רצון יראיו יעשה, כן מילא ד' כל משאלותיו בכל עת שהי' צריך. (גיליון מתיקות סוכות תשפ"ד)

הרה"ק מרופשיץ ז"ע נשמתו ממצות סוכה - הנהגותיו בק' בספר **עשר צחצחות** (מערכת 1 - רבי נפתלי צבי מרופשיץ אות 1): כתב לי ידיד נפשי הרב הגאון מוריני **הרב אברהם סג"ל איטינגא** הנזכר, וזה לשונו: שמעתי שצדיקי דורו אמרו על **רבינו נפתלי מרופשיץ**, כי נשמתו היא מן מצות סוכה בתורה, ובאמת היה עוסק כל השנה במצות סוכה, ובכל יום היה עושה איזה עבודה בסוכה שלו, ביום אחד היה נועץ יתד בסוכה, יום אחד למד במסכת סוכה, וכה היה משפטו כל ימי חייו. ועל כל פנים כל יום מימות החמה היה מזכיר השם 'סוכה' וסיבב דיבוריו עד שבא לדבר מהסוכה.

זאת ועוד מובא בספר: דברי חנה השלם (תולדות, פכ א-) הרה"ק **ר' חנה האלברשטם** זצוק"ל מקאלאשיץ בכל יום דיבר **הרה"ק מראפשיץ** מעניני סוכה, או שעשה איזה דבר בסוכתו לתקנו. סוכתו היתה בנויה עם כל הקולות שנאמרו בסוכה, כגון לבוד, דופן עקומה וכיוצ"ב. (רבינו נסתפק אם השתמש בכל הקולות במשך כל השנים יחדיו, והיינו שבכל שנה השתמש בקולא אחת או שתיים וכיו"ב, או דילמא בכל שנה ושנה היו בסוכתו כל הקולות כולם).

וראה גם: **דברי נפתלי** (סוכות, מאמר יז) שמעתי מכ"ק אאמו"ר הרה"צ האדמו"ר **ואב"ד טשאקאווא** זצוק"ל וכן שמעתי מפ"ק הגאון הצדיק **רבי משה אריה פריינד** גאב"ד פעיה"ק, משמיה דזקניה **הגה"ק מנאסויד** זצוק"ל שסיפר אודות אא"ז הרה"ק מראפשיץ זיע"א שכל ימיו למד מס' סוכה ועסק בכל מאודו ונפשו במצות סוכה, ולא היה מחסר יום אחד שלא היה עוסק ומדבר ממצוה זו. והגידו עליו ששורש נשמתו וחיותו הוא מהסוכה, עד שלעת זקנותו היה יום אחד שהיה חלוש מאד וכמעט שעבר כל היום ולא דיבר מהסוכה, וחששו מאד שלא מסמנא מילתא ובסוף כמעט פנה יום הזכיר לסובביו בענין החבל שקושרים הסוכה, ונחה דעתם שהנה כבר הזכיר מענין הסוכה. (ושמעתי רמז בסוכה ליום פטירתו, כי יום פטירתו שהוא ביום י"א אייר חל ביום כ"ו לספירת העומר וזה הרמז סוכ"ה הוא אותיות כ"ו ספירת העומר).

וסיפר עוד מהרה"ק הנ"ל, דפעם אחת בערב סוכות כשגמרו לבנות את סוכתו בצל קדשו נתעורר שאלות בהלכה בכשרות הסוכה, ועמדו שני תלמידיו שרפי הקודש אא"ז **הגה"ק מצאנו** זיע"א **והגה"ק מקאמינקא** ויע"א, ושקלי וטרי בפלפולם זמן רב להכשיר הסוכה, עד כי ינטו צללי ערב חג הסוכות הכשירו אותה בדוחק עם כל ההיתרים של דופן עקומה גוד אחית גוד אסיק לבוד וכו', וכה היתה אז סוכת קדשו של האי עיר וקדיש שלא הסיח דעתו מעולם ממצוה זו, והוא לפלא. והסביר זאת שרצה להעלות ולתקן על פי תורה את כל הסוכות של כל ישראל באיזה אופן ומצב שהם. (גיליון מתיקות סוכות תשפ"ה)

מסירות נפש להושענות

מובא **בדברי יחזקאל** החדש (הליכות והלכות) הרה"ק **ר"ש מסטרופקוב** בשעת קשור ההושענות אמר: אבי זצ"ל **הרה"ק משינאווא**, היה רגיל לספר עובדא זאת בכל שנה בזמן קשור ההושענות: איש פשוט אחד וירא שמים יצא פעם ליער הסמוך לקצוץ הושענות. בדרך חזרתו בא אליו מזיק אחד מן ה"חיצונים", וניגש אליו בחימה עזה וצעק בקול גדול: להיכן אתה מוליך את השרביטים האלה? נבהל מאד האיש, והשיב: "אין אלו שרביטים, אלא הושענות". תיכף כשהוציא מפיו את המלה "הושענות", נסוג המזיק למרחוק. אחר כך בא עוד הפעם המזיק וצעק: להיכן אתה מוליך את ה"רצועות" הללו? אבל הפעם צעק לא כל כך בקול גדול כבראשונה,

וגם לא התקרב כל כך אל האיש. ואף הפעם השיב האיש: "אין אלו רצועות אלא הושענות". ושוב מיד כשאמר המלה "הושענות", נסוג המזיק והפעם במרחק יותר מקודם. בפעם השלישית שאל המזיק בקול ענות חלושה: להיכן אתה מוליך את ה"מקלות" האלו? וכן היה כמה פעמים, ובכל פעם השיב האיש ש"הושענות" בידו, עד שלבסוף נסתלק המזיק לגמרי, והאיש בא לביתו בשלום. בבואו, נכנס בבהלה לרב העיר שהיה צדיק גדול, וסח לו את כל המאורע. אמר לו הצדיק: נס גדול היה לך שהחזקת את עצמך בכל הזמן לומר בתוקף שהושענות בידך, ועל ידי השם הקדוש "הושענא" נתבטלה הקליפה וסטרא אחרא. ומכאן צריכים ליקח מוסר כמה גדול שם של ישראל להושע בכל מיני ישועות עי"ז, ונזכר לגמר חתימה טובה. (דברי שלום דף קנח) (שם)

מנין הטפחים של הכשר סוכה עולה כמנין צדק"ה - מנין קרבנות המוספין של חג הסוכות ושמ"ע כמנין צדק"ה מובא **בקדושת ציון** (פרשת אמור עה"פ ולקחתם לכם ביום הראשון) (הרה"ק ר' בנציון מבאבוב זצוק"ל הי"ד) ... ידוע מכ"ק אא"ז **הגה"ק מצאנו** זיע"א שבערב סוכות פזר נתן לאביונים בהפלגה יתירה. ופעם אחד חילק בערב סוכות ח"י מאות רו"כ. ובפגישתי עם הרב גאון דורנו **ר' מאיר אריק** ז"ל האבד"ק טארנא בשנת תרפ"ג, נשאלתי ממנו על התנהגותו של בעל **דברי חיים** בענין הזה, כי מה ענין צדקה אצל סוכה. ואמרתי לו שמנין הטפחים של הכשר סוכה עולה כמנין צדקה, דהסוכה היא ז' על ז' טפחים היינו מ"ט טפחים מרובעים, זהו שיעור הסכך, והדפנות אשר נצרכים להכשר סוכה היינו שתיים כהלכתן והשלישית טפח אשר הן בגובה עשרה טפחים, הרי לכל דופן שבעים טפחים מרובעים, והדופן השלישי שהוא רק טפח בגובה עשרה הרי עשרה טפחים, וביחד הם ק"נ טפחים מרובעים, ובצירוף שיעור הסכך של מ"ט טפחים מרובעים סך הכל קצ"ט טפחים מרובעים, שעולה כמנין צדק"ה, הרי שבהכשר הסוכה בדפנותיה ובסככיה במדותיה ובטפחיה, מרומו ענין הצדקה, וחושבנא דדין כחושבנא דדין. והוטב בעיניו וקלסה.

[בספר 'זכרנו לחיים' (באבוב, - אלול תשרי עמ' קצז) הוסיף לסיפור זה: הגאבד"ק טארנא ז"ל לא עצר רוח מרוב התפעלות ובהתרגשות רבה אמר "באבובער רב, הרי זהו רמז אמת לאמתו קולע אל השערה הלא זה חלקכם בתורה"] (שם)

אמר המגיד מקאזניץ כל העבודות שאנו עובדים בימים הנוראים ובחג הסוכות כדי שיוכלו לשבר מידה רעה אחת

אצל **המגיד מקאזניץ** זי"ע נהוג היה בחג הסוכות, שכל הרוצה לברך על ארבעת המינים של הרבי, היה יכול ליטול ולברך, והמשמש הממונה על כך היה מגיש לכל אחד את המינים, ליטלם ולברך עליהם. פעם בהושענא רבא בא איש שהיה מפורסם ברשעותו, היה ידוע כ"מסור" וכל אנשי העיר שנאוהו ביותר, וגם הוא ביקש לברך על הד' מינים, אולם המשמש כעס עליו, והרהר, היתכן, איך מרהיב עוז פושע ישראל שכזה לברך על ארבעת המינים של הרבי, לכן לא רצה בשום אופן ליתנם לו, אבל הלה נטלם מידו בכח. רגז המשמש, ובכעסו שבר את הפיטם של האתרוג ופסלו, לכל יוכל המסור להוציא לפועל את מחשבתו. כשהגיע הדבר לאוזני **המגיד מקאזניץ** הצטער על כך מאוד, ואמר למשמשו: "ראה נא בני, את כל העבודות שאנו עובדים בימים הנוראים ובחג הסוכות מוכנים למסור, כדי שיוכלו לשבר מידה רעה אחת, ואתה לא יכולת להתאפק?!"

לענוים יתן חן

סיפר כ"ק מרן **אדמו"ר מצאנז** זי"ע, ("שפע חיים" ליוה"כ"פ), עובדה ששמעתי מפי איש אחד שהיה נוכח אז בשולחנו הטהור של דו"ז הגה"ק בעל "**דברי יחזקאל**" **משינאווא** זי"ע, ודיבר אז בשמחה על אודות האתרוג המהודר שנזדמן לו בחג הסוכות השתא, ונענה אחד מן המסובין שהיה מבני משפחתו ואמר, האתרוג שלי יותר מהודר מן האתרוג של הרבי. אמר לו דו"ז הק', האתרוג שלך פסול הוא. מיהר הלה לביתו, והביא את האתרוג שלו להראות את יופייה לעין כל, וכשלקחו דו"ז הק' ביד קדשו, הסיר תיכף ומיד את הפיטום, והראה איך שהיתה מחוברת ונעוצה שם ע"י מחט. נענה הלה בהתפעלות, יגיד נא הרבי מנין ידע זאת. ענה דו"ז הק', הנה אתרוג הוא פרי עניו, וכשראיתי את הגיאות שנגרם לך ע"י האתרוג, ידעתי בבירור שהאתרוג פסול.

פעם בעת סעודת ט"ו בשבט בצילו של הרה"ק **רמ"מ מקאצק** זי"ע הגישו לשולחן מנת דג מלוח. הרבי הוציא מתוך הדג את ה'רויגין' (בציג דג) והגיש אותם לגביר **רבי הירש לייב קאצקער** שנוכח אז בבית. הרבי קרא: "**הירש לייב** עס רויגין" (תאכל

את הרויגין). הנוכחים לא הבינו את פשר כוונתו הקדושה במילים אלו. באותה שנה השתוללה שם מלחמה נוראה והדרכים היו משובשות בגייסות, כך שלא הייתה כל אפשרות להשיג אתרוג בכל רחבי המדינה. רק **רבי הירש לייב** ששהה מחוץ למדינה הצליח להבריח בדרך לא דרך אתרוג מהודר ולהביאו לרבו. או אז הבינו השומעים את כוונת הרבי. **הירש לייב** - עס רויגין, הנשמע כמו 'אתרוגים'.

מצוות ד' מינים של הרה"ק ר' הערש מרימנוב זי"ע"א

הרה"ק **רבי נפתלי ראפשיצער** זי"ע, שהכיר את גודל מעלתו של חבירו ותלמידו הרבי **ר' הערש מרימנוב**, היה מעריצו ומעריכו ביותר. פעם אחת בפרוס חג הסוכות, מצאו את הרה"ק **מראפשיץ** יושב בביתו וממרר בבכי. בני הבית שלא הורגלו בכך נזדעזו ובאו לפניו ודרשו לדעת על מה הרעש, ומהו סיבת הבכי. ענה להם הרה"ק שהוא מצטער על זה שאינו זוכה לקיים את מצוות ארבעה המינים כמו תלמידו **הרבי ר' הערש**. ואמר הראפשיצער רב: "הנה אני קונה לפני החג אתרוג מהודר שבמהודרים ללא שום פגם, ומשלם אני בשביל אתרוג זה הון תועפות, ואח"כ בימי החג אני ניגש בחיל ורעדה לקיים את מצות בוראי. ואני הרי בעל יחוס גדול, נכדו של הרה"ק ר' **איציק'ל האמבורגער** זי"ע ועוד, ובכל זאת איני מגיע למדרגתו של נטילת הלולב של **ר' הערשעלע**. שהוא קונה לעצמו אתרוג פשוט בכמה פרוטות, שהרי אין ידו משגת ליותר מזה, והוא בנו של יהודי פשוט בלי שום יחוס, ובכל זאת הוא מרעיש בכל העולמות ע"י נענועיו, דבר שאני לא זכיתי לכך, ולכן בוכה אני לפני הקב"ה שגם אני אזכה למעלה זו". [הרה"ק ר' הערשעלע רימנובער לא רצה לקבל על עצמו את עול ההנהגה בעיר רימנוב, ולא נתרצה לישוב על כסא רבו הרבי ר' מענדעלע מרימנוב, כל זמן חיותו של הרה"ק ר' נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע. רק אחר אחת עשרה שנים כשנפטר רבי נפתלי ראפשיצער, ניאות לבקשתם והפצרתם של חסידי ותלמידי הרבי ר' מענדעלע ולקח בידו את שרביט ההנהגה, ובמשך י"א שנים אלו היה מסתופף בראפשיץ כאחד מן התלמידים].

(עפ"י הגה"צ רבי אליעזר דוד פרידמן זצ"ל)

מאריך בנענועים

מעשה שארע בחג הסוכות, כשהגיע כ"ק מרן **אדמו"ר מצאנז** - **קלויזנבורג** זצוק"ל לגיל "קטן היודע לנענע" ואביו רכש עבורו ד' מינים. כיון שהגיע לברכת "הלל" ועשו

הקהל נענועים בלולב ואתרוג כדת היום, הבחין האב בבנו שהאריך מאוד בנענועים, וחקר לדעת פשר דבר. "תינח מי שבקי ביחודים **ובכוונות האריז"ל**" שאל אותו "אבל סתם ככה להאריך?!"

השיבו הילד בתמימות: "ולא אקצר, הלא גם לי יש כוונות... כשאני מנענע לצד ימין הריני מכוון לבטל יצה"ר וקטרוגים מאהב"י השרויים ברוח זו. וכשאני מנענע לשמאל כוונתי לבטל כח השטן ולהמתיק הדינים מעל אחב"י השרויים ברוח האחרת, וכן בשאר הצדדים, ואני מבקש מרבש"ע שיקבץ נדחינו ופזורינו מארבע רוחות השמים, וישפיע לכולם ממזלא עילאה כל מחסוריהם בגוף ובנפש, ואת כל הדינים והפורעניות ישליך על שונאיהם של ישראל... אם כן למה ואיך אקצר בנענועים..."

וכשמוע האב הרה"ק **רבי צבי הירש מרודניק** זי"ע את תשובתו וראה עד היכן הדברים מגיעים - החריש לו (מפי הרה"ג יואל נחום מאשינסקי בשם הרה"ח ר' אליעזר קיגל ז"ל שהכיר את רבינו זי"ע מילדותו). (הרב פרלוב בספרו אוצרותיהם של צדיקים)

חיוב המצוה

לא אוכל לעצור במילין מלרשום לי למזכרת מה שראיתי בעיני את חיוב המצוה שלו של הרה"ק **רבי שלמה לייב מלענטשא** זי"ע, כשתפס האתרוג היו הכל רואים שכמעט שכלתה נפשו להמצוה. והיה מנשק האתרוג בכל פעם בעת אמירת הלל. וכל החג היה התיבה עם האתרוג מונח על שולחנו לפניו. וכל כך היה מסתכל בו באהבה רבה. (כרמנו, רמתים צופים ערך הרה"ק מלענטשא את יט)

שמענו סיפור מאלפת מהרה"ק **רבי יעקב מפשעווארסק** זי"ע, [וביררנו הדברים מכלי ראשון הלא הוא הרה"ח רבי משולם זילבערמאן שליט"א נאמן ביתם לאדמו"ר 'פשעווארסק' ואישר את הדברים]. הרה"ק **רבי יעקב מפשעווארסק** זי"ע הלך פעם בחול המועד סוכות לבקר חולה בביתו שהי' בנש"ק חשוב מאוד, בליווי נאמן ביתו הרה"ח **רבי משולם זילבערמאן** שליט"א. בעודו שם התנצל החולה שיש לו סוכה שצריכים לצאת דרך חלון לבאלקאן, והיות שהי' לו רק רגל אחת רח"ל, אמר לו הרה"ק **מפשעווארסק** זי"ע שלטעימה הרי טוב פה בחדר, והחולה הוציא לחיים והרבי שתה בנעימות ואיחל לו לחיים ורפואה. בצאתו

משם אמר הרבי למשמשו הנ"ל, שהיתה זו פעם הראשונה בחייו ששתה מחוץ לסוכה, ואף במצבים הקשים ביותר בסיביר מסר נפשו ולא שתה חוץ לסוכה... והוסיף שהעיקר היא "בכל דרכיך דעהו ולא רצה להטריח אדם חשוב וחולה". (מתוך גיליון דברים של טעם סוכות תשפ"א)

זמן שמחתנו מעלת השמחה

כאשר הרים האויב הישמעאלי את טלפיו הרצחניות ב'אינתיפאדה השנייה', אשר החלה בערב ר"ה שנת תשס"א, היו הכל שרויים במתח ובחרדה גדולה, מתייראים מפני הבאות, ובאותה שנה, בשמחת בית השואבה, באמצע הריקודים, רץ כ"ק האדמו"ר **רבי שמעון מלעלוב** זצ"ל אל המיקרופון והחל זועק בקול גדול: "דער טאטע פלעגט זאגן - אבא היה רגיל לומר בשם הרה"ק **רבי משה לייב מסאסוב** זי"ע, אצל דמעות אמרו חז"ל (בבא מציעא נט, א) שערי דמעות לא ננעלו, אבל צריכים למצוא את השערים כדי להיכנס דרכם. אבל השמחה, מעלתה גדולה יותר ופורצת את כל המחיצות, ואין דבר שיעמוד בעדה!" ומסופר - המשיך הרבי הקדוש ואמר בסערת אש קודש - "כי בשנה אחת במוצאי יום הכיפורים, ישב **הבעל שם טוב הק'** בחדרו והמתין לצאת הלבנה על מנת לקדשה, כך המתין זמן מרובה והלבנה עדיין לא נראתה. התלמידים ששהו מחוץ לחדרו, פתחו בריקוד, ואז יצאה הלבנה. אמר להם **הבעל שם טוב הק'** 'גזירה קשה רח"ל היתה מתוחה על כלל ישראל, ולא יכולתי לבטלה בשום אופן, ואתם על ידי שפתחתם בריקוד של שמחה, ביטלתם את הגזירה'. ואז סיים הרבי בצעקה מחרידה "מיט שמחה קען מען אלעס דורעך ברעכן - עם שמחה אפשר לשבר כל הגזירות הרעות. כי בשמחה ת-צ-א-ו!" (גיליון יין ישן האזינו סוכות תשפ"ב)

המשכת רפואה ע"י שחוק ושמחה

פעם נתן גביר אחד סכום כסף גדול ל**הרה"ק מאפטא** זי"ע עבור איזו מצוה חשובה שהיה עוסק בה, ה**רה"ק מאפטא** זי"ע רצה להכיר לו טובה על כך, ובהזדמנות אחת כאשר ישב ה**רה"ק מאפטא** זי"ע במסיבה עם מחותנו הרה"ק **רבי ישראל מרוזין** זי"ע, קרא לגביר הנ"ל, והושיבו בינו לבין ה**רה"ק מרוזין** זי"ע כדי להביע בכך הכרת הטוב כלפיו.

באמצע שאל ה**רה"ק מאפטא** זי"ע את הגביר: "נו, איך אתה מרגיש כשאתה יושב ביני ובין מחותני הקדוש?" והלה ענה בתמימות: "אני מרגיש ממש 'כשושנה בין החוחים', [שיר השירים ב, ב]... ושחק ה**רה"ק מאפטא** זי"ע מאד לשמע התשובה.

ל**הרה"ק מאפטא** זי"ע היה איזה שריר בגופו שהיה מלא עם "מוגלה", וגרם לו סבל רב, ולא מצא דרך להיפטר מזה, ועתה ע"י השחוק הגדול התפוצץ השריר, ויתרפא ממוגלתו ע"י השחוק והשמחה. (שיחת קודש בעלזא - סיון תשס"ב)

חשיבות חסידישע ווערטל

עוד מעניין השמחה סיפר כ"ק **אדמו"ר מבעלזא** שליט"א (כ"א מנ"א תשס"ב): ה**רה"ק ר' משה'לי** הי"ד בנו של כ"ק מרן **מהר"א** זי"ע נפל פעם למשכב, והכריחו אותו לנסוע לרופא גדול בעיר לעמבערג, ועגמה נפשו על כך ביותר שיצטרך לנסוע לעיר גדולה כמו לעמבערג שרחובותיה הומים מכל סוגי האנשים, ופן יכשל ח"ו בראייה שלא כדת.

כשנכנס להיפרד מכ"ק מרן זי"ע, ראה כ"ק מרן זי"ע את צערו על פניו, והמליץ לו להשתתף טרם נסיעתו ב"קאווע" של היושבים, להצטרף לשיחתם של תלמידי חכמים, ובכך יפוג צערו. אחד הגבאים ששמע זאת, אמר לכ"ק מרן זי"ע: "לשם מה ילך לשם?! האם לשמוע את הווערטליך והמעשיות של **ר' דוד געצילס**?! השיב לו כ"ק מרן זי"ע: שמעתי מאבי (כ"ק מרן מהר"ד) ז"ל ששמע מאביו (כ"ק מרן מהר"ש זי"ע) ז"ל ששמע מאביו (כ"ק מרן מהר"ש זי"ע) ז"ל, שכאשר יצא לאור הספר "**ערוגת הבושם**" על שיר השירים מאת ה**רה"ק ר' משה אוסטרר** זצוק"ל, הביאוהו אל ה**רה"ק החוזה מלובלין** זי"ע, וה**רה"ק החוזה** זי"ע עיין בזה ואמר בצחות כי ה"עיקר חסר מן הספר", ונתכוין בזה, כי המחבר השכיל לכתוב פירושים על כל פסוקי "שיר השירים" חוץ מהפסוק (ה, יג) "לחיינו כערוגת הבושם" וגו', שעל שם פסוק זה נקרא הספר, ודייקא על פסוק זה לא כתב המחבר שום פירוש.

הוסיף כ"ק מרן **מהר"ש** זי"ע לאמר: "באמת פירש המחבר גם פסוק זה, אלא שמשמים סיבבו שהמדפיס ישמיט בטעות את הפירוש על מילים אלו, כדי **שהרבי מלובלין** יאמר מילתא דבדיחותא".

הפטיר כ"ק מרן זי"ע: "הנך רואה מזה עד כמה חשוב בשמים א חסידישע ווערטל..."

ימים ספורים קודם החג נודע ל**הגרי"ז מברסק** זצ"ל על מקום סמוך לנהר בו גדלות ערבות מהודרות. אפס, עקב העובדה כי האזור שרץ חיילים נאצים רבים ומן הנמנע היה ליהודי להתקרב לשם, דאג לשלוח נכרי שיקטוף עבורו את הערבות. כאשר הנכרי הביאם לאכסניית ה**גרי"ז** זצ"ל בליל התקדש החג, התברר לאחר חקירה ודרישה מפיו, כי הוא קטף אותן לאחר שקיעת החמה, וכיון שכך היו אסורות בטלטול כדין מוקצה, ולפיכך השתמש ה**גרי"ז** בערבות פשוטות יותר. כאשר נודע להאדמו"ר בעל ה'**אמרי אמת**' מגור, כי ברשותו של ה'**ברסקער רוב'** ערבות טריות הכשרות לכתחילה למצוה, שלח אליו את אחד מחסידיו לבקש, כי יואיל להביא לו אותן במתנה על מנת להחזיר, מכיון שאלו שברשותו כמשו וכמעט יבשו עליהן. ה**גרי"ז** זצ"ל נענה לבקשה, ושלח את בנו עם הערבות אל האדמו"ר. כשהגיע אל ביתו כשהערבות בידו, עמד הציבור קודם אמירת ההלל, ומשהבחין בו פנה אליו ה**אדמו"ר מגור** והחל לשוחח עמו אודות ענין מסוים. תוך כדי כך פנה אליו בנו זה שעתיד היה למלא את מקומו ולשבת אחר פטירתו על כסאו בהנהגת החסידות, בעל ה'**בית ישראל**' זצ"ל והעיר לאביו כי לבטח ממתינים ל**רבי יושע בער** באכסנייתו... מששמע כך, נטל האדמו"ר תיכף את הערבות מידי, ותוך שהוא מפטיר: נפסק להלכה "נטלן אחד אחד יצא", נענע את הערבות לבדן, למרות שלא אחז בידו את שאר המינים. כשהיה ה**גרי"ז** יושע בער מספר מעשה זה, היה מציין בהתפעלות על זהירותו של ה'**אמרי אמת**' לטרחת הזולת, אשר על כן למרות שלכתחילה יש ליטול את ארבעת המינים יחדיו, ואף בדין "נטלן בזה אחר זה" שנויות שיטות שונות בראשונים, נטל האדמו"ר את הערבות לבדן, ולא אבה לעכבו ולו לרגע קט. אולם למעשה, אמר לו **רבי יושע בער**, כי עתותיו בידו ויכול הוא להתעכב זמן מה. כיון שכך ביקשו ה'**אמרי אמת**' כי יואיל להמתין לעת קריאת התורה, על מנת שיכבדו בעליית לוי.

הסכך אינו אוהב כעס

סיפר ה**רה"ק הרי"צ מליובאוויטש** זי"ע: אצל כ"ק אאזמו"ר ה**רה"ק מוהר"ש** היה משרת בשם יוסף-מרדכי, ששימש כמשרת עוד אצל כ"ק אאזמו"ר ה**צמח**

ונתעלה בקדושה לעילא ולעילא, עד כדי שלאחר מכן כשנכנס לבית הכנסת נפל פחד גדול על כל הנמצאים, וייראו מגשת אליו מחמת קירון אור פניו. (שיחת קודש בעלזא - אדר תשס"א)

סוכתו של הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאמארא זי"ע

סוכתו של הרה"ק ר' יצחק אייזיק מקאמארא זי"ע היתה עשויה באופן שה"שלאק" שע"ג הסוכה מורכב משני נסרים רחבים, ששניהם נפתחים לאמצע הסוכה (לא כמו "שלאק" רגיל שנפתח לצד הסוכה), ועומדים מעל הסכך (באופן שאם היו מונחים בשכיבה היה רחבם ארבעה טפחים, אבל עתה הם מונחים על צידם, בזקיפה, ורחבם פחות משלושה טפחים).

בעיר קאמארא היו הרבה מתנגדים, והללו המתנינו עד ליל התקדש החג, ואז שלחו להודיעו שבש"ת "פנים מאירות" (או"ח סימן סא) פוסל סוכה כזו (כמו בסכך פסול שיש בו ארבעה טפחים, ו"הפכן על צידיה" כדי שיהיה רחבם פחות משלושה, דנקטין שהם פוסלים את הסוכה. סוכה יד, ב; שו"ע או"ח תרכט, יח).

הצטער הרה"ק מקאמארא זי"ע על כך, כי אף שלפי דעתו היתה סוכתו כשרה בלי פקפוק, עם זאת, מה יעשה עם דעת ה"פנים מאירות" שהלכה כמותו בכל מקום?! מתוך מחשבות אלו נהפכה שמחתו לתוגה, ולאחר התפילה לא הלך תיכף לסוכתו, רק נכנס אל ביתו, ומחמת דכדוכה של נפש התננמם.

בחלומו נתגלה אליו דודו הרה"ק ר' צבי הירש מזידיטשוב זי"ע, ואמר לו: "אל תתעצב אל לבך, הסוכה שלך כשרה בלי פקפוק, וכן הסכימו עמך גם במתיבתא דרביקא, ואם שהגאון בעל 'פנים מאירות' אסר סוכה כזו, חזר בו אח"כ מהוראתו".

כשראה הרה"ק מקאמארא זי"ע את החיזיון ההוא, קם בשמחה והלך אל סוכתו ולא פנה לתרועת מתנגדיו. ביום א' דחול המועד שלח שליח מיוחד אל הגאון ר' יצחק אהרן אייזיקר זצ"ל ללבוש, שיספר לו את כל המאורע, לקח הגאון הנ"ל את הספר "פנים מאירות", ושלחו אל הרה"ק מקאמארא זי"ע, וציין לו לעיין ב"קונטרס אחרון" בסוף הספר, ששם הוא חוזר בו מהוראתו הראשונה, ומתיר סוכת כזו (וזה לשונו שם אות כ': "מה שתמה עלי שרציתי למנוע מסוכה שבאמצעיתה מונח דף אחד רחב הרבה אפילו מהופך על צידו... כי שגגה היה לפני", ואליבא דאמת אין הסוכה נפסלת בכך, כי רק כשכל הסוכה או רובה מסוככת מנסרים רחבים ארבעה המונחים על צידם, הסוכה

הרימו אותו יחד עם הקורות ונשאו אותו ברחובות העיר, וכבודו נרמס עד לעפר. הכפרי הפשוט קיבל באהבה את הביזיונות והיסורים, לא פצה פה ולא צפצף, וכשהם החזירו אותו לסוכתו, המשיך בשמחה בעבודת הקודש - בניית הסוכה, כאילו לא ארע דבר. הן, הן. נענה המהרי"ל: "מצוה זו של בניית הסוכה יחד עם הביזיונות שהיו מנת חלקך, היא החבילה שהניחו המלאכים על כף המאזניים והכריעה את דינך לחיים. (מתוך ספרי התולדות של מהרי"ל דיסקין זי"ע)

קדושת ארבעת המינים

סיפר כ"ק האדמו"ר רבי יעקב מפשווארסק זצ"ל בענין קדושת הד' מינים, שבחודש אלול תרצ"ט פרצה מלחמת העולם השנייה, ובין יוכ"פ לסוכות ברח יחד עם חותנו הרה"ק רבי איציקל זי"ע מעירם פשווארסק, והגיעו עד למברג ומשם לסיביר שברוסיה. בימים אלו כבר היו לו לרבי איציקל את ארבעת המינים ורצה ליטלם יחד עמו, אבל חשש מאוד מאימת אנשי הצבא ליד הגבולות, ואם ששאר המינים היה יכול להטמין בין חפציו, אולם הלולב הגבוה אי אפשר להטמין, ולכן לקח את הלולב ועטפו ועשהו כמקל וכך הלך נשען עליו... הרשעים כאשר ראוהו הולך עם המקל, אמרו עליו: דער יודע האט מ' זעס שטעקן' (- יהודי הזה יש את מקלו של משה רבינו!), ואמר על זה רבי איציקל, שאיך נפל בדעתם ובלשונם להתבטא כך, אלא כ"כ גדלה קדושתם של הארבעה מינים שאפילו גוי מבין ורואה שקדושה טמונה בהם... (באר הגן, גליון מח)

הרה"ק ר' מנדל מוויטעפסק זי"ע בחג הסוכות בארץ ישראל כאשר עלה הרה"ק ר' מנדל מוויטעפסק זי"ע מחו"ל לאר"י, היה במצב ירוד מאד, כי הוא נשאר לבדו ללא גבאים ומשמשים, ואף את ה"מוחין" לקחו ממנו משמים. בהגיע חג הסוכות הוצרך לבדו לבנות סוכה, והלך לקנות עצים וסכך ומסמרים וכו', והתחיל לבנות בעצמו. אולם, מאחר שלא הורגל בזה, עלתה לו הבנייה בקושי רב, כאשר דם רב ניגר מאצבעותיו בכל הכאה והכאה, והיה מצבו ב"קטנות" מכל הבחינות, הן מהבחינה הגשמית והן מהבחינה הרוחנית.

ברם, בליל חג הסוכות כאשר נכנס לסוכתו, חזרו אליו כל ה"מוחין", ועלה

צדק. אירע פעם שר' יוסף מרדכי נכנס לסוכה כשהוא כעוס, ככל הנראה היה זה המשך לכעס שהתעורר אצלו עוד בהיותו במטבח קודם לכן, וכך נכנס לסוכה כשפניו כעוסות. אמר לו הוד כ"ק אאזמו"ר מוהר"ש: "יוסף מרדכי, אמנם אתה מיוחס, אולם בפני הסכך צריך להיות דרך ארץ! הסכך אינו אוהב כעס..." (דרכי החסידות)

הכפרי הפשוט המשיך בשמחה בעבודת הקודש בניית הסוכה וזכה לחיים

היה זה בימי כהונתו של הגה"ק מהרי"ל דיסקין זי"ע בלומז'ה. יהודי אחד, תושב כפר הסמוך ללומז'ה, היה שרוי בתרדמה עמוקה במשך שלושה ימים. הוא שכב בלי הכרה, והרופאים ניבאו לו רעות: כפי מצבו כעת, הוא לא ימשיך לחיות - הם אמרו. אך רופא כל בשר החליט אחרת, והנה שבה אליו הכרתו, והוא קם ממחלתו. דבר הנס התפרסם והגיע לאזניו של הגאון רבי יהושע לייב דיסקין זי"ע. הוא קרא לו אליו ושאל אותו מה הרגיש או ראה בימים אלו ששכב בלא הכרה? וסיפר האיש: "בעת שהייתי בלא הכרה, הרגשתי שנשמתי עולה לשמים, ואני עומד למשפט על מעשיי כאן בעולם הזה. מאזניים גדולות עמדו במרכז, מצד ימין עמדו המצוות, ובצד שמאל ניצבו העבירות. ו...העבירות המרובות הכריעו את כף המאזניים. והנה לפתע מגיחים מן הצד מלאכים לבנים, ובידם חבילה כבדה. כשהיא הונחה בכף המצוות, היא הכריעה את נשמתי לזכות, ואז התעוררתי..." השרף מבריסק ביקש מהכפרי לספר לו על חייו, הוא רצה לתהות מעט על קנקנו, ולבחון איזו מצוה חשובה עשה היהודי בימי חייו, שבכוחה להכריע את דינו לטובה. לאחר שתיאר בפניו את סדר יומו, הבין הרב כי מדובר ביהודי פשוט, שמלבד התואר 'יהודי' אין דבר המעיד על כך, הוא אינו יודע ספר כלל, אף לא להתפלל ולברך. בכל זאת ביקש ממנו הרב: "אנא ממך! נסה להיזכר אם עשית מעודך איזו מצוה קלה?" הכפרי נזכר וסיפר, ששנה אחת הוא שמע יהודים מדברים על מצוות 'סוכה', וכיון שידע שהינו יהודי, בירר על מהות המצוה, ואף בירר כיצד מקיימים אותה. הדבר משך את ליבו והחליט שגם הוא יקיים השנה מצוות סוכה. הוא קנה קרשים והחל במלאכת בניית הסוכה, והנה, כשהוא נשכב על הקרשים כדי לסמן את גובה הסוכה שיתאים לגובה שלו, עברו שם חבורת צעירים ריקים ופוחזים, ולגלגו על מעשיו. הם לא הסתפקו בדיבורים ובלעג, הם

פסולה משום "גזירת תקרה", משא"כ בנסר אחד או שתיים לא שייך גזירה זו, עיי"ש). אז נתגלתה צדקת הוראתו, ופני שוטניו חפזו. (שיחת קודש בעלזא - אלול תשס"ג)

הגה"צ **רבי מרדכי חיים סלונמער** זצ"ל סיפר שהרה"ק הרבי **ר' ברוך ממעזיבז' זי"ע** היה מספר סיפורים שהיו טמונים בהם סודות עמוקים, ופעם אחת סיפר, ששלמה המלך ע"ה פגש פעם את הבעל דבר בחודש אלול והיו פניו רעים, ושאלו למה נפלו פניך, והשיב: "מילא כל השנה, אבל כשמגיע חודש אלול, ומתחילים לומר הסליחות וכו', אני מסוגל לשאת ההתעוררות, ולאחריו מגיע ר"ה ומקיימים מצות שופר ואמירת מלכויות זיכרונות שופרות. ואם לא די בכך, מגיע אח"כ חג הסוכות עם מצות לולב שנוטלים אותו ומנענעים בו, שבזה אני מרגיש כמו שדוקרים אותי בכידונים ורמחים וכמחטים בבשר החי והוא גרוע מהכל!" לשנה הבאה פגשו שוב, והנה פניו צוהלות ושמחות, וכששאלו על כך, השיבו, כי מצא עצה לכך ובשנה זו לא יסבול יותר. שאלו שלמה המלך: "ומה היא העצה שמצאת?", ולא רצה לגלות לו. באותה שנה ניקבה הספינה שבה הובילו את האתרוגים ורובם התקלקלו. ומאחר שנותרו רק מספר אתרוגים בודדים, היה כל אתרוג יקר מאוד והוזילו אנשים מכספם הון רב כדי לזכות בהם, ושאר כל האנשים שלא עלה בידם לקנות אתרוג עמדו בתור זמן רב כדי לקיים מצות נטילת לולב. אחר סוכות פגשו שלמה המלך שוב והנה הוא סר וזועף, ואמר לו היצה"ר: "השנה עוד היה לי יותר גרוע מבכל השנים, כי עצתי הייתה לנקב חור בספינה כדי שלא יוכלו לקיים מצות לולב, ולבסוף כל אחד שנותר מהם, דקר לי יותר מכל הלולבים שבכל שנה!"

סוכה דומה למקוה שאדם הולך לסוכה בכל הגוף

בספר **צמח דוד על התורה**: בשנת תרס"ט הייתי על ימים ראשונים של סוכות אצל דו"ז הרה"צ אדמו"ר מן **מאיר יהודא** זצ"ל בעה"מ **אור למאיר** אבד"ק בוקאווסק בן א"ז הרה"צ הקוה"ט בעה"מ ספר **צמח דוד** זצ"ל אבד"ק דינאב. ודרכו בקודש ה' אחר סעודות יו"ט בסוכה גדולה, הלך לסוכה קטנה לאכול פירות עם בנו הרה"צ וחתני הרבנים זצ"ל, וגם אני ועוד איזה מקורבים, ואמר לנו לשאול איזה קושיא, והסתכלו

זה לזה ולא שאלו, ואמר לי בפרוטרוט אפשר יש לך איזה קשיא. ושאלתי מדוע כתיב אצל סוכות 'למען ידעו דורותיכם' ולא אצל שאר מצות. ותיכף סגר עיניו ופניו ה' כלפיד אש, וכרגע פתח עיניו אלי ואמר לי בזה הלשון: "עס איז דין רעכט", ושוב סגר עיניו ואמר בהתלהבות כאש בוער, כי סוכה דומה למקוה שאדם הולך לסוכה בכל הגוף כמו למקוה, ודעת הוא טהרות, ע"כ כתיב אצל סוכה 'למען ידעו דורותיכם' לשון דעת, וגם שלשה תיבות הללו בגימטריא תתק"ס כשיעור מקוה שהוא תתק"ס לוגין, ותיכף עמד מעל השולחן ואמר לנו "גוט יום טוב", זי"ע.

בזמנו מן רה"י הגה"ק **רבי אהרן לייב שטיינמן** זצוק"ל היה מחזר הרבה אחרי ארבע מינים והיה טורח רבות. לדוגמא, היה נשכב תחת העצים לראות איזה אתרוג משובח יש על העץ ועוד. תלמידו, הגאון **רבי שמחה קסלר** היה מתלווה אליו. פעם שאלו, האם גם ה"חפץ חיים" היה טורח כך... אמר לו רבינו "לא!" שאלו **רבי שמחה**, אם כך למה רבינו טורח?! השיבו רבי אהרן לייב: "בדורו של ה"חפץ חיים לא היו וילונות... אז לא היתה תביעה לטרוח כל כך במצוות, אבל בדורנו שיש וילונות ועוד כמה וכמה דברים, ואחרי דברים אלו אנשים טורחים ומחזרים, נתבעים אנו לטרוח ולחזר אחר המצוות יותר!" והיה רגיל לספר את מה שאמר לו הגאון **רבי הלל זקס**, שדרכו היתה לקחת אתרוגים מזנים שונים, לצאת ידי שיטות נוספות. אמרה לו אמו: "אבי, ה"חפץ חיים" היה לו אתרוג אחד וכי אתה מהדר יותר ממנו. .. ענה לה **רבי הלל**: "לסבא הספיקו שתי חליפות, לשבת ולחול, לי יש הרבה חליפות, לכן גם במצוות היה לו אתרוג אחד ולי יש הרבה אתרוגים". העולם השתנה - החומריות רבתה, לא תהיה הרוחניות כהנת כפונדקית! ("כאיל תערוג")

פעם היה מעשה אצל הרה"ק **מראפשיץ** זי"ע בלילה הראשון של חג הסוכות, שירדו גשמים רבים ביותר, ולא היה אפשר לשבת בסוכה, אבל הרה"ק **מראפשיץ** רצה בכל זאת להיכנס אל הסוכה. פנה אליו בנו הרה"ק הרבי **ר' אליעזר'ל מדזיקוב** זי"ע ואמר לו כי זה ממש בלתי אפשרי להיכנס עכשיו אל הסוכה, כי הגשם שוטף בחזקה עד מאד. והנה הרה"ק **מראפשיץ** היה נוהג לייחד בסוכתו כסא לכבוד האושפזין

הבאים אל הסוכה, ואף אחד לא היה יושב על זה הכסא המיוחד. ויהי בשמעו כי ממש אי אפשר להיכנס אל הסוכה מרוב הגשמים, נטל מן הבית את הכסא המיוחד לכבוד האושפזין ונכנס עמו אל הסוכה, ואמר בנוסח של תקיפות: 'איך וויל זעהן עס זאל רעגענען...!' (אני רוצה לראות אם ירדו גשמים...!), כלומר שצריכים הגשמים להתחשב עם כבוד האושפזין הממתינים להיכנס אל הסוכה. והנה תיכף אחר שאמר את הדברים האלו, ממש בפתע פתאום הפסיק הגשם, ומטר לא ניתן ארצה, וכך ישב הרה"ק מראפשיץ וערך את הסעודה בלי שיפריעו לו הגשמים בכלל. ויהי אחר גמר הסעודה, שב והחזיר את כסא האושפזין אל ביתו, וממש מיד חזרו הגשמים לרדת בתוקף כבתחילה. (גיליון דעה סוכות תשפ"ו)

שנה אחת לפני חג הסוכות לא היו אתרוגים להשגה בכל גלילות ראפשיץ, וכך קיבל הרה"ק **מראפשיץ** את חג הסוכות בלי שהיו ברשותו ד' מינים. וכאשר סיפר זאת כ"ק מרן רבינו (בעל המנחת יehודה מסטוצין) זי"ע, התבטא ואמר כי באותה שנה נכנס הרה"ק **מראפשיץ** לתפלת שחרית של יו"ט הראשון של חג הסוכות כמו שנכנסים בחג השבועות... דהיינו בלי ארבעת המינים בידיו. וכך גם כבר התכוונו לעמוד ולומר את ההלל בצורה זאת, בלי ארבעת המינים ונענועים. אבל פתאום שמעו איזה קול רעש מבחוץ, והרה"ק **מראפשיץ** עשה סימן בידיו הק' ש'צאו לראות מה יש שם, כמי שיודע שבחוץ נמצא זה הדבר שממתינים עליו. יצאו אנשים ואכן ראו כי זה עתה הגיע גוי בנסיעה מעיר 'קראקא', והוא מחפש את ביתו של הרה"ק **מראפשיץ**. כי אשה עשירה אחת ממשפחת 'פצעלעס' אשר בקראקא השיגה אתרוג מהודר לפני יום טוב, ומיהרה ושלחה אותו עם שליח נכרי אל הרה"ק **מראפשיץ**. שמח הרה"ק **מראפשיץ** מאד על הדבר, ופתח באמירת ההלל עם ארבעת המינים ועבודת הנענועים בהתלהבות גדולה. אחר התפלה אמר הרה"ק **מראפשיץ** אודות האשה הגבירה ששלחה לו את האתרוג: 'אונז וועלן נאך האבן אייניקלעך בשותפות' (עוד יהיו לנו נכדים משותפים). ואכן הרה"ק בעל 'אמרי נועם' מדזיקוב זי"ע היה חתן אצל משפחה זו, וכל צאצאיו הם נכדים משותפים של הרה"ק **מראפשיץ** ואותה גבירה. (שם)

הרה"ק מסאטמאר זי"ע היה ידוע בכוחו המיוחד לעורר את לבותיהם של ישראל, ובכל עת מצוא כאשר היה פותח את פיו בדברי כיבושין או התעוררות רחמים, היו כל השומעים מתעוררים ושופכים דמעות כמים. וכך היה בכל שנה בבית מדרשו בהגיע יום הושענא רבה, אשר בזה היום היה מרבה בתפלות ותחנונים לישועת השכינה הק' מגלותה, ובין ה'הושענות' היה מדבר דברי תורה המעוררים את הלבבות, וכל בית המדרש היה נעשה לחטיבה אחת של בכיות ותחנונים לפני הבורא ית'. בוויילאמסבורג באותם שנים היה גר רופא יהודי בשם **ד"ר בורשטין** אשר כל היהודים היו באים אצלו, והוא היה חסיד וירא שמים והסתופף הרבה בצלו של הרה"ק מסאטמאר. ומפני שלא היה שם רופא אחר, הזדמן לו כמעט בכל שב"ק צורך לחלל את השבת מפני פיקוח נפש. פעם אחת נכנס הרופא בתלונות אל הרה"ק **מסאטמאר**, והתאונן לפניו כי הוא כבר נהיה ה'שבת גוי' בוויילאמסבורג... שהרי לא

עוברת עליו שבת אחת בלי שיחלל אותה כמה פעמים. ענה הרה"ק **מסאטמאר** ואמר לו: 'איר האט געהערט אויף מיינע הושענא רבה'ס' (שמעת על ההושענא רבה שלי?), ענה הרופא בחיוב, כי ודאי לא רק שמע עליהם, אלא הוא בעצמו נמצא שם, וההתעוררות גדולה כל כך. אמר לו הרה"ק **מסאטמאר**: 'איך געב דיר אוועק איין הושענא רבה מיינע פאר דיין חילול שבת!' (אני מוסר לך חד ה'הושענא רבה' שלי על החילול שבת שלך!), כלומר שחילולי השבת של הרופא שוים אצלו כמו ההושענא רבה שלו, ובזה אכן נחה דעתו של הרופא. ויש לציין דבר פלא, איך דבריו של צדיק אינם הולכים לריק. כי אחר כמה שנים מאז אותו מעשה, נפטר **ד"ר בורשטין** בבוקר יום הושענא רבה. ולפני אמירת הדרשה וההושענות בבית מדרשו של הרה"ק מסאטמאר, יצא הרבי עם כל החסידים להשתתף בהלוויית הרופא. ובזה נתקיים כפשוטו מה שאמר לו, כי הוא מוסר לו את ההושענא רבה שלו. (שם)

שמיני עצרת ושמחת תורה

פנינים יקרים

במאור עינים (פר' אמור). מעלת וסגולת עיצומו של יום ונקרא יום אחרון של חג "שמחת תורה", שהוא שמחה לתורה עילאה ששבו ועלו אצלה ונתקברו כל חלקי שרשי נשמות ישראל ונתאחדו בה, כי כל אחד שב ע"י תיקון הזמן של מועדים להתורה שמשם שורש נשמתו. ועל כן המנהג שכל ישראל עולין לתורה ביום שמח"ת, שבאמת אז עולין להתורה ברוחניות ג"כ, שמקרבין שורש נשמתו וחלק אלוקי שבהן להתורה שמשם שורש נשמתו כמבואר, כנודע שיש ששים רבוא אותיות לתורה כמספר שרשי נשמות ישראל. ולכך קורין בפרשת "וזאת הברכה", שאחר תיקון שנעשה בזמנים הללו נשפע ברכה מלמעלה לכל אחד מישראל, על ידי שנתחדו בתורה ובבורא ב"ה שרשי חלקי נשמות ישראל.

אמר **הרשב"י מליובביץ'**: את השעות של שמיני עצרת ושמחת תורה צריכים לייקר מאוד, בכל רגע אפשר לשאוב אוצרות בדליים ובחביות בגשמיות וברוחניות, וכל זה על ידי הריקודים.

שכב ר' זושא בקור גדול בסוכה ונכנסה חמימות מסופר על הרה"ק זי"ע שפעם התארח בחג הסוכות אצל ידידו הרה"ק ר' **ייבי מאוסטרא** זי"ע (מתלמידי המגיד זי"ע), והיה שם קור גדול וחזק והרה"ק ר' **ייבי** זי"ע היה ישן על מטה מוצעת בריבוי כרים וכסתות לחמם מפני הקרירות החזקה, והרה"ק אמר שדרכו לישן על הארץ, וא"צ לשום כר וכסת לחימום. וכששכב הרה"ק על הארץ לישן, אמר 'מארי דכולא עלמא לזושא קר, וזושא רוצה שיבא חמימות', ונכנסה חמימות לסוכה, עד שהוצרך הרה"ק **ייבי** להסיר מעליו חלק מהכסתות. והוסיף הרה"ק ואמר עוד פעם 'מארי דכולא עלמא לזושא קר, וזושא רוצה שיבא חמימות', ונכנסה עוד חמימות לסוכה, עד שהוצרך רבי **ייבי** להסיר את כל הכסתות. וכשחשש ר' **ייבי** שהולך הרה"ק לומר שוב כנ"ל, אמר לו בבקשה שלא יוסיף לבקש על עוד חמימות שלא תשרף הסוכה. (גיליון מעינות הים סוכות תשפ"ה)

זמן רב, עד שבא בעל הבית אצלו עם חשבון גדול שישלם. אמר לו אין לי לשלם, א"ל הבעה"ב אם כן אמסור אותך לשומרי החוק, שיעמידו אותך למשפט. אמר לו: מה יהיה לך מזה, הלא לא תרוויח בזה כלום. אך כיון שאין לי לשלם, ארקוד לפניך ריקודים נאים מה שאני מומחה, ועל ידי זה יתרבו הבאים כאן בשביל לחזות ברקדן המופלא שמציע האכסניא לאורחיו, ותרוויח עי"ז ממון הרבה כפי התשלומים המגיעים לך. הנמשל הוא: שבכל הימים נוראים אנו מבקשים בני חיי ומזוני, ומבטיחים להקב"ה להיטיב את מעשינו, ובהגיע יום שמחת תורה ואין לנו מה לשלם, רוקדים ומכניסים בזה הרהורי תשובה בלבבות בני ישראל, ועל ידי זה יתרבו מצוות ומעשים טובים...

אי' **בישמח ישראל**, בבקשה מכם עכבו עמו עוד יום אחד, קשה עלי פרידתכם", ולכאורה קשה, מה יועיל לשהות עוד יום אחד כדי להקל על הפרידה שכה קשה, ואדרבה איפכא מסתברא, שכאשר יגיעים אהובים יתעכבו ביחידות עוד יום הרי הם מתקשרים יותר ויותר בעבותות אהבה, ובתום היום

ההקפות בשמחת תורה

ביאר הרה"ק **רבי יצחק אייזיק מקאליב** זי"ע, משל לאחד שבא לאכסניא וצויה לתת לו מכל טוב מאכלים טובים, וחדרים נאים ביותר, וכל מיני תענוגים. כך נשאר הדבר

איתא בשם ר' שלמה לייב מלנטשנא
זצוק"ל: פירוש שמשה רבינו ע"ה ברכ
את ישראל שכל אחד מישראל יהיה איש
אלקים.

"מימינו איש דת למו" (לג, ב). איש דת שהייתה
כתובה מאז לפניו באש שחורה על גבי
אש לבנה (רש"י) יש להבין מהי אש שחורה
ואש לבנה. והנה בגמרא ביומא דרשו חז"ל
דהתורה היא כמו סם, זכה נעשית לו סם
חיים, לא זכה נעשית לו סם המוות. וביאר
בזה בעל חובת הלבבות דמשום כך נמשלה
התורה לאש משום דיש בה את שתי
הבחינות שיש באש, מצד אחד היא מאירה
ומחממת. אולם מאידך גיסא שורפת היא
את מי שלא נזהר בה. וזהו שרמז רש"י
דאמר "אש שחורה על גבי אש לבנה"
דהתורה ביסודה היא אש לבנה המסמלת
הצלחה לעוסק בה ועץ חיים לעושיה, אולם

בא בטרונא עם בריותיו, ואין הוא מבקש
כי אם מילתא זוטרתא בעלמא, "יום אחד"
בלבד, איין קליינע קבלה.

פרשת "וזאת הברכה"

**"וזאת הברכה אשר ברכ משה איש האלקים
את בני ישראל לפני מותו"** (לג, א). אמרו חז"ל
(ילקוט שמעוני) לא זכה משה שיקרא איש
האלוקים עד שבירך את ישראל בזה יש
לבאר מדוע פתח הכתוב "וזאת הברכה"
עם וו' החיבור בתחילת הענין? אלא לומר,
מלבד כל מה שפעל ועשה משה בימי חייו,
הוסיף לברך את בני ישראל ואז נקרא איש
ה"אלוקים" הרי לנו לימוד עצום ונורא
משה רבינו אב הנביאים, אשר דבר עם
ה' פנים בפנים נותן התורה לעם ישראל,
עלה למעלה ארבעים יום וארבעים לילה
וכו' וכו', עם כל גדלותו הנוראה והעצומה
לא נקרא "איש האלקים", רק כאשר בירך
את ישראל. ללמדנו כמה חשיבות ישנה
בברכה לזולת. (אוה"ח הק' ז"ע)

ההוא יקשה עליהם טפי להיפרד איש
מעל אחיו. ויש לבאר בדרך משל, לכן מלך
שנשא אשה במדינה רחוקה מאד, ולבו
היה מלא געגועים עזים לאביו המלך, אך
מחמת המרחק הרב לא היה יכול לנסוע
אליו, פעם אחת הגיע אביו לבקרו ושמה
עמו הבן עד מאד, ובמשך הימים ששהה
עמו היה מלא שמחה וחדוה, אולם בשעת
פרידה נכנס הילד שעשועים בהתרפקות
לפני אביו, והשתטח לפניו על הארץ, ובכה
וצעק "כי חולת אהבה אני", והוא אינו
מסוגל בשום אופן שיפרד המלך ממנו,
התנצל האב באזני בנו ואמר "בני יקירי,
אמנם אין לי תרופה לגעגועיך העזים, אך
עצה אחת יש לי עבורך, תכין עבורי דירה
ראויה אצלך שאוכל להתגורר שם...", וכמו
כן מבקש הקב"ה מן האדם, כיון שקשה
עלי פרידתכם אם כן עשו לי מקדש
ושכנתי בתוכו. ואם יאמר האדם הרי אני
קרוץ מחומר, ואיך אוכל להכין משכן
קדוש הראוי למלך מלכי המלכים הגדול
הגבור והנורא, לזאת אומר הקב"ה "עכבו
עמי עוד יום אחד", שאין הבורא יתב"ש

יקרה מפנינים

שמיני רגל בפני עצמו

הרה"ק בעל ה"בית אברהם" זי"ע הסביר
את דברי הגמ' "שמיני עצרת רגל בפני
עצמו" - הוא רגל שכל יהודי צריך להתבונן
בפני עצמו... אחרי ימים כל כך קדושים
איך נראים הפנים שלו... (בלשונו: וואס
פאר א פנים ער האט...)

.....

שישו ושמחו בשמחת תורה, בשם אביו
הרה"ק ז"ל, להבין הלשון בשמחת תורה,
שהיה לו לומר שישו ושמחו בתורה, אלא
הכוונה שצריך להיות בשמחה מהשמחה
שיש לתורה"ק, שלא נפלה בידי האומות,
כשהקב"ה חזר עליהם שיקבלוהו, בשעיר
והר פארן, ואילו הייתה בידם לא היו
יודעים להעריכה ולכבדה כמו עם ישראל
שמכבדים אותה ושמחים בשמחתה.
[בית אברהם" שמחת הקפות שניות]
(אוצרותיהם של צדיקים)

.....

הקב"ה מבקש מאתנו שנהיה טובים

ענין הקפות שבכל ימי הסוכות מסבבים
אנו את הספר תורה עד שמיני עצרת,
ובשמיני עצרת מסבבים את הספר תורה
אותנו. כי עיקר החותם הוא בשמיני עצרת
כידוע, ועד שמיני עצרת אנו מסבבים את
הספר תורה ומבקשים כל הטובות מאת
הש"ת, דהיינו ספר תורה, והסיבוב הוא
מבחינת תפלת עני המסבב על הפתחים.
ובשמיני עצרת כבר נעשה החותם לטובה,
ומעתה כביכול מסבב אותנו כעני הסובב
על הפתחים לבקש מאתנו שנהיה טובים
מעתה והלאה, בכדי שנוכל לקבל כל
הטובות, והוא יקבל מאתנו כל הנחת רוח.
(דברי ישראל בסופו בשם הרה"ק רבי
יחזקאל מקאזמיר זי"ע)

.....

האדמו"ר מסקולען זי"ע אמר: הנה
חג השבועות, הוא יום טוב של "קבלת
התורה", וא"כ יש לתמוה, למה אין רוקדין
עם התורה כמו שעושין בשמחת תורה?

ובהכרח נראה - אומר האדמו"ר מסקולען
זי"ע - שקבלת התורה לבד אינה מספקת,
רק חייבים לעבור את ימי הקיץ על כל
נסיונותיו לראות אם יקיים ויחזיק את
התורה בפועל ג"כ, ולהתנהג בחדשי הקיץ
על פי תורה כראוי - לא רק "לקבל" -
ורק אח"כ אפשר לרקוד עם התורה...

.....

גם פשוטי עם שמחים ביום הזה

לכאורה למה לא נקראת 'שמחת ישראל',
ונראה עפ"י משל כי ענינו רואות כאשר
יזכה איש פשוט שפל ערך להיות על
שמחת צדיק מפורסם כשעושה נישואין
לבנו או לבתו, והי' לו כמה יגיעות לכתת
רגליו ממרחק רב, וכאשר יזכה להיות
שמה על שמחתו אז משמח א"ע מאוד
מאוד ומפזז ומכרכר בכל עוז ומרקד
בכל כחו, וכאשר שואלין אותו לשמחה
זו מה זו עושה, ישיב על מה לא אשמח
שאיש פשוט כמוני שפל ערך זכה להיות

יש בה גם בחינה של אש שחורה והיא למי שלא הולך כדרכה ובנתיבותיה. (כתב סופר)

כל ישראל מוכנים ללמוד תורה לפי בריאותם וטבעם
מששת ימי בראשית ואין מי שאינו הגון וראוי לכך

"תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב"ו.
(לג, ד) בגמרא מסכת סנהדרין (דף צא ע"ב)
אמר רב יהודה אמר רב: כל המונע הלכה
מפי תלמיד - כאילו גוזלו מנחלת אבותיו,
שנאמר תורה צוה לנו משה מורשה קהלת
יעקב, מורשה היא לכל ישראל מששת ימי
בראשית.

ובמהרש"א (חדושי אגדות) כל המונע הלכה
מפי תלמיד כאלו גוזלו כו'. ר"ל שאינו לומד
עם התלמיד כר' פרידא שהיה למד עם
תלמידו ד' מאות פעמים עד שהיתה שגורה
לו בפיו, וז"ש המונע הלכה מפי תלמידו
ללמוד עמו עד שתהא שגורה לו בפה לפי
שאומר הרב שאין התלמיד הגון וראוי לכך
וא"א לו ללמוד, הרי 'גוזלו מנחלת אבותיו'
שהתורה היא מורשה לכל ישראל מששת

ימי בראשית, ר"ל לפי בריאותם וטבעם
מששת ימי בראשית מוכנים כל ישראל
ללמוד תורה.

**"ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר
ידעו ה' פנים אל פנים (לד, י) וגו' בראשית
ברא אלקים" וגו'.** (א, א) ולכאורה קשה דהוי
ליה למימר ולא קם עוד נביא בישראל.
ויש לפרש על פי מה שאמרו חז"ל משה
מן התורה מניין, דכתיב בשגם הוא בשר
והביאור בזה על פי הנודע דמשה רבינו
נקרא איש הוא האלקים יען שברוב קדושתו
נזדכך בשר גופו להיות כולו צורה רוחנית
ומלאכית, וידוע דהשם של האדם הוא שם
נשמתו על דרך הפסוק נפש חיה הוא שמו,
אמנם מי שהפך חומרו גם כן לרוחני ממילא
נקרא גם גופו בשמו, וזה הוא שאלתם,
משה מן התורה מנין, כלומר היכן מרומז
בתורה גודל מעלת מדרגת משה רבינו עד
כמה הגיע, ע"ז אמר שמרומז בפסוק בשגם
בגימטריא עולה משה הוא "בשר" דהיינו

שגם "בשרו" נקרא בשם משה כמו נשמתו,
וזוהו ע"כ יען שהפך גם חומרו לבחינת
אלקים ולכן נקרא גם גופו בשם משה א"כ
בזה נוכל גם לדעת עד כמה עלה ונתעלה
משה רבינו להיות לגמרי צורה רוחנית, והנה
בזה מבואר שמשה רבינו היה כמו בראשית
בריאות העולם קודם חטא אדם הראשון
שהיה כותנות אור באל"ף ולא כותנות עור,
יען שגם הגוף היה מזוכך ומקודש להאיר
באור צח ומצוחצח ועל דרך שפירש הרמ"ע
מפאנו ז"ל כי הפסוק האדם יראה לעינים
וה' יראה ללבב, כי קודם החטא היה האדם
מוכשר בכל אבר ואבר לעשות הפעולה
מה שהלב עושה עכשיו להתבונן ולחזות
בנועם ה', אמנם על ידי מה שראו בעיניהם
העץ הדעת והתאוות תאוה על ידי זה נתגשם
איברי האדם ולא נשאר רק הלב מזוכך
להבין ולהשיג וזה שאמר כי "האדם" יראה
לעינים אצל חטא עץ הדעת זה גרם אשר
על ידי זה ה' יראה אך "ללבב" שרק הלב
יוכל להתבונן מגדולת השי"ת ונפלאותיו,
אמנם הצדיקים שיזכרו אברהם אצלם

יקרה מפנינים

טובים, אמר בזה"ל: "אז ארבים יודין טיען
אפ א מצוה ווערט אין הימעל א עת רצון".
(שיח שרפי קודש ערך מועדים אות טו)

• • • • •

בכיכול יעצור ויסחוט לישראל
השפע מעולמות העליונים

בבאר משה (שמ"ע, קצה ע"א) (מהרה"ק
ר' משה אליקים בריעה מקו'ניץ זיע"א):
או יאמר בדרך צחות והוא קרוב לדרך
האמת, ביום השמיני עצרת תהיה לכם
(במדבר כט, לה), ע"ד מעשה רב שהיה
בימי הרב הקדוש הבעש"ט זצ"ל, שפעם
אחת נעצרו הגשמים. והיו גוזרים תענית
וזעקו בתפלה ובתחנונים הרבה ולא נענו,
וראה ביניהם הבעש"ט איש אחד מעמי
הארץ ופשוטי העם, והיה אומר פרשת
ק"ש, וכשהגיע להפסוק "ועצר את
השמים ולא יהיה מטר", ה' אומרו בגודל
הכוונה ובבכי וזעקה הרבה. ושאל אותו
הבעש"ט זצ"ל. מה היתה כוונתך באומרך
הפסוק הזה. והשיב לו, שהיה מכין פי'

על שמחת בת מלך מלכי רבנן, אשר כמה
אלפים אנשים גדולים חורי ארץ באו
לכאן ממרחק בהוצאות מרובים ואנכי עני
ואביון שפל ונבזה, זיכני השי"ת להיות ג"כ
עמהם על שמחה זו. והנמשל מובן, ולכן
אילו ה' נקרא 'שמחת ישראל', הרוצה
לשמוח היה צריך להיות בבחי' ישראל
לקיים תורה ומצוות כראוי, משא"כ
כשנקרא 'שמחת תורה', והוא שמחת
השי"ת, כי כל התורה שמוותיו של הקב"ה
והקב"ה וישראל חד, לזה כל איש כקטן
כגדול, אפילו השפל ערך צריך לשמוח
בשמחתה, וגם עוד יותר כמשל הנ"ל, ולזה
ראינו מפשוטי עם בני ישראל ששמחים
עוד יותר ויותר. (בית יעקב אלכסנדר פר'
בראשית)

• • • • •

חסידים מרקדים במוצאי יו"ט

הרב החסיד ר' נח ז"ל האבד"ק פיסעצנע
הגיד בשם הרה"ק הרי"מ זצלה"ה מגור,
מה שהחסידים מרקדים בכל מוצאי ימים

הכתוב, 'ועצר את השמים' שהשם יתברך
יעצור ויסחוט את השמים העליונים, על
דרך עצירת הזיתים והענבים, ואז 'לא
יהיה מטר' כלל למעלה בשמים, כי אם
שירד הכל למטה לארץ. וכן ואסחט אותם
(בראשית מ, יא) תרגומו 'ועצירת'. ונענו
כל העם ע"י תפלתו זאת, וירד להם הגשם
לברכה. שהבורא יתברך שמו הוא הבוחן
לבבות ויודע נסתרות, ורחמנא לבא בעי,
ע"כ ערבו עליו דברי האיש הזה, יען היותם
בגודל כוונת הלב באמיתיות ופנימיות
לבבו. וענהו בתפלתו.

וכזה יש לרמז ג"כ במקרא שלפנינו 'ביום
השמיני' לשון שמנוניות, שיושפע אליכם
כל מיני שפע טוב, ויחדש לכם שנה שמינה
מכל מיני השפעות טובות. וזהו שגמר
אומר 'עצרת תהיה לכם' שכביכול יעצור
ויסחוט השפע מהעולמות העליונים
ומשמי השמים הפנימיות העליונים,
'לכם' ישראל קדושים לבד ולא לזרים ח"ו
אכיה"ר.

רגעים ואח"כ אמר: חושב אני שהוא מפני שאם יכנס אדם מישראל לבית הכנסת בעת שכולם רוקדים ושמחים לכבוד התורה, וביודעו שהוא לא פתח ספר במשך כל השנה יפול רוחו בקרבו דמה לו ולשמחה זו, לכן מתחילים לקרוא ביום זה מ"בראשית", לומר לו שמח גם אתה, בשמחה של התורה, ואם לא למדת עד כה בכל זאת לא תתייחס כי יש לך הזדמנות להתחיל עתה מחדש. ("נר ישראל" עמ' נג)

עם הארץ שמח מאוד בשמחת תורה

עם הארץ אחד שמח מאוד בשמחת תורה והיה מפזז ומכרכר בכל עוז ויאמר אליו דיין אחד הלא מה שאתה שמח על התורה שלמדת אין לך חלק בתורה שבכתב ולא נחלה בתורה שבע"פ ולשמחה מה זו עושה, ויען הלא בחכמה מדוע אני מתוודה ביוה"כ ומכה על לבי ואומר על חטא בכפת שוחד, האם לקחתי שוחד מעולם הן לא דיין ולא בן דיין אנכי, כבודו לקח שוחד ואני אתוודה, אכן כל ישראל ערבים זה לזה, כבודו לקח שוחד ואני שמח שכבודו למד תורה... ("אוצר שיחת צדיקים" עמ' קלד)

בגיליון רזא יקירא מהרה"צ ר' יצחק משה ארלנגר (סוכות תשפ"א) הביא כמה מעשי הצדיקים בעבודת יום שמחת תורה. וכה הביא צדיקי העולם יצאו מגדרם בעת עריכת ההקפות, וזה לשון ספה"ק אמרי פנחס, "אלה מנהגי אדמו"ר זצוק"ל והחידושי תורה ששמעתי ממנו (מהרה"ק רבי פנחס מקארץ ז"ע) בענין ההקפות. א', אדמו"ר זצוק"ל היה לובש את הקאפיטא הלבן עם החגורה והמצנפת הלבנה אל ההקפות כמו שהיה לובש ביום הכפורים ובליל פסח, ואמר כי ביוה"כ אנחנו מתאמצים להתעלות ולהשתוות להמלאכים שנוכל לעמוד עמם מעורבב ביחד, וע"כ אנו לובשים לבנים כמו המלאכים, ובעת ההקפות בא הש"י וכל פמליא דליה לעולם הזה לשמוע ההקפות עם הזמירות והריקודין של ישראל כמו שבאים בליל פסח לעולם הזה לשמוע ההגדה כדאיתא בזוה"ק, וע"כ אנו לובשים לבנים בליל פסח להשתוות אל המלאכים שבאים בבתינו, וכן גם בעת ההקפות שייך טעם זה...

אדמו"ר זצוק"ל אמר באמצע השנה להרבה אנ"ש שהיו נצרכים לישועות גדולות, וכאשר קרא הפתקאות שלהם אמר להם שיבואו אליו על ימים האחרונים

שעה התפלל על הגשמים והוא זמן המוספין. וע"כ מתחילים להזכיר "משיב הרוח ומוריד הגשם" דווקא בתפילת מוסף, משום שהתפילה הראשונה על הגשם היתה בעת תפילת המוספין.

על הסלע הך ויצאו מים רבים

ביאר הרה"ק רבי ברוך מקאמאנא הי"ד (בן בתו של הרה"ק רבי ישראל הינוקא מסטולין ז"ע) "אמרי קודש - קאמאנא" (ירושלים תשנ"ז) ע' ש"ל: על מה שמזכירין בתפילת גשם "על הסלע הך ויצאו מים" צריך להבין שהרי רוצים להזכיר זכותו של משה רבנו ע"ה והלא זה היה חטא של מי מריבה. רק נראה דהכוונה שהגם שהוא עשה זאת נגד הציווי של ודברתם אל הסלע (במדבר כ' ח'), וממילא הסלע לא היה צריך להוציא מים, בכל זאת, הקדוש ב"ה רצון יראיו יעשה והוסכם על ידו לתת מים גם באופן כזה. והיה זה בבחינת צדיק גוזר והקדוש ב"ה מקיים. מה שאנו מתפללים, שבזכות משה רבינו שהיה לו הכח לגזור והקב"ה מקיים נזכה גם אנו למים. (ניצוצי תורה הרב פרלוב)

עובדות צדיקים

ריקוד 'לשמה'

פעם ניצב מרן הרה"ק רבי יהודה לייב אשלג ז"ע [בעל 'הסולם'] בשמחת תורה על יד חלון בית הכנסת שבשכונת הבוכרים, היה זה בהשכמת הבוקר. הוא קרא לתלמידו ר' דוד מינצברג זצ"ל והחווה לו בידו שיראה את המראה הנשקף מבעד לחלון. בחוץ פיזזו ורקדו בכל עוז חבורה גדולה של בעלי בתים כשספר תורה בידם. אמר לו רבנו בעל הסולם: 'תראה איד שהם רוקדים לשמה'. שאל ר' דוד: 'איך ייתכן שאנשים פשוטים ירקדו לשמה?' ענה לו רבנו: 'כי אין להם שום טעם והנאה מן התורה, לכן הם רוקדים לשמה, וללא שום פניות עצמיות, אבל אם היתה להם הנאה מן התורה, היו רוקדים שלא לשמה אלא לשם ההנאה...' ("הסולם" עמ' קנט)

מתחילים לקרוא בש"ת מ"בראשית", כי יכול להתחיל עתה מחדש

סיפר הרה"ח המפור' רבי הירשל מליעווא ע"ה, שכאשר נכנס פעם ביום שמחת תורה אל כ"ק מרן רבי נחום בערניו ז"ע נשאל ממנו: "הירשל, למה מוסיפין היום לקרוא גם פרשת בראשית", ושתק כ"ק מרן כמה

באמת גם עדיין כל האיברים שוים. ולפי זה אתי שפיר "ולא קם נביא" שישאר "עוד בישראל כמשה", והרבותא בזה שאם אמנם אשר ידעה ה' פנים אל פנים בשמים ממעל ואעפ"כ לא נתפרד הגוף מהנפש אך בא חזרה ונשאר עוד בישראל על הארץ מתחת. משא"כ בשאר נביאים, וזה היה יען שמשה רבינו בא למדרגה הנשגבה להיות כמו בעת בראשית ברא אלקים דאז קודם החטא היה הגוף מזוכך באור קדושה, כמו כן זכה משה רבינו להעשות לגמרי צורה רוחנית ועל ידי זה היה האפשרות שאף שהיה בשמים ממעל אעפ"כ נשאר בישראל. (הגה"ק רבי עקיבא אייגר ז"ע תקכ"ב-י"ג תשרי תקצ"ח)

להסמיק סיום התורה להתחלתה

ה"דגל מחנה אפרים" (פר' בא) מביא בשם אחיו הרה"ק רבי ברוך ממעזיבו ז"ע: "הנה כל דברים המתחדשים בעולם הכול הוא על ידי התחדשות התורה, שישאר מחדשים בהסתכלותם בה וכפי ענין התחדשותם בתורה כך נתחדש בעולם. כמו ששמעתי בשם אחי הרב הקדוש המפורסם מו"ה ברוך נרו יאיר שאמר לצרף סיום התורה בהתחלתה לעיני כל ישראל בראשית, פירוש לפי עיני ישראל שמסתכלים בתורה כפי הסתכלותם בתורה כך הוא ענין חידוש מעשה בראשית שנתחדש בכל יום עד כאן.

תפלת גשם

ביאור נפלא פי' הגה"צ רבי יצחק וייס אב"ד ווערבוני זצ"ל, בענין תפלת גשם, בירושלמי במסכת תענית (פ"א ה"א) הקשה מדוע מתחילים להזכיר גשם דווקא בתפילת מוסף של שמיני עצרת ולא בליל החג בתפילת ערבית? ויישב, משום שבילילה אין כולם בבית הכנסת וע"כ אין מזכירים כן בלילה כדי שלא יעשו אגודות אגודות. ויש ליישב עוד על פי מה שכתוב ב"אבות דרבי נתן" (פ"א מ"ח) 'כיצד נברא אדם הראשון, שעה ראשונה הוצבר עפרו, שניה נברא צורתו וכו', שביעית עמד על רגליו וכו'. והוא הרי היה הראשון שהתפלל על הגשמים כמבואר ברש"י בפרשת בראשית (בראשית ד, ה) וז"ל: "ואדם אין לעבוד את האדמה - ומאי טעמא לא המטיר, לפי שאדם אין לעבוד את האדמה ואין מכיר בטובתן של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם התפלל עליהם וירדו וצמחו האילנות והדשאים", ובאותה

של חג הסוכות ויהיו אצלו בעת ההקפות, ואני יודע ברור משמנה חשוכי בנים שנושעו בעת ההקפות שציוה אדמו"ר זצוק"ל לכבדם עם הקפה ו'...

פעם אחת קודם ההקפות אמר אדמו"ר זצוק"ל להרב החסיד **ר' רפאל** ז"ל בזה הלשון, תדע רפאל שעד עתה עשינו הקפות והיה בידינו מאני קרבא גדולים וחזקים שהם הד' מינים, ועתה אנו הולכים לעשות הקפות בידים ריקניות, כי במה שאנו תופסים הס"ת בעת ההקפה אין בזה קיום מצות עשה כמו בנטילת לולב, נו זאג מיר רפאל, וואס פאר א פנים האט א מענטש אז ער מאכט הקפות מיט ליידגע הענד, נאר די עצה צו דעם איז, שעתה יהיה האדם בעצמו קדוש כקדושת הד' מינים (אמור לי רפאל איזה פנים יש לו לאדם שעושה הקפות בידיים ריקניות, אלא העצה היעוצה עבדו שעתה יהיה קדוש כקדושת הד' מינים), ויהיה לבו בחינת אתרוג, ושדרתו בחי' לולב, ועיניו בחי' הדסים, ושפתותיו בחי' ערבה, ואז יש ביכולת לקחת הס"ת ולהקיף עמה בשמחה וריקודין. וכאשר שמע הרב ר' רפאל אלה הדברים זלגו עיניו דמעות, ואמר לו אדמו"ר זצוק"ל בזה הלשון בדרך שחוק מעט, וויין נישט רפאל וויין נישט, דין וועל איך מיט נעמען אויף מיינע פלייצעס. (אל תבכה רפאל כי אותך אקח על אחריות)...

אדמו"ר זצוק"ל אמר שהשם הקפות הוא מלבד מה שמורה על פעולת ההקפה מורה ג"כ על משמעות הלואה ע"ד שאיתא החנווני מקיף, כי השי"ת מלוה לאדם על השעה הזאת אור התורה. שמשוה רבינו ע"ה התענה ע"ז ארבעים יום וארבעים לילה, ועלינו לשלם הלואה זו מעט מעט בכל השנה. עכ"ל. וכן היה אצל כל הצדיקים הקדושים עד הדור הזה אשר רואים בעליל את עוצם התגלות אלוהית בשעה הקדושה של ההקפות, שאף שבעונותינו אין עוד נביא ולא איתנו יודע עד מה עכ"ז יש רגעים של התגלות השכינה ממש והם הם שעת ההקפות הקדושות.

וכדי להוסיף את התשוקה נוסף עוד לספר מעשה אשר מצאנו בספה"ק מהקפות **המגיד הק' מקאזניץ** זי"ע. הרה"ק **ר' יוסף מדאמברא** סיפר בשם חותנו הרה"ק **ר' משה אליקים בריעה מקאזניץ** זי"ע בנו של **המגיד הקדוש מקאזניץ** זי"ע שאמר פעם לחסידיו בל"ג בעומר היום תלכו אל ציון של אבי הרב המגיד זי"ע ויחשב לכם הדבר כאילו הייתם במירון, וכך הוה עובדא אשר אבי הרב **המגיד מקאזניץ** היה נוהג לעשות ההקפות בשמח"ת בהתלהבות עצומה,

פעם אחת עלתה ההתלהבות ונתעצמה על השנים הקודמות, כששאלו גיסי חתנו מה יום מיומיים השיב, תדע כי אבי **ר' שבתי** יושב בג"ע באותו היכל עם **ר' יוחאי** אביו של התנא האלוף **רשב"י**, והיום ביקש התנא **יוחאי** מאבי שיליכנו איתו אל ההקפות שלי וחלף זה הוא יוליך את אבי בל"ג בעומר הבא אל ההילולא של בנו **רשב"י** וכן עשה, ומפני שהתנא **יוחאי** וכן אבי זללה"ה עמדו אצלי בשעת ההקפות לכן היה לי סיוע מקדושתו לעשות ההקפות בשמחה גדולה ובהתלהבות יתירה. ובכן עמוד והשתאה לאיזה מדריגות הגיע המגיד הק' בעת ההקפות (מתוך קונטרסי "חסידות" - אתה הראת פ"ג)

פעם אחת הלך הרה"ח **ר' הירש לייב** ז"ל מפלאצק לזיכלין, עם עוד חסיד אחד, על הימים האחרונים של חג הסוכות. באם הדרך בא אליהם איכר אחד והראה להם דג גדול למכירה, והמה השיבו כאשר אינם נוסעים עתה הביתה רק לעיר אחרת לכן אינם רוצים לקנותו. והיה כאשר הפציר בהם האיכר מאד, שאלו אותו כמה הוא רוצה בעבורו, ואמר רובל כסף אחד, ולא רצו לתת לו והלכו הלאה לדרכם, אז הלך האיכר אחריהם וביקש מהם שיתנו לו חצי רובל כסף וגם כן לא רצו, אבל האיכר הפציר בהם כל כך עד שנתן להם הדג בעד איזה גדולים, והמה לקחו הדג ושמו אותו באמתחותיהם והלכו הלאה. והיה כי באו קרוב לזיכלין, ראו מרחוק את אחד מן המשמשים בקודש של רבינו ז"ל נוסע לקראתם במרכבה, והיה כראות המשמש אותם העלה אותם על מרכבתו, והמה היו שמחים מזה כי כבר היו רגליהם עייפים ללכת. ושאל אותם המשב"ק מה זאת באמתחותיכם דבר לח כל כך. והשיבו לו בשפה רפה: 'כלום'. אך הוא הפציר בהם מאד, ואמרו לו: 'דג'. ולא סיפרו לו איך שקנו אותו, כי היה להם זאת לענין קטן אשר אין כדאי לדבר מזה. והיה אך כי שמע המשב"ק את השם דג, צהבו פניו מרוב שמחה, וסיפר להם כי כל מטרת נסיעתו היא בשביל זה, כי כעת אין בנמצא בעיר זיכלין דגים לקנות על יו"ט ואף בדמים יקרים, ולכן הוא נוסע בסביבות העיר זה כל היום לחפש דגים לקנות, אבל עדיין לא מצא אפילו כסא דהרסנא, והוא היה שרוי בצער כמובן, וכעת מה גדלה שמחתו במצאו אצלם דג גדול כל כך, וגם אצלם גדלה שמחתם לאין שיעור בשמעם זאת, כי ראו בחוש שהוזמן להם מן השמים להביא לרבינו ז"ל דגים על החג שמיני עצרת, וכבר ידעו שזה

הוא בעיני רבינו ענין גדול, והנה זיכה אותם השי"ת לשמח בו נפש רבינו ז"ל, ולכן כבר היה להם גם הרגע ארוך, ובכליון עינים ציפו לרגע שיבואו לפני רבינו ז"ל עם הדג הזה. ויהי כבואם לזיכלין ונכנס מיד **הר"ר הירש לייב** ז"ל לפני רבינו ז"ל וקיבל שלום ובשר לו הבשורה הטובה ההיא, ותיכף אמר לו רבינו: "הא, הירש לייב, איבער אפאר גילדן האנדעלט מען זיך ארויס צו ראטעווען א נשמה פון א צדיק פון א גוים האנט ארויס, וואס טיסטו אזוי ווען ער וויל דיר נישט פארקויפן פאר וויפיל דו ווילסט" (-בעבור כמה זהובים מתוכחים כדי להציל נשמת צדיק מידיים של גוי; מה היית עושה אילו לא היה מסכים לתת לך בעבור הסכום שרצית). וכששמע **הר"ר הירש לייב** דברי רבינו ז"ל ראה בחוש את רוח קדשו, כי לא ידע מזה עדיין שום איש מה שהיה לו הענין עם האיכר עד שקנה אותו אצלו. ובליל שמיני עצרת ציוה רבינו להביא לפניו את ראש הדג הזה, והיה בנגעו בו אמר רבינו: "הא הא, א צדיק גדול, אך בדבר קטן היה מתעקש, ועל ידי זה הוכרח להתגלגל, אך מעתה כבר יכול לילך למקומו בעולם העליון". ובין ה'עולם' היה אז הענין לפלא, כי רבינו ז"ל היה מדבר כל כך מהדג הזה ומהצדיק שהיה מגולגל בו אך את שם הצדיק לא אמר, אמנם לבנו יחידו הוא א"ז כ"ק אדמו"ר מרן (הרה"ק רבי משה נתנאל מזיכלין) זצ"ל גילה אז גם את שם הצדיק ההוא, וסוד ה' ליראיו. שם (להב אש פרק ח מערכה ח אות כא)

אמר הרה"ק ר' דוד משה מטשארטקוב שהדור הזה יפה ונאה יותר מדור המדבר

פ"א בשמיני עצרת אחר השולחן הקודש היו העולם שמחים מאוד וגם אדמו"ר צי"ע זי"ע הרה"ק **ר' דוד משה מטשארטקוב** עמד אז באמצע בהתלהבות, בשמחה עצומה בדביקות נפלאה, עד וגילו ברעדה כדרכו בקודש. ואח"כ כבואו להיכלו קודש שאל להמקורבים שלו, מה העולם שמח כל כך האם שתו משקה היום לרוב, והשיבו המקורבים הלא לא נשאר להם זמן לשתות, כי אחר יציאה מביה"כ מהתפילה שנתאחרה מאד מיהרו תיכף לתפוס מקום בשולחן הקודש ומתי יכלו לשתות, רק המה שמחים פשוט משמחת יו"ט, אז פתח כ"ק מרן את פי קדשו בהתלהבות גדולה ודביקות נוראה ויאמר, האמת הוא כשישראל מרגישים איזה התגלות לוא יהי' אך מעט נתעורר בהם תיכף שמחה גדולה כי עוז וחדוה במקומו כן הוא נפש יהודי צריך להיות שמח ועלז משמחת יו"ט כשמרגיש איזה התגלות. אני אומר שהדור

חתנו ובקש לצאת לפרקמטיא, בא לו אצל אא"ז [הרה"ק רבי יחזקאל] מקאזמיר זצ"ל לקבל ברכת הצלחה לעסק פרנסתו. אמר לו אא"ז זצוק"ל, הבט נא וראה כמה גדולים רזי חכמים, שהרי בעת גלילת הספר תורה צריך להעמידו על מקום התפירה שבין יריעה ליריעה (מגילה לב.) למה כן, אלא במקום התפירה יש בקיעים וסדקים שבין היריעות וגם נקבי המחט, ללמדך, שאף אחר גלילת התורה וסתירתה, עוד ישאר מקום מוצא דרך הסדקים, להפיק קוי נוגה וזיו זוהר אור התורה חוצה, כן האברך היוצא למסחר ועסק הפרנסה וסוגר הגמרא, עוד ישאיר מוצא לזיו התורה להאיר נגד עיניו תמיד: (ישא ברכה)

לילות החורף יש להם קדושת חול המועד

הרה"ק רבי **צבי הירש מזידיטשוב** זי"ע זי' וועלט זאגט אז דער יום טוב ענדיגט זיך מיט א קויטיגע גרעט, און מיט ליידיגע קעשענעס. חס ושלום! אויב מ'איז ממשיך דעם יו"ט צו לילות החורף האבין זיי א קדושת חול המועד...

כלומר: ישנם הסבורים שלאחר שחלף החג נותרים אנו עם סל כביסה מלא וכיסים מרוקנים, חס ושלום! אם ממשיכים את קדושת החג אל לילות החורף יש להם קדושת חול המועד... כך היה נוהג לומר מרן הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע מידי שנה במעמד ה"שטייעדיגע תורה" במוצאי שמחת תורה.

מצידינו כי איך נוכל להיות שמח וטוב לב כשמרגישים אנחנו מיעוט מעשינו הטובים והימים עברו, אך מצד חסדי ה' שכן ציוה לנו בתורה"ק והיית אן שמח".

בענין זה מסופר, הגה"ק **רבי מאיר מרגליות** זצ"ל בעל **'מאיר נתיבים'**, היה נוהג להתפלל מדי שנה בליל שמחת תורה בבית הכנסת של החייטים, שנמצא במרחק רב מביתו, כדי לקיים את שמחת ההקפות עם יהודים פשוטים ותמימים, שלא ידעו יותר מקריאה בסידור. וכך היה אומר למקורביו: תלמידי חכמים ולמדנים מובהקים שמחים בתורה בכל ימות השנה, מתוך שזוכים לתענוג נפשי שאין למעלה הימנו, ככתוב "פקודי ה' ישרים משמחי לב". ואילו חייטים פשוטים אלה, הטרודים כל ימות השנה בעמל כפיים מפרך, אינם זוכים לטעום כיאות מנועם התורה המתוקה מדבש. וכאשר יהודים אלה מתכנסים בהמוניהם בשמחת תורה, והם שרים ורוקדים כשידיהם המיובלות לופתות את ספרי התורה בדביקות - שמחתם היא "שמחה לשמה", משום שהקב"ה ציווה לשמוח ביום זה. כיון שכך, אף אני חש במחיצתם של יהודים תמימים אלו "שמחת תורה" לשמה...

להמשיך את החג

אברך אחד שהיה כמה שנים אוכל מזונות על שלחן חותנו, והיה יושב על התורה ועל העבודה, כיון שכלה זמן המזונות שפסק לו

הזה אשר הקב"ה מתנהג עמנו בהסתרה גדולה היא יפה ונאה יותר מדור המדבר, הכי רבוא הוא שדור המדבר היו בעלי השגה גבוהה ודור דעה אחרי שהייתה להם התגלות גדולה כזו שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא, והיה להם מוחות גדולים וכוחות חזקים ורבים היה משה רבנו ע"ה, אבל עכשיו בהסתרה גדולה כזו ובמוחות מועטים כאלה, ועכ"ז כשישראל מרגישים איזה מעט התגלות המה מתרוממים ושמחים, לזאת מה יפה בעיני הדור הזה, ואומר אבי שהדור הזה יפה הרבה מדור המדבר. (הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זצ"ל "דברי דוד")

אמר הבעש"ט, "טאנץ מיט חיות, וועסטו האבן חיות"

הרה"ק ר' **שלמה זלמן** זצ"ל, זקינו של הרה"ק ר' **יחזקאל מקוואר** זי"ע"א, היה מגדולי החבורה אצל הבעש"ט הק', והיה פעם שריקדו בחצרו של הבעש"ט והוא לא רקד, לתמיהת הבעש"ט הגיב, איך אוכל לשמוח עם כולם כשעדיין לא נפקדתי בפרי בטן, ענה לו הבעש"ט, "טאנץ מיט חיות, וועסטו האבן חיות" (תקוד בשמחה, אזי יהיה לך שמחה), ורקד ולאחר זמן נפקד בזש"ק. כעבור שנים היו לו ארבעה בנים, והוא קרא להם בשמות של חיות, צבי, לייב, דוב וזאב, וכינום בכל מקומות מושבותיהם "ארבעה חיות הקודש".

שמחה עם יהודים תמימים ופשוטים

כה כתב ב"שמח ישראל" (לשמח"ת אות מא): "שמחת תורה, עיקר שמחתנו איננו

יומא דהילולא

הנותרים, ויונסו בבהלה בעירום ובחוסר כל, לכן מסר נפשו והעדיף להישאר בעיר. ואכן צבא חיל רוסיה כבשו ודחקו את הצבא האוסטרי, והצליחו להתקדם והגיעו עד סמוך לעיר ויזניצא ממש. ומחמת הפחד התאספו בחצר הס"ק קהל רב מתושבי העיר, אשר חפצו להימצא בקרבת הצדיק בעת מצוקתם, הבכיות והיללות היו איומות, והס"ק יצא אליהם להרגיעם ולחזק אותם בדברים. והנה בתוך כל המהומה שלח הס"ק לקרוא לבניו כדי ללמוד אתם שעורו הקבוע בספר "ברית כהונת

לעסטרייך, כשצבא רוסיה עמדו לכבוש חלקים ממחוז בוקובינה, ואנשי הצבא הרוסי החלו להתקדם לכיוון ויזניצא, נפל על תושבי העיר היהודים אימה וחרדת מוות, מאחר שהם היו ידועים בתור שונאי ישראל מובהקים, וככל שהללו התקרבו נסוגו היהודים ונמלטו בכל דרך אפשרית למרכז המדינה. בני ביתו של הסבא קדישא "אהבת ישראל" מוויזניץ זי"ע חרדו גם הם, והתחננו בפניו שימלטו גם הם, אך הוא לא שעה לבקשתם, באמרו שאם יעזוב את העיר בעת כזאת, יביא מורר בלב היהודים

ט"ו תשרי (ה'תקמ"ח)

יומא דהילולא קדישא

של בעל "ברית כהונת עולם"
הרה"ק רבי יצחק אייזיק הכהן כץ
זי"ע אבן הרה"ק רבי יואל זי"ע א"

סיפור מופלא עד למאוד סיפר הרה"ק בעל אמרי חיים מוויזניץ זצוק"ל, שכאשר פרצה מלחמת העולם הראשונה בין רוסיה

עולם" באמרו "וכי איך אפשר להחזיק מעמד ולסבול את הצרות בלי למוד התורה", וכך עסקו הצדיק ובניו בשיעורם הקבוע בספר ברית כהונת עולם בלא להתייחס למהומה הגדולה ששררה בחצות. סוף דבר היה שהרוסים אכן נכנסו לעיר, אבל היו שרויים בחיפזון גדול להמשיך במלחמה, והניחו להם לתושבי העיר.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ט"ו תשרי (או ט"ז תשרי) (ה'תר"י)

יומא דהילולא קדישא

של הרה"ק רבי שמעון

מיארוסלאב זי"ע אבן הרה"ק

רבי בונם מנחם מנדל זי"ע א

הרה"ק ר' שמעון מיארוסלאב האריך ימים ביותר וזכה להסתופף אצל חמשה דורות של אדמו"רים צדיקים, מתחילה נסע להרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע, ואחר פטירתו של הרבי ר' אלימלך נסע להסתופף אצל הרה"ק ר' יעקב יצחק החוזה מלובלין זי"ע ואצל הרה"ק ר' מענדל'ע רימנובער זי"ע, ואחר פטירתם הלך להסתופף במלוא ההכנעה אצל הרה"ק ר' נפתלי מראפשיץ זי"ע, ואחר פטירתו של הראפשיצער למרות שהרה"ק ר' שמעון מיארוסלאב היה כבר ידוע ומפורסם כאחד מצדיקי הדור מ"מ נסע ברוב ענוותנותו להסתופף בצל צדיקי דורו הלא המה הרה"ק ר' הערשל'ע רימנובער, והרה"ק ר' אשר'ל ראפשיצער, והרה"ק ר' שלום מבעלזא זי"ע, ואחר פטירתו של הרה"ק ר' אשר'ל ראפשיצער נסע להגה"ק ר' מנשה מראפשיץ והכניע את עצמו לפניו כתלמיד לפני רבו, וכששאלוהו תלמידיו איך יכול להכניע את עצמו כל כך לנסוע לרב צעיר לימים, ענה להם שהנסיעה לצדיקי כל הדורות הוא סגולה לאריכות ימים ושנים כדכתיב צדק צדק תרדוף דהיינו שתדוף אחר כל צדיק וצדיק למען תחיה שעל ידי זה תזכה לחיים ארוכים, והסביר את הדבר שאם לא אסע להגה"ק ר' מנשה, פירוש הדבר הוא שאני סובר שהוא אינו ראוי לרבנות וכיון שכן יעלו אותי לשמים להראות לי שראוי הוא לאיצטל אז, ולכן אני מכניע את עצמי תחת הנהגתו ואיני מערער אחר רבנותו ולכן משאירים אותי בעלמא הדין.

וכששאלו פעם אחד מתלמידיו, רבינו במה הארכת ימים, ענה לו שכשאדם מתרעם אחר מידותיו של הקב"ה, ויש לו טענות ושאלות

אומרים לו משמים שיבא למעלה ויתרצו לו את כל השאלות והקושיות, אך הוא מעולם לא התרעם ולא היה לו שום טענות וקושיות למרות שהיה לו קשיים עם אשתו וגם היה סגי נהור ועוד צרות שהיו לו ר"ל, בכל זאת הצדיק לא התרעם כלפי מעלה חלילה ולכן לא הצריכו להעלותו לשמים להסביר לו סיבת הדברים שקרה אתו.

.....

פי' הרה"ק ר' שמעון מיארוסלאב, אלה מועדי ה' (ויקרא כ"ג, ד') אל"ה גימטריא ל"ו. היינו עם הל"ו צדיקים, עשה הקב"ה מועדים. ל"ו הצדיקים הם אלו אשר השיגו הדרגות הגבוהות ביותר של קדושה בעוה"ז. הם האהובים ביותר על ה' כיון שמסורים הם לעבודתו. החגים, גם הם, ימים קדושים, ואשר על כן הם אהובים ביותר על ה'. ביכולתנו לקדש כל יום ויום ע"י שנהג כמו אותם צדיקים, על פי רצון ה'. (ספר תורת שמעון)

.....

עוד פי' הרה"ק ר' שמעון מיארוסלאב "בסכת תשבו שבעת ימים כל אזור ביראלי ישוב בסכת" הנה ידוע שיש שבעה רועים, וזהו פירוש הפסוק בסוכות תשבו שבעת ימים, ר"ל הרועים המאירים כמו ימים, ישוב עמנו בסכות, וכן כל האזרח, מלשון זריחה, ר"ל יזריחו הנשמות הקדושות ויהיו עמנו בסכות, כי תשבו לשון עכבה כמו ותשבו בקדש, ואם האדם זוכה, יתעכבו עמו הרועים וכל הנשמות הקדושות והבן.

לא די שסוכתו של האדם תתאים לאבותינו הקדושים, אלא גם ביתו בו חי משך השנה כולה. עלינו לשאוף להגיע לדרגה בה אם יפסע לתוך ביתנו בכל עת אדם גדול בתורה ללא הזמנה והתראה מראש, לא נזדקק לחולל שום שינוי לכבודו. (ספר תורת שמעון).

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ט"ו תשרי (ה'תרנ"ה)

יומא דהילולא קדישא של

הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זי"ע א

בן הרה"ק רבי ישכר בער'טשע

מנאדבורנא זי"ע א

אביו רבי ישכר בער'טשע זי"ע היה בנו של הרה"ק רבי איציקל מקאליש זי"ע אחיו של הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן

זי"ע בנו בכורו של הרה"ק רבי אהרן לייב מפרעמישלאן זי"ע. והיה תלמיד מובהק של הרה"ק רבי איציקל מראדוויל זי"ע, גם תלמידו של השרף מסטרעליסק זי"ע וכמוהו עובד ד' באש להבה. נסע אל כ"ו צדיקים בעלי רוה"ק, וביניהם הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפטא והרה"ק רבי ישראל מרז'ין זי"ע.

.....

כשנתייתם מאביו בגיל רך (אביו נסתלק בתקצ"א בגיל מ"א שנה) נתגדל בבית דודו זקינו הרה"ק רבי מאיר'ל מפרעמישלאן זי"ע. [שהי' הסנדק שלו והורה לקרוא לרך הנולד על שם רבו הרה"ק רבי מרדכי מקרעמניץ זי"ע] דו"ז זה כינהו בשם "מרדכי היהודי" והעיד עליו שיש לו תואר יוסף הצדיק, והסמיכו להיות בעל רוה"ק ופועל ישועות לאלפים.

.....

הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה שלח חוליית ציצית שטווה במו ידיו אל הרה"ק הדברי חיים. וזה הגיע אליו קודם התפילה, והרה"ק הדברי חיים השחיל החוטים בציצית, ועשה קשר אחד וכך התפלל, וזה היה חידוש בעיני בנו הרה"ק משינאווא זי"ע, ושאל את אביו: מאי כולי האי? השיבו הדברי חיים: היודע אתה מי שלח לי את הציצית, היהודי עם הבגדים הקרועים (כי רבי מרדכי מנדבורנה היה הולך עם בגדים קרועים באומרו שבאחד מגלגליו הקודמים היה כהן גדול ולבש שמונה בגדים וגם דעתו, וכתקין לך לבש בגדים קרועים) אשר בעת שהוא מתפלל, אין הוא מוסר את תפילתו למלאכים שיעלוהו למרום, אלא הוא בעצמו מכניסם לפני ולפנים וקושרם בכתרו של הקב"ה.

.....

הרה"ק מסאטמאר זי"ע הי' אומר עליו איך האב געקענט א קלארע בעל רוח הקודש, וסיפר דאביו הרה"ק הקדושת יו"ט זי"ע סיפר לו, דהי' אשכנזישער יוד בעיר סיגעט של"ע לא נפקד בזש"ק עד עשר שנים לאחר נישואיו, וכפי ההלכה הלכו לבי"ד וקבעו זמן על גט אצל הרב דמותא הקדושת יו"ט, וכשהגיע היום הלכו יחדיו על הדרך לבי"ד, וזה הי' כמו לעבדיגע לוי' [כמו שקוברים אדם חי], דהי' להם שלום בית טוב, ורק בשביל זש"ק החליטו להתגרש, ועל הדרך לבי"ד ראו באיזה בית הרבה אנשים נכנסים ויוצאים, ושאלו מה זה, ואמר להם הצדיק המפורסם הרבי ר' מרדכי'ל'ע מתאכסן כאן, אמרה האשה לבעלה אפשר תלך לבקש ברכה מהרבי

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ט"ו תשרי (ה'תש"ע)

יומא דהילולא קדישא

של הרה"ק רבי שמואל צבי אלימלך

הכהן זי"ע"א רוזנפלד

בן הרה"ק רבי יצחק מנשה זי"ע"א

מגזע אראלים ותרשישים, כ"ק אדמו"ר הגה"צ מוה"ר שמואל צבי אלימלך הכהן רוזנפלד זי"ע, שאיתקטיר בחד קטירא במוצאי יו"ט ראשון דסוכות תש"ע.

זכה לקירוב מיוחד אצל גדולי וצדיקי הדור. כ"ק מרן האדמו"ר בעל ה"בית ישראל" מגור זי"ע שחיבבו והעריכו במיוחד, אמר לו פעם כשהגיע אליו עם קוויטל בשליחות החסיד **רבי משה בונים** זצ"ל יחד, אתה יכול לבד לקרוא קוויטל, אינך צריך להגיע אלי.

לפלא היה בשעתו, שבאישפוזו בביה"ח בהיותו בחור, הגיע לבקרו כ"ק מרן ה'בית ישראל' זי"ע, וכששאלו המשב"ק הרה"ח **רבי חנינא שיף** ז"ל לפשר הביקור הנדיר והמופלא בניגוד לנוהגו, השיבו: דע לך 'בחור' כה נקי וקדוש עדיין לא ראיתי'. פעם אף התבטא ואמר לזקנו רבי יהושע העשיל זצ"ל, לאחר שלא הגיע מספר פעמים לשולחנו הטהור, ושאלו - איפה שמואל הערש? 'בחורים קדושים כאלו, אני צריך'.

כ"ק מרן האדמו"ר ממכנובקה זי"ע שהכירו מקרוב, בהקדישו לילות כימים בלימוד התורה בכלל חסידי 'מכנובקה' בב"ב, שיבח מאד את גדלותו הענקית בתורה ועבודת ה' - ואמר עליו בלש"ק 'אם היו עוד 10 יהודים כמוהו, משיח היה בא כבר מזמן'. בעת שהעבירו את הכולל למקום אחר, התנה האדמו"ר שהוא יישאר ללמוד בבית מדרשו, באמרו 'את ר' שמואל צבי אני חייב לידי'. יחד עם זאת בכל הזדמנות התבטא עליו באופן נדיר ומופלג על עבודתו הטמירה את בוראו בקדושה וטהרה בדביקות עילאית ונשגבה, בכנותו אותו 'הכהן הגדול'.

פעם הגיע כ"ק מרן האדמו"ר מוהר"י מבוהוש זי"ע לבקר אצל האדמו"ר ממכנובקה זי"ע, כשיצא ללוותו אמר לו האדמו"ר - בוהושער רבי "גיט נאר אקיק הויף דעס אינגרמאן - סיא איז דאך אפעס א-עקסטרע זאך" (הבט נא על אברך זה, הרי זה משהו מיוחד)

יותר מהר, ופי' בזה את הפסוק בתהלים, "עבדו את ה' בשמחה" באם עובדים את ה' בשמחה, אז "בואו לפניו ברננה" אזי יכולים להגיע אליו ית' אפי' רק בתיבות "נא, נא".

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ט"ו תשרי (ה'תרפ"ו)

יומא דהילולא קדישא

של הגה"ק רבי מאיר אריק זי"ע"א

בן הגה"ק רבי אהרן יהודה זי"ע"א

היה דור חמישי לבעל הט"ז.

עובדא נפלאה התרחשה בעיר טורנא, שהתהוותה שאלה גורלית ביום טוב הראשון של סוכות, והיה חשש שלא יהא בידי הקהלה ליטול לולב כדת היום, והכי הוי עובדא: בימים ההם כשבא הגה"ק **רבי מאיר אריק** (יומ"ד ט"ו תשרי) לכהן כאב"ד בעיר טורנא לא היו בידי הקהלה כי אם סט אחד של ד' מינים, שהיה מופקד אצל השמש של העיריה, וכך במשך היום מנץ החמה ועד לשקיעה עברו כל אנשי העיר בסך ונטלו לולב כדת וכדין. כמוכן שבגדול החל ובקטן כילה. השמש שרצה שבניו הקטנים יספיקו ליטול לולב לפני השקיעה, עוררם לפנות בוקר ומיד עם 'אור הבוקר' נתן להם לקיים מצות הנטילה, קודם שהספיקו ראשוני הבאים להגיע לביתו. כשהתגלה הדבר שהשמש הקנה לבנו הקטן את הד' מינים, התחילה מהומה רבתית דהרי אמרו חז"ל (סוכה מו:) שלא יקנה האדם ביום הראשון של סוכות את הלולב לבנו הקטן, משום שהקטן יכול רק לזכות בלולב מדרבנן אבל אינו יכול להקנותו בחזרה, וביום הראשון כתיב "ולקחתם לכם" שאין יוצאים ידי חובה אלא בלולב השייך לבעליו. בקיצור, אין לבני העיר טורנא לולב שיכולים לצאת בו ידי חובתם, הריצו במהירות את השאלה לרב החדש הגר"מ אריק, מה עצה יוכל לעוץ להם. הרב החדש מטורנא ענה להם בתוך כדי דיבור תשובה פשוטית וגאונית כאחד, אין בזה שום חשש ובעיה של "לכם", מפני שהשמש קיבל סמכות בתורת שליחות מבני העיר להקנות לכל אחד ואחד את הלולב על מנת להחזיר, וקיימא לן ששליח יכול רק לתקן ולא לקלקל - "לתקוני שדרתך ולא לעוותי" (עי' קידושין מב:), ובמילא לא היה יכול להקנות הלולב לבנו כלל וכלל, והכל בא על מקומו בשלום (אור לישרים י"ד תשרי תשפ"א בשם כ"ק אדמו"ר מטולנא שליט"א).

שנפקד בזש"ק, ולא נצטרך להתגרש, והבעל שהי' אשכנזישער' ענה לה, מה יוכל לעזור לנו לאחר י' שנים, ועתה כבר יושב הרב בב"ד ומחכה לנו, והיא הפצירה בו, עד שנכנס הבעל ושאל את הגבאי אם יוכל ליכנס להרבי, והגבאי הביט עליו מכף רגל ועד ראש ואמר לפני התפילה אתה רוצה ליכנס [דידוע שהרבי ר' מרדכי'ע התפלל מאוחר מאוד, וקודם התפילה לא דיבר ולא קיבל אנשים], והבעל החליט בדעתו שהוא הולך עתה לבי"ד, וכשרצה לצאת פתח הר"ר מרדכי'ע את הדלת ואמר בזה הלשון: לא להתגרש, יהי' לכם, יהי' לכם, יהי' לכם, כשראה הבעל רוח הקודש כזו אמר לאשתו בשמחה לא הולכים לבי"ד אלא חוזרים אנו לבית. ולשנה נולד להם בן למזל"ט, והלה רצה לכבד את המרא דאתרא הקדושת יו"ט בסנדקאות אבל התבייש דהוא הזמין אצל הקדושת יו"ט זמן לגט ולא הגיע, ע"כ הלך לקדושת יו"ט והצטדק לפניו על מה שלא הגיע לבי"ד וסיפר לו דאשתו הפצירה ליכנס לר"ר מרדכי'ע ועתה נולד לו בן, ורוצה לכבד את הרב בסנדקאות, אמר לו הקדושת יו"ט אתה צריך להצטדק?, אתה צריך להודות להקב"ה שיש לך אשה חכמה, איני יודע למה לא נתתי לך העצה ליכנס לר"ר מרדכי'ע. ע"כ סיפר הקדושת יו"ט לבנו הסאטמאר רב זי"ע, ולאחר המלחמה כשהי' הסאטמאר רב בקליוולאנד שבאמריקה נכנס אליו עם קויטעל יהודי יליד סיגעט, וסיפר להסאטמאר רב כל המעשה הזה בפרטיות בדיוק כמו ששמע מאביו הקדושת יו"ט, שאלו הסאטמאר רב מהיכן אתה יודע המעשה, ענה לו איך בין דער דריטע 'יהיה לכם' [אני בן השלישי שנולד מברכתו שבירך יהיה לכם ג' פעמים שמהג' פעמים יהיה לכם שאר הרבי ר' מרדכי'ע נולד להם ג' ילדים והוא היה השלישי]. ואמר לו הסאטמאר רב איך האב געקנט א קלארע בעל רוה"ק. (עפ"י הרה"צ ר' אליעזר דוד פרידמן זצ"ל)

•••••

אמר הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זי"ע קטנתי מכל החסדים (בראשית לב, יא) על ידי מצות הצדקה והחסד יזכה האדם להיות ענו ושפל רוח בפני כל אדם וזהו קטונתי מכל החסדים, פירוש מה שהביאני למדת השפלות 'מכל החסדים' על ידי מצות הצדקה והחסד.

•••••

עוד אמר הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זי"ע, אינו דומה אם מתפללין שלא בשמחה באם מתפללין בשמחה, וע"י שמחה יכולין לפעול

כן זכה להערכה והערכה רבה ממון בעל ה"קהילות יעקב" ז"ע שהתייחס אליו באופן מיוחד בעת ביקור אצלו, כאשר כיבדו והוקירו עד למאד, ועל אף שרבנו ביקש למונעו מכך, לא אבה בשום אופן, באומרו, 'הרי גם אני חייב בכבוד התורה'.

תקופה מסוימת אף למד בחברותא עם יבלחט"א מרן הגאון רבי ארי' לייב שטיינמן זצ"ל, שהפליא תדיר את גודל צדקותו, ובחוליו האחרון בא לבקרו בבית החולים, בהפטירו 'הריני הולך לבקר צדיק אמת, שהוא מופת של שפלות וענווה ומיוחד בהתמדת התורה', ובשעת אשכבתיה דרבי השתתף למשך שעה ארוכה.

פעם ביקר אצל יבלחט"א מרן בעל ה"שבט הלוי" זצ"ל. כשעזב את הבית קרא מרן לרבנית, ואמר לה בואי לראות את חתנו של האדמו"ר מלעלוב שהוא צדיק מדורות העבר. בעת שניחם את המשפחה התבטא עליו שידוע הוא שהיה "צדיק יסוד עולם, צדיק נסתר".

לימים אמר חותנו מרן האדמו"ר זצ"ל לכ"ק האדמו"ר מלובלין זצ"ל, כשהוא מחווה עליו 'ב"ה, זכיתי לחתן בעל יראת שמים, המופלא בקדושה ובטוהר - הוא מממש 'אתרוג נקי'.

התבטלותו לצדיקים

התבטל לצדיקי אמת והיה דבוק באורחות קדשם באופן נפלא ביותר. דבק בכל עוז באחיו הגדול כ"ק מרן האדמו"ר מפינסק קארלין ז"ע ששיבחו מאד והתבטא עליו בביטויים נדירים על גודל צדקתו וקדושתו, באמרו בלש"ק "שהסתכלות בפניו הק' היא סגולה ליראת שמים".

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ח"י תשרי (ה'תקס"ב)

יומא דהילולא קדישא

של הגה"ק רבי משולם איגרא זיע"א
בן הגה"ק רבי שמשון זיע"א

בהיותו בגיל שש הציץ הבעש"ט הק' בפניו, ואמר לאביו שיש לו נשמה חדשה שלא היתה מכמה דורות. כבר אז ידע את כל הפני יהושע בעל פה. בגיל עשר דרש בבית הכנסת הגדול בברודי, לפני גדולי חכמי הקלויז, וגם הגה"ק רבי יצחק הלוי איש הורוויץ אב"ד האמבורגער ז"ע, בא לשמוע הדרשה, והי' מתוכנן עמו בשעת הדרשה ולא יכול לו,

ובבואו לביתו, הוכיחו אותו הרבנית, על אשר השפיל כבודו להתוכח עם ילד קטן בפני קהל ועדה, וענה לה, הילד הקטן דרש דרוש נפלא, כאחד הגאונים המובהקים שבדור, וכבר אמרו חז"ל: אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו, והניח ידו על ראש בתו הילדה שעמדה אצלו וברכה, שתזכה להנשא לגברא רבה דכוותי. וברכתו נתקיימה בה לאחר זמן, כי נתגלגל הדבר ותהי' לו לאשה בזוג שני.

• • • • •

סיפר הגה"צ רבי יצחק ווייס זצ"ל אב"ד ווערבו: הגה"ק בעל שבט סופר זצ"ל סיפר לי, שהגאון מרן רבי משולם מטיסמניץ ז"ע היה מזמר בכל יום בעלות השחר פיוט הנורא האדרת והאמונה בקולי קולות והתלהבות עצום, עד שמעו קולו בכל רחוב בית דירתו, ואמרו הת"ח שבק"ק פ"ב אז, הנה לדעת המהרי"ל המובא במ"א ס' תקס"ה, אין לשורר האדרת והאמונה אלא ביום הקדוש הכפורים, באשר הוא שיר המלאכים, וביום ההוא ישראל דומים למלאכים, כמובא מפרד"א בטוא"ח ס' תר"ו, (ושמעתי שמה"ט לא הניח הגאון ר' נטע וואלף ז"ל בביהכ"נ שהתפלל בו, הנקרא ביהכ"נ ברילל, לנגן האדרת והאמונה בשמחת תורה), אמנם הגה"ק רבי משולם שהוא דומה למלאך ה' צבאות (וכאשר נחקק תואר זה ג"כ על מצבתו), הוא רשאי לזמר שיר הנורא הזה בכל יום ויום.

ועוד סיפר לי הרה"ג ר' יודא פראנקפורטער מפה פ"ב ז"ל ששמע מדודו, שפ"א במוצאי יום הקדוש התקדו השמים בעבים, וכל צבאות ישראל דפה הק"ק נצטערו מאוד על שלא יכלו לקדש הלבנה, ועמד מרנא רבי משולם איגרא ואמר, רבש"ע בניך צמו ועינו עצמם בתענית כל היום, ועתה למה יבצר מהם נחת רוח זה לקבל פני השכינה, הדבר יצא מפי מרנא ז"ע, נתקיים בו ותגזר אומר ויקם לך ועל דברך נג"ה אור, ומיד זרחה הלבנה וקידשוה ברוב עם ושמחה עצומה.

• • • • •

עוד סיפר רבי משולם איגרא נסע פעם לקרית חוצות להנפש, עמד בראש הר גבוה והתעמק ברמב"ם תמוה, ולפתע מעד ונפל למטה, כל הקהל נחרדו בראותם שהרב נפל, ירדו אליו והרימוהו, והוא בשמחה רבה אומר להם שמצא תירוץ על הרמב"ם ז"ל ואמר להם התירוץ, שהוא לא הרגיש כלל שנפל ולא ידע שהרימוהו, אלא חשב שכולם באו אליו לשמוע את התירוץ על הרמב"ם, כל כך היה מתעמק בתורה.

• • • • •

פעם אחת נתארח אצל הגה"ק מצאנו ז"ע תלמיד חכם ובר אבהן, נכדו של הגאון האדיר רבי משולם איגרא מטיסמניץ זצ"ל, בעל איגרא רמה, והגה"ק כיבדו הרבה מאוד, כדרכו בקודש לכבד הנכדים וברי אבהן קדישין, וביוחד אם היו תלמידי חכמים, שכבדם למעלה למעלה בראש שולחנו. ובתוך הסעודה אמר הגה"ק אל נכד הנז', ספר נא לנו מזקינך הקדוש בעל "איגרא רמה" ז"ע. והוא התחיל לספר שם מגודל תורתו, ואיך שיומם ולילה ואפילו בשינה לא מש מדברי תורה.

ובתוך שיחותיו סיפר, שזקיני בעל האיגרא רמה היה מוחו תמיד טרוד ומוטרד, ומלא וגדוש מחריפות התורה ועמקותיה, עד שהוא בעצמו ראה מדי יום ביומו, באמצע תפלת שמונה עשרה, שרצה לכוון התפלה, אבל מוחו היה מוטרד מעמקי פלפולי וחריפות התורה, והוא רצה לכוון התפלה ולא היה יכול, ונשך בשיניו את ידיו, בכדי שעל ידי זה יפנה את מוחו מתורה, ויוכל לכוון בתפלתו, ונשך עצמו כל כך בידיו, עד שיצא דם מנשיכת ידיו, והוא לא הרגיש הנשיכות עצמו. וזה היה יום יום בתפלתו.

• • • • •

הגה"ק ר' משה מינץ זצ"ל כאשר הספיד את הגה"ק רבי משולם איגרא ז"ע אמר בזה"ל, דער בורא עולם האט גענומען רבי משולמ'ל אונד האט איהם אנגעבונדען אין איין פעדעמעל, אונד האט צוזאם גערופען דיע מלאכי השרת אונד האט זיע איהם געוועזען, און געזאגט, פוק חזי בריה שבראתי, זייעט וואס פיר איין בריה איך האב אויף דער וועלט געבראכט.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ח"י תשרי (ה'תקע"א)

יומא דהילולא קדישא של הרה"ק
רבי נחמן [בן פיגא] מברסלב זיע"א
בן הרה"ק רבי שמחה זיע"א

בספר "שיחות מהר"ן" מובא בזו הלשון: היצר הרע דומה לזה שהולך ורץ בין אנשים וידו סגור באגרופו ושואל לכל אחד ואחד לכיון מה בידו ולכל אחד נדמה, כי בידו אותו הדבר שהוא מתאוה לו, ולכן הכל רצים אחריו. ובסוף פותח להם את ידו ומראה שאין בו כלום, וכך ענינו של

מצוה זו בתיבת בראשית, והגאון ז"ל השיבו כרגע ב'ר'א'ש'ית' ר"ת בנך ראשון אחר שלשים יום תפדה, והוא פלא והפלא. -

מתיקות סוכות תשפ"ד

תלמידו הגאון **רבי ישראל משקלוב** בהקדמת ס' פאת השולחן סיפר לי רב גדול אחד ממדינתי שהוא היה בן ביתו [של הגר"א] בימי חורפו, וקודם סוכות פעם א' שמע שהוכיח להעומדים לפניו, ואמר כי חובה על כל תלמיד שיהיה בקי עכ"פ במסכת אחת בעל פה, למען לא יבטל מצוות והגית בעת לכתו בדרך, או למאן דגני בבית אפל. וזה הרב כששמע מפורש יצא מפי קדשו של רבינו, תיכף התגבר וחזר מס' סוכה הרבה פעמים עד שידעה בע"פ ובחן א"ע בפני שומעים בגמ' ששגורה בע"פ ממש, ובחול המועד בעת ישוב לפני רבינו מסיבה של ת"ח גדולים, בא זה הרב ואמר לפני רבינו: כבר למדתי מס' סוכה וידוע אני אותה בע"פ, והשיב לו רבינו: רוצה אתה שאשאלך איזה דבר בזו המסכת שתשיב לי, והשיבו: הלא בע"פ ידעתיה כולה, ושאלו דבר א', ולא ידעה הרב הנ"ל, היינו ששאלו רבינו כמה מחלוקת יש בזו המסכת בין ר"מ ור"י ובין ר"ע ור"ט ובין רבה ור"י ואב"י ורבא ור"פ ור"ה בר"י וכל התנאים ואמוראים, ואח"כ פתח רבינו את פיו הקדוש, ומנה כמונה מרגליות ונתח לנתחים אברי כל המסכת, כמה פעמים נזכרו המחלוקת בין תנאים ואמוראים וכמה פעמים הלכה כזה או כזה, וכמה סוגיות ושיטות יש וכמה דינים מתוספתות וירושלמות, וסוכות פסולות כמנין סכה חסרה [85] [עיי' בהספד אדרת אליהו על רבינו ז"ל: "ובמוצאי יוה"כ בבואו מבה"כ היה חוזר מס' סוכה עם כל הדינים כו'], וכך היה מונה הסוכות כשירות הנזכרים במסכת זו, וכך היה ותוס' [- ותוספתא] ויר' [- וירושלמי] כמנין סוכה מלאה [91] בקיאותו בכל התלמוד בבלי וירושלמי וכל התורה כולה, ולא עוד שידע כל התוספתא מכל הש"ס היכן מרומזין במשניות.

• • • • •

תצפנם בסוכה מריב לשונות

רמז נפלא פ' הגר"א דהנה ידוע שיש חמשה מוצאות הפה, כי האותיות זסשר"ץ מוצאן מהשיניים, בומ"פ מהשפתיים, גיכ"ק מהחך, אהח"ע מהגרן, ואותיות דטלנ"ת מוצאן מהלשון, והנה במילה "סוכה" נמצאים ארבעה מוצאות הפה וליכא שום אות ממוצא הלשון [דהיינו אותיות דטלנ"ת, דהא סמ"ך יוצאת על

לי וליתן חלקי בתורתו ית"ש בעמלי אשר עמלתי בכל כחי. הוא ית"ש יתן לי חכמה מפיו דעת ותבונה שיתן לי לב מבין וכליות יעשו כשתי מעיינות. ואדע כי מצאתי חן בעיניו. ואני רוצה אלא ממה שבתוך פיו. וההשגות על ידי המלאכים המגיעים ושרי התורה אשר לא עמלתי ולא חכמתי אין לי בהם חפץ.

ובדידי הוה עובדא. ששלח רבינו אותי אצל אחי הקטן וגדול ממני בכל מיילי דמיטב חסידא קדישא הגאון מהר"ש זלמן זלה"ה לאמר לו בציווי משמו שלא יקבל שום מלאך מגיד אשר יבוא אצלו. כי בזמן לא כביר יבוא אליו מלאך מגיד. ואמר אף כי מרן הב"י היה לו מגיד. היה זה לפני ב' מאות שנה שהיו הדורות כתקנן, והיה שריו על אדמת הקדש. לא כן עתה שרבו המתפרצים ובפרט בחו"ל א"א כלל שיהיה כולו קדש קדשים בלי שום עירוב כלל. ובפרט הגילויים אשר בלא תורה. נפשו בחלה בהם. ולא היו נחשבים אצלו כלל וכלל. (הרב פרלוב - הלולא דצדיקא - הקדמת תלמידו הגדול הגאון רבי חיים מוואלאז'ין זצ"ל ל"ביאור הגר"א" על ספרא דצניעותא)

• • • • •

מסופר על הגר"א שלפני הסתלקותו תפס בציצית ובכה מה שיכולים לזכות בעוה"ז, וזה היה בסוכות והיה יכול לתפוס לולב או אתרוג, אך תפס דווקא ציצית ששמונת חוטים שבו מעוררים מעלת קיום המצוות בעוה"ז שעי"ז נמנים ח' ימים מיציא"מ עד קריע"ס כנ"ל.

כי הגר"א הצדיק שזוכה לבחי' יפה שעה אחת בעוה"ז, שפיר הוא בוכה על שהוא עוזב עוה"ז שבו יכולים לעבוד את ה', משא"כ בעולם הבא:

• • • • •

כתב הגאון **רבי יצחק ווייס** זצ"ל (אבד"ק ווערבו, אלף כתב, ע' נ"א אות קל"ב). הגיד לי **הר"א לנדא** מעיה"ק ירושלים, נין נכד להגר"א בחורף תרס"ג, שמר זקנו התנא הגאון דווילנא זלה"ה בהיותו בגולה, והגיע לעיר בערלין, והיות היה לו אתו עמו פנקסי תורה וגם ניירות אשר רשם בהם חידושי תורה, ובהיותו אצל בע"ב א' בברלין, ונפל להגאון זי"ע נייר א' על הארץ, והבע"ב הגביהו, ומצא שכתב בו הגאון, כל הש"ס בבלי וירושלמי תוספתא מכלילת המדרשים מרומזים בתורה שבכתב, וכל תורה שבכתב מרומזת בס' בראשית, וכל ס' בראשית רמזו בפרשת בראשית, וכל פרשת בראשית בתיבת בראשית. שאלו הבע"ב הנה נולד לי בן בכור אשר מחוייב אני לקיים בו מצות פדיון הבן, יראה לי רבינו איה מרומז

היצה"ר: לכל אחד נדמה שהוא יכול למלא תאוותו ורצים אחריו, ולבסוף נוכחים שאין כל תקוה בו, מפני שאין מי שתתמלא אצלו תאוותו בשלימות, עכ"ל... הוא נפטר בשנת תקע"א בעיר אומאן פלך קיוב. (הרב פרלוב - הלולא דצדיקא).

• • • • •

בשם הרה"צ **רבי יעקב מאיר שכטר** שליט"א, ("לקט אמרים", ח"א, ע' כ"ה) מרגלא בפומיה דהרה"ק **מסאטמאר** זי"ע, שמכל הצדיקים כיון רבינו ביותר דיבוריו הקדושים לדורנו זה הנוכחי. דבורי ההתחזקות הנצרכים כאויר לנשימה לדור הזה נאמרים ע"י רבינו בכל האופנים הנדרשים לכל איש ואיש בימינו. ויש שרואים רוח הקודש גלויה באופן דיבורי, כאילו היה חי עמנו ממש וידע בדיוק את סוג הדיבורים הנצרכים... ועיין בספרו ויואל משה שמסיים על דברי רבינו בזה"ל: "וזה ענין רוח"ק שראה מה הגיע אלינו בעיקבתא דמשיחא". (הרב פרלוב - הלולא דצדיקא).

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

י"ט תשרי (ה'תקנ"ח)

יומא דהלולא קדישא של רבינו הגר"א מוילנא הגה"ק רבי אליהו זיע"א בן הגה"ק רבי שלמה זלמן זיע"א

הגאון **רבי משה שטרנבוך** שליט"א ראב"ד העדה החרדית, בהיותו בחור צעיר נכנס פעם למרן **הרב מברסק** זצ"ל והציג את עצמו: אני נין ונכד של הגר"א. הפטיר הרב לעומתו: איז וואס? (נו, אז מה). אמר לו **רבי משה**: אני הוא זה שהגאון התפלל עלי כל יום ב'ונהיה אנחנו וצאצאינו... מרן **הרב מברסק** התפעל ונהנה מתשובה קולעת זו.

• • • • •

...שמעתי מפיו הק' של הגר"א **מוילנא** זי"ע שפעמים רבות השכימו לפתחו כמה מגידים מן השמים בשאלתם ובקשתם שרוצים למסור לו רזין דאורייתא בלא שום עמל. ולא הטה אזנו אליהם כלל. וא' מן המגידים הפציר בו מאד. עכ"ז לא הביט אל מראהו הגדול וענה ואמר לו איני רוצה שתהיה השגתי בתורתו ית"ש ע"י שום אמצעי כלל וכלל. רק עיני נשואות לו ית"ש מה שרוצה לגלות

ידי השיניים, וא"ו מהשפתיים, כ"ף מהחך וה"א מהגרונן, והיינו טעמא, כי השיניים והשפתיים והחך והגרונן מסבבים ומצפינים את הלשון "ושומרים אותו לבל יפרוץ בלשון הרע", וזה מרומז בדברי נעים זמירות ישראל "תצננס בסוכה מריב לשונות" שנטמנה הלשון בתיבת "סוכה", להכניע יצרו "מריב לשונות" היינו שלא ידבר לשון הרע ודיבורים אסורים.

דרש הגר"א (משלי לא, כ"ה) "עוז והדר לבושה" עוז - זה יוהכ"פ והדר - זה סוכות שהוא הדר ותשחק ליום אחרון - זה שמיני עצרת.

אמר הגר"א: שתי מצוות ישנן, אותן מקיימים עם כל הגוף כולו: מצוות ישיבת א"י ומצוות סוכה. הוא שנא' "ויהי בשלם" שתי מצוות הן שהאדם עושה אותן כל כולן בשלמות: "סוכה" ו"מעונתו בציון".

• • • • •

בכ"ל = ב'סכת... כל... למען...

בדברי אליהו: "וה' ברך את אברהם בכל (בראשית כד, א). פעם אחת בחוה"מ סכות בעת שמחת החג שאל הגר"א זיע"א, מניין שקיים אברהם אבינו מצות סוכה, ולא היה מי ששייב לו על זה. ויען ויאמר: איתא במדרש. וה' ברך את אברהם בכל - זו סוכה. ויהיו [שומעי דברי הגר"א] כמתמיהים. ויאמר: ב'סכת תשבו שבעת ימים, כל האזרח בישאל ישבו בסכת. למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל [וגו']. (פרשת אמור כג, מב-מג). (קול דודי)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

י"ט תשרי (ה'תקע"ד)

יומא דהילולא קדישא
של היהודי הק' מפשיסחא
הרה"ק רבי יעקב יצחק זיע"א
בן הרה"ק רבי אשר זיע"א
וכן יומא דהילולא קדישא
של בנו הרה"ק רבי נחמיה יחיאל
מבעחייוע זיע"א (ה'תרי"ג)
בן הרה"ק רבי יעקב יצחק זיע"א

היהודי הקדוש מפשיסחא זצ"ל אמר שפלפלין (-פלפל שחור) טוב לזיכרון. ופרי האדמה (קארטאפלעס-תפוח אדמה) קשה לשכחה. ובכל סעודה היה על שלחנו פלפלין, ופעם אחת הביא המשמש לפניו ה'פרי אדמה' לאכול, ושכח להביא פלפלין על

השולחן. אמר היהודי הק' בצחות לשונו: הנה המשמש משום שנשא את הפרי האדמה (-תפוח אדמה), אפילו עדיין לא אכל מהם, כבר גרם לו שכחה, ושכח להביא את הפלפלין... (נפלאות היהודי הק').

• • • • •

בשם הרה"ק רבי ירחמיאל מפרשיסחא זי"ע (בן רבינו) זול"ק: בשם אבי אדוני זקני מורנו הרב ירחמיאל מפשיסחא זצלה"ה זי"ע שאמר, אשר שוקלים בשמים אפילו חס ושלוש אם אדם עובר עבירה, שוקלים בשמים כמה היה לו מלחמת היצר מקודם שעשה העבירה וכמה נסיונות היו לו. (דברי בינה כי תצא ד"ה כי שמעתי)

• • • • •

שמעתי שהיהודי הק' זצלה"ה ה' פ"א חולה מאוד וגזרו צום ותשובה ותפלה וצדקה ובא איש כפרי אחד לעיר (פרשיסחא) ורצה לשנות צלוחית י"ש בבית המזיגה, וצווחו עליו כולם, שהיום יום תענית ציבור, ובצרה גדולה רח"ל על מחלת היהודי הק', והתחיל גם הכפרי הזה לבקש רחמים מלפני השי"ת בזה"ל, רבש"ע עזור במהרה ותרפא את היהודי הק' זצלה"ה כדי שאוכל לשנות צלוחית י"ש, ואח"כ שנתרפא היהודי הק' אמר שתפלת האיש הכפרי הזה נתקבלה בשמים יותר מכל התפלות כי התפלל בתמימות גדול בלי שום פני' שאתרפא במהרה כדי שיוכל לשנות י"ש, והבן. (שיח שרפי קודש ערך תפלה אות ד')

• • • • •

הרבי ר' בונם זי"ע מפרשיסחא שאל את רבו היהודי הק' זי"ע, איך יתכן דבר כזה? היכן הוא היושר והצדק, שעל הצדיק מוטל עבודה קשה ומפרכת עד שזוכה להגיע למה שמגיע, והאדם הבא ומתחבר אליו יעלה לו בקלות כזה שיתחשב כטהור בלא שום יגיעה, אתממה. השיב לו היהודי הק' שאין זה פשוט כלל כפי שחושבים, שבאמת גם להיות "מחובר לטהור" צריך יגיעה גדולה ויתירה לזכות להתחבר להצדיק, ולפעמים עוד קשה יותר להשיג דרגה זו להיות "מחובר לטהור" מלהיות "טהור" בעצמו. (עפ"י הרה"צ ר' אליעזר דוד פרידמן זצ"ל)

• • • • •

בספר **תפארת היהודי**, קונ' **תפארת בנים** (אות יז): שמעתי אמרי קודש בשם מר אבי אדמו"ר הרה"ק ר' נתן דוד זצלה"ה זי"ע

ועכ"י שפירש (תהלים קמ"ו) עצביהם כסף וזהב, היינו עצבות העכו"ם היא תמיד רק עבור להרבות כסף וזהב. "חבור עצבים אפרים הנח לו" (הושע ד) היינו כשתחבר ותענין בעצבות ישראל תראה שעיקר עצבות שלהם תמיד אך 'הנח לו' פירוש שהונחו ידי ורפו מעבודתו יתברך שמו באמת...

• • • • •

יראת הרבי מלובלין

הרה"ק רבי מנחם מענדל מקאצק זצלה"ה זי"ע אמר: **הרבי מלובלין** היו לו גוונים הרבה כתחש, וכל אחד ואחד מתלמידיו לקח לו גוון אחד, זה תורה, זה מצוות, וזה מדות, אבל עיקר הרבי שהוא היראת שמים שלו, זה לקח הרבי היהודי הקדוש מפשיסחא זצלה"ה זי"ע. [נפלאות היהודי]

• • • • •

סיפר עוד הרה"ק בעל **תפארת שלמה** שליראה עילאה זכה מרן היהודי הק' אצל רבו הקדוש מרן הרבי מלובלין ששמותם היו שווים, יעקב יצחק, ועליהם המליץ הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זצלה"ה זי"ע את הפסוק (בראשית כז, לג) ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאוד, שזכו ליראת הרוממות של יצחק אבינו. והוסיף שפעם אחת ישב היהודי הקדוש אצל שולחן רבו הקדוש **בלובלין** בליל הסדר, ובהגיעו באמירת ההגדה למאמר 'ובמורא גדול זו גילוי שכינה' פתח הרבי זי"ע את טליתו שבו היה מעוטף והסתכל בו, והתחיל היהודי לרעוד כל כך עד שנשרו שני שיניו. (גיליון אמרות טהורות אלכסנדר האזינו תשפ"ג)

• • • • •

אימה ויראה רתת וזיע

בהיות היהודי הקדוש אצל הצדיק הקדוש הרבי ר' מענדל'י מרימנוב זצלה"ה זי"ע אמר עליו הרבי ר' מענדל'י שהוא נשמות רבי זירא, והוסיף כי זירא ראשי תיבות זי"ע יראה ר'תת א'ימה, כענין שאמר חז"ל (ברכות כב.) שלימוד התורה צריך להיות באימה וביראה ברתת ובזיע כנתינתה מסיני. (שם. וכן הובא בספה"ק רמתיים צופים, אליהו זוטא פרק כח אות כז, בשם הרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשנא זצלה"ה זי"ע).

• • • • •

שמעתי בשם הרה"ק היהודי זצלה"ה זי"ע על הכתוב (תהלים קכח, א-ד) אשרי כל ירא ה' ההולך בדרכיו וגו' הנה כי כן יבורך גבר ירא ה', היינו כי הכתוב הולך ומונה את כל הטובה שיזכה לה הירא ה', יגיע

שיהיה זאת תיכף ולכך עשו תיכף מה שציוה להם. היא"צ שלו הוא תמיד יום אחד לפני הושענה רבה אושפיזא דיוסף, זי"ע ועכ"ל.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ"ב תשרי (ה'תר"ט)

יומא דהילולא קדישא

של הרה"ק רבי שרגא פייבל מגריצא
זיע"א בן הרה"ק רבי צבי הירש זיע"א

הנה שמעתי מפי החסיד המפורסם ר' אשר ז"ל מווארשא שהוא היה נוסע עוד לאדמו"ר הקדוש הזקן זצלה"ה מווארק ויהי' לו חבר אחד המופלג והיי"ש ר' יודל געלבלאם ז"ל ור' יודל הנ"ל הי' מתנגד והי' קרובו של רבינו הקדוש ר"פ זצלה"ה הנ"ל פ"א עשה רבינו הק' ברי"מ בעת שהי' רב בגריצא ונסע ר' יודל הנ"ל ג"כ על הברי"מ וכשבא לביתו אמר לחבירו ר' אשר הנ"ל הנני אספר לך תורה מרבך מווארק [הוא אדמו"ר הסבא קדישא] שהיה ג"כ על הברי"מ ואמר תורה אפי' מתנגדים מוכרחים להודות שהוא תורת אמת ומתוק לחיך, ואמר על פסוק ע"כ אני מצוץ לאמור פתוח תפתח את ירך, והיה מדייק מה זה לאמו"ר, ואמר דהתורה"ק מצווה אותנו כשתתן צדקה לעני תדבר לו דברי תנחומין שאל יפול לבו בזה שהוא מוכרח לקבל צדקה אלא בבירור יעזור לך השי"ת שגם אתה עוד תתן צדקה וזהו לאמור פתוח תפתח את ירך. (אוצר סיפורי הצדיקים - מערכת הרה"ק ר"פ מגריצא)

• • • • •

סיפר הצדיק ר' פייבלי מגריצא זצ"ל שפעם אחת דיבר את כ"ק זקני זצלה"ה מקאצק דבר כסף והשיב לו כ"ק זקני זצלה"ה בלשון מאוים: "מה אתה אומר כסף, זה אני שונא בתכלית", והיו נקבעים הדברים האלה בלב הצדיק ר' פייבלי זצ"ל עד כעבור איזה חדשים שהי' כסף נמאס בעיניו ולא הי' יכול להביט בו כלל. (שם משמואל אמור שנת תרע"א)

• • • • •

ביאר ר' פייבלי מגריצא הכתוב ויודו שמים פלאך ה' אף אמונתך בקהל קדושים (תהלים פט, ו). פי' השמים מספרים נפלאות ה', דהכלל ישראל עם היותם מוכים ונתונים למשיסה ולבוזזים, מ"מ אמונתך בוערת בקהל קדושים, ואינה דועכת בשום מצב. (כתבי חסידים, בשם זקני החסידים)

• • • • •

דייקא. יראו את ד' קדושו. היינו שעיקר השמחה היה שזוכרין "אז מענה איז א יוד" (שאנו יהודים). וגם כי אין מחסור ליראיו, כי היו שואבין הק' מהאמונה כמש"כ וצדיק באמונתו יחיה, ומהראוי כאו"א שלא יחסר להם כלום ויהיו מושפעים בכל הטוב. (הרה"ק רבי אהרן מסדיגורא זצ"ל "קדושת אהרן" סוכות)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ' תשרי (ה'תקנ"א)

יומא דהילולא קדישא של הרה"ק

רבי יעקב יוסף מאוסטרהא [ר' ייב"י]
זיע"א בן הרה"ק רבי יודא לייב זיע"א

כמה עובדות מלוקט מספר שבחי רב ייב"י. דרכו הק' היה בעצמו טרח בכל המצוות אף שהיה בידו לעשותו ע"י שליח והוא בעצמו ז"ל קנה הסכך להסוכה בשוק והוא נשא אותו בכמה פעמים מהשוק לביתו, כן נהג בעצמו בכל עש"ק לילך בעצמו לתוך החנויות לקבץ צדקה לעניים ולתמחוי.

• • • • •

ומאוד מאוד היה מחבב מצות הסוכה, ואמר זה הלשון, מצות סוכה איז א טייער מצוה מע גייט אריין מיט די שטיוועל אין דער מצוה אריין, כן נהג לעשות פאדלאגע על הארץ ודופן עקומה בכל שנה ושנה כי היה אומר משום שמוזכר בהגמ' דין דופן עקומה רוצה לעשותו. גם לא הלך חוץ מפתח הסוכה כל ימי החג. אף כשהיה הגשם הולך, ואמר על עצמו אף מי שיושב בזמן כזה בסוכה בעת שהוא פטור ממנה נקרא הדיוט רק אני רוצה להיות אותו ההדיוט שהגמרא הק' קוראהו הדיוט.

• • • • •

הרב ייב"י ז"ל נפטר ליום אושפיזא דיליה יוסף יום ד' דחומה"ס בשנת תקנ"א לפ"ק, באוסטראה עיר מולדתו ושם היה דיבר עמו ל"ו שנים. וחי ג"ן שנים וכנגדם חיבר פי' על ג"ן קפיטל תהלים, בספרו הק' **הרב ייב"י ז"ל**. ובאותו יום האחרון היה ג"כ מונח על מטתו חולה בסוכה כדלעיל אשר ימי חג הסוכות לא זו ממנה. ואמר אז תורה על הקאפיטל נ"ד. אשר אח"כ כתבוהו תלמידיו. (כי ספרו היא בעצמו כתב) ובתוך האמירה אמר לתלמידיו פתאום בזה"ל, כ"ז שאני מקיים מצות סוכה אין לו שליטה עלי נשאוני תחת דופן עקומה ואך תיכף כאשר בא תחת דופן העקומה נפטר האי גברא רבה בנשיקה, כי תלמידיו לא ידעו

כפיך כי תאכל וגו', אשתך כגפן פוריה וגו', בניך כשתילי זיתים סביב לשולחניך, ועל זה אמר אח"כ 'הנה כי כן' - כלומר אם כן שכך גדול כוחו של הירא את ה', 'בורך גבר' - אם אחד רוצה לברך את חבירו, 'ירא ה' - יברך אותו שיהיה ירא שמים, ממילא יזכה לרב טוב. [נפלאות היהודי עמ' כ]

• • • • •

עוצם יראתו

בקונטרס עץ אבות, (מבנו של רבי אלעזר מפולטוסק זי"ע, הרה"ח רבי יהושע הכהן זי"ע, הובא בזה הלשון: כאשר בא אדמו"ר לחדר קדשו (אדמו"ר זצ"ל מטשעננוב) אמר לו נפשי איותה להסתופף בצילו הקדוש ולהתחמם לאורו, אך גם אבקש שיקרב האנשים החסידים שיבואו להסתופף בצילו, השיב לו אדמו"ר זצ"ל [מטשעננוב] הן מעודי לא נטייתי מדרכי ולא שיניתי אפילו דבר קל מהתנהגות שלי וכו', ואדמו"ר סיפר איזה מעשה מהיהודי הקדוש, עמד אדמו"ר זצ"ל מכסאו ואמר לו: מהיהודי לא יביא לי הרב מפולטוסק ראה, כי הוא היה דבוק ביראת שמים, כי היה לו גיד תחת אזניו שהיה מתנועע כקנה בים מגודל יראת הרוממות.

בעת החתונה הגדולה המפורסמת באוסטילא קם הרה"ק רבי ירחמיאל מפשיסחא זצלה"ה זי"ע ממקומו ואמר בקול רם: אני יכול להעיד כי הרבי ר' בונם היה "דאס שפיצעל פון הארץ" [=נקודת הלב] של אבי היהודי זצ"ל והיה חשוב אצלו כבבת עינו, ושמעתי ממנו שאמר בזה הלשון: את האוצר של יראת שמים הפקדתי ביד אהובי **רבי בונם !!**

ואמר הרה"ק החידושי הרי"ם זי"ע היה אומר כי מה שמדברים מגדולתו וקדושתו של היהודי זצ"ל זהו סגולה לבוא ליראת שמים (מאיר עיני הגולה)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

י"ט תשרי (ה'תרע"ג)

יומא דהילולא קדישא

של הרה"ק רבי אהרן מסדיגורא
זיע"א בן הרה"ק רבי ישראל זיע"א

אחר הריקודין עמד על הפתח ועישן את הלילקע, ואמר בשעה שבית המקדש היה קיים היו שמחין בשמחת בית השואבה שהיו שואבין רוח"ק. וכעת אומר אני כתיב טעמו וראו כי טוב ד' אשרי הגבר יחסה ב"ו

הזדמנויות שמע מפי החתם סופר קודם השיעור סיפורים על מורן הבעש"ט.

.....

תלמיד החת"ס, המהר"ם א"ש, סיפר בשם החת"ס ששמע מרבו הגה"ק ר' נתן אדלר, רבדים מבהילים בגדולת הרה"ק בעל נועם אלימלך, וז"ל: "בעת שיש לי עליית נשמה בגן עדן, הנני רואה שמה מכבר את שנים האחים היקרים הרבי ר' אלימלך והרבי ר' זושא. פ"א שמרתי לבוא לגן עדן בעת השערים נעולים, ותיכף כשפתחום מצאתי שמה את האחים הק', מהיכן נכנסו איני יודע, לא לחינם אומרים שהפולנים אין להם דרך ארץ. כלום לא היה בידם להמתין עד פתיחת השערים..."

לגבי יחסו של החת"ס לספה"ק "נועם אלימלך", סיפר הרה"ק ה"יגד יעקב" מפאפא, שכאשר הגיע הספר לפני החת"ס הביט בתוכו ואמר שאנו "האלף האקרעס" (חוטבי עצים) לגביו.

.....

גדולים וטובים העידו על דבר פלאי שראו במחיצת קודשו, כאשר בזמנים מקודשים לא היה ניתן להביט על פני קודשו וזאת מחמת שפניו הק' האירו באור יקרות שלא מעלמא הדין.

הג"ר פישל סופר זצ"ל כותב: "ולא היה אפשר בשום אופן לראות בפני קודשו יותר מרגע קטנה, כי היה ממש שורף בעין קודשו בזקוקין דנהורא, כל הרואה אותו, בלי שום גוזמה..." ("זכרון למשה", דף מד)

בתו הצדקנית מרת שמחה לעהמאן ע"ה אף היא העידה שהיו תואר פניו זוהרים ומאירים באור יקרות והיה קשה להביט בפני משה אשר בקעו ממנו קרני הוד, אך בליל ההקדש חג הפסח אי אפשר היה בשום אופן להביט בפני משה כי היו מפיקים נוגה ומאירים כצאת השמש בגבורתו. ואכן ידוע שהחת"ס עצמו היה אומר שהרבה כוחות עולה לו בכדי שיוכל תלמיד או אחר להסתכל בו ובפניו.

.....

סיפר לי ידידי החסיד ר' אליעזר חיים רייכערט נ"י, שעמד במעמד ההוא שסיפרו לפני רבנו רבי שמואל אבא מזיכלין זצ"ל, מה שסיפר הגר"ש סופר זצוק"ל אב"ד קראקא, מה שהיה פעם אחת אצל אביו הגה"ק החת"ס שדלק אצלו בלילה נר קטן שהיה לו לדלוק כחצי שעה, והעמיק אז בלימודו כל כך כל הלילה, והנר היה דולק ובהקיצו ממשנתו כבד

ואע"פ שהיה לו היתר הוראה היה צריך לקבל היתר הוראה ג"כ מרב המדינה ובא לפני הגר"ר מרדכי באנעט זצוק"ל שהיה רב המדינה באותו זמן, הגר"מ באנעט סיים את הכתב הוראה שנתן לו בתיבות: "והוא ישפוט תבל בצדק", היינו שיפסוק לכל העולם ובצדק אליבא דהילכתא, ואע"פ שהחת"ס היה אז עדיין צעיר לימים כבן ל"א שנה כבר כתב עליו הגר"מ באנעט ברוח קודשו "והוא ישפוט תבל בצדק".

.....

"באחת הפעמים כשהחת"ס נסע למרחצאות בא אליו איזה יהודי עם שאלה, והיות והגר"מ באנעט ג"כ היה שם על כן אמר לו החת"ס שישאל את הגר"מ באנעט, והגר"מ באנעט אמר שרוצה שהחת"ס ישיב מכיון שבשמים פוסקים כוותיה. (בית סופריהם, גיליון יג)

.....

שמענו פעמים רבות מהגאון רבי עקיבא ערנפלד זצ"ל שמע מאביו הגאון רבי שמואל זצ"ל הרב ממטרסדורף, שהכיר את בתו של החתם סופר שהיתה כבת עשרים בפטירת אביה החתם סופר, ועלו אליה לשאול כיצד היה נראה ליל הסדר אצל החתם סופר, וסיפרה שהחתם סופר היה אבא מאד טוב וישוב והסביר את ההגדה בשפה פשוטה לכל הילדים ותרגם אותה לאידיש במילה כדי שהכל יבינו. וכיון שראתה שציפה לשמוע קצת יותר, היא הוסיפה ואמרה, כל זה היה רק עד חצי הלילה, אך לאחר מכן כל הנשים ברחו מהשולחן ולא יכלו להביט בפניו מרוב אש קודש שבערה בו. ואף על פי שאש הקודש בערה בו מתחילת הסדר, אך כיון שמצוה לספר ביציאת מצרים 'והגדת לבניך', היה כולא בתוכו את האש קודש כדי שיוכל לקיים את המצוה בהידור, אך לאחר שיצא ידי חובה, היתה האש מתפרצת מתוכו עד שלא יכלו להשאיר במחיצתו. כן מסופר שבסוף ימיו היה חלוש ולא היה יכול ללכת ברגליו, והיו ארבעה בחורים לוקחים אותו על כסא לבית המדרש. ואחד מנושאי הארון הגיע לגיל מופלג כבן מאה וחמש עשרה שנה, עלה אליו ר' נפתלי שטרן ז"ל ושאל אותו כיצד היה מראה פניו של החתם סופר זצ"ל, נזדעק ואמר מי היה יכול להסתכל על החתם סופר לרוב קדושתו. (גיליון בים דרך הרב זילבר שיעור 48 בראשית תשפד)

.....

בספר זכרון למשה (דף קמה) מצטט תלמיד החת"ס רבי בנימין מפעבינעק, שבשתי

הביא בישמח ישראל (שבועות אות כא), אמר אא"ז זצללה"ה זי"ע עה"כ (תהלים קי"ט, ס"ו) "טוב טעם ודעת למדני כי במצותיך האמנתי", כי מי שלא יחפץ לעשות מצות ד' עד שידע טעמה זה מורה על חסרון אמונה, ולזאת מסתירין ממנו טעמי המצוות, כי לא באלה חפץ ד', רק לעשות המצו' באמונה שלימה, לזאת ביקש דהע"ה הודיעני ד' טעם ועריבות המצו', כי אף אם לא אדע טעמה אעשה אותה באמונה שלימה לזאת אל תסתיר ממני טעמי ומתיקות המצוות.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ"ד תשרי (ה'תקמ"ב)

יומא דהילולא קדישא

של בעל ה"תולדות יעקב יוסף"

הרה"ק רבינו יעקב יוסף זיע"א

בן הרה"ק רבי צבי זיע"א

תלמיד מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב זיע"א הרה"ק רבי משולם פייביש הלוי מזבארז'א זי"ע בעל "יושר דברי אמת" כותב במכתב הדרכה שלו וזל"ק: והעיקר ללמוד גמרא ופוסקים, לידע כל ההלכות על בורין, כדי לשמור ולעשות וכו' ... ומה לי לכתוב עוד, הכל כתוב הדר בכל הספרים, ובפרט בדברי קדשו של הגאון בספריו הקדושים "פורת יוסף" "תולדות יעקב יוסף", ושאר דבריו כגחלי אש כזוהר הרקיע מזהירים למשכילים וכו'. ע"ש.

.....

מורן הבעש"ט זי"ע אמר על תלמידו בעל ה"תולדות יעקב יוסף", שדי לו בשכרו שהעמיד 'יאס'ל'ע' כזה בעולם...

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ"ה תשרי (ה'ת"ר) יומא דהילולא

קדישא של בעל ה"חתם סופר"

הרה"ק רבי משה זיע"א בן הרה"ק

רבי שמואל זיע"א

בשמים פוסקים כמותו

סיפר כ"ק מורן אדמו"ר מערלוי: "החת"ס היה מהרבנים הראשונים של דרעזניץ,

האיר היום, ובאותו רגע כבה הנר והיה לפלא, (וכזה איתא בהקדמת 'ים של שלמה' לב"ק, שהראו לו מן השמים נר של מצוה, ועיין בזה ב'שם הגדולים' להחיד"א בערך המהרש"ל)

וכששמע רבנו את זאת ענה תיכף ואמר: וכי איזה חדשות היא זאת, והלא כבר אמר שלמה המלך 'טעמה כי טוב סחרה לא יכבה בלילה נרה', ובטח ידוע כי טוב היה לימודו של הגה"ק החת"ס בעיני הקב"ה, ולכן לא נכבה נרו. (ספר "להב אש")

• • • • •

סיפר רבי עקיבא יוסף שלזינגר [מאחרוני הנמולים ע"י החת"ס, וכתב בסוף המוהלים בוך' עקיבא יוסף שלזינגר מילה ופריעה, והיה החת"ס נוהג שהוא היה חותך וחתנו רבי דוד צבי היה פורע, כי לא היה אז לחת"ס צפרניים לעשות פריעה. ובבריתו של רבי עקיבא יוסף בנו של הצדיק רבי יחיאל שלזינגר, לאחר החיתוך פנה החת"ס לחתנו רבי דוד צבי שיעשה הפריעה, אך רד"צ לא היה שם, והניח החת"ס שני ידיו הקדושים ועשה פריעה, ואמר אח"כ שאליו הנביא עשה את הפריעה. וכן כתוב בספר המוהלים 'הילד עקיבא יוסף שלזינגר, ה' יגדלהו לתורה ויראת שמים, מילה ופריעה'. שאביו רבי יחיאל סיפר, שכשהיה בא שאלה קשה אל החת"ס, היה עוצם עיניו בדביקות בהשי"ת, וראו על פניו הטהורים שאין כוונתו להתאמץ להיזכר באיזה תוס', אלא היה דבוק בהשי"ת. וראה החת"ס את רבי יחיאל מתפלל על שהוא מתדבק בהשי"ת כדי להשיב על השאלה. ואמר החת"ס לרבי יחיאל, אל תתפלא על כך, שהרי כתוב בתורה 'והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתי, היינו שכשיש דבר קשה מכם, תקריבון אלי, היינו להקב"ה, כשהקב"ה ישמע את זה, הוא יתן לך דעת ושכל מה להשיב, כי לא הפלפל העיקר אלא הדביקות בהשי"ת. כך היה החת"ס נוהג לפני כתיבת התשובה, היה נכנס לדביקות בהשי"ת.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ"ה תשרי (ה'תק"ע)

יומא דהילולא קדישא

של בעל ה"קדושת לוי"

הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב
זיע"א בן הרה"ק רבי מאיר זיע"א

בשעת פתיחת הארון לאמירת כל נדרי, קודם אור זרוע לצדיק הזכיר הרה"ק רבי אליעזר מזדיקוב זי"ע השם לוי יצחק בן

שרה סאשא, אמר שהוא המליץ הטוב ביותר לישראל.

• • • • •

הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע נהג ביום הפורים שעמד על שלחנו קנקן וכל מי שהביא משקאות שפך בזה הקנקן ואמר הרה"ק מבארדיטשוב שרבינו הקדוש ממעזריטש זי"ע אמר כי יש לו תלמיד שיודע לצרף האותיות כבריות שמים וארץ כמו בצלאל, וכיוון זאת עלי, חבל לקלקל מוח כזה, רק אם חז"ל אמרו חייב אדם לבסומי בפוריא צריכים על זה מסירת נפש ושתה מהקנקן.

• • • • •

סיפר נכדו הרה"ק מהרא"צ מה ששמע מאביו, שסיפר לו חותנו רבינו הקדוש מפינטשוב, שפעם אחת היה אצל רבו הגה"ק מבארדיטשוב זי"ע כמה שבתות, ובתוכם ימי פורים, ואחר זה אמר לרבו הק', ברצוני היה להישאר פה עוד לשבת אחת, אבל אז לא אוכל לבוא לביתי על ימי הפסח, ובהכרח לי לנסוע לביתי, וגם אני שמעתי אומרים, והלוואי אינו אמת, כי נחלק מקומינו לשני מדינות, וצריכין תעודת הרשאה (פאס) לעבור הגבול. ויען לי הרה"ק בזה הלשון: ס'איז אפילו יא אמות, נאר איך וועל דיר שוין געבין א פאס. וכן היה, שקודם נסיעתי באתי לבית רבי, והרה"ק נטל נייר חלק ורשם עליו נקודה קטנה בעט, וקיפלו ונתנו ביד, ובירך אותי שאסע לחיים ולשלום. ובבואי אל גבול המדינה, היה שם פקיד אחד, שנטל התעודות מכל אחד, וכשנטל הכתב ממני, שאל אותי מה שמי, ואמרתי: 'אברהם הארוויטץ הפקיד הלך למשרד שם, להראות הכתבים להשר, ואחר זמן קצר יצא החוצה, והחזיר התעודה לכל אחד ואחד, והלכו כולם לדרכם, אבל אני קבלתי פקודה, שאבוא לבית השר, ואמר רבינו אל חתנו הגה"ק מהרי"א מקאמאנא, בעת ספרו לו כל זאת, בזה"ל: וואס קלערסטי אייזיק'ל, כ'אב מיך אפילו אביסעל געפארקטן, הגם כ'האב געהאט אמונה, אבער אויך ביי יעקב אבינו שטייט, 'וירא יעקב (בראשית לב, ח) שמא יגרום החטא, וכפירש"י אבל נתחזקתי, והזכרתי שם רבי לוי יצחק בן שרה סאסע, וכך הלכתי אל השר.

וכראות אותי השר, עמד מפני וכיבד אותי לישיב אצלו למעלה ושאל אותי מי אני, אמרתי לו שהנני ראבינר אמר לי זאת אי אפשר, וחזרתי פעם שניה לאמר, כי כן הוא. ושאל אותי אם כן מהיכן יש לו התקשרות גדול כל כך עם המלך, שנתן עצם חתימת ידו

על הכתב, והוא הביט אתי על הכתב ואני לא ראיתי שם, זולת נקודה קטנה כמקדם, ואחר כך שאל אותי מה בקשתי ותעש, וחשבתי בדעתי, מה לי לבקש ממנו, בודאי לא אושע אצלו בביאת הגואל, רק מכיון שהיה לי עוד מרחק רב לביתי ויראתי שלא אשאר באם הדרך, על כן בקשתי מהם שיתנו עגלה בעבורי, להוליכני לביתי, וכן צוה תיכף ומיד, והביאו עגלת צב, ונסעתי לדרכי לחיים ולשלום.

ובבואי לביתי, הנחתי את הכתב סגור ומסוגר, בחשבי שיבוא עוד זמן להשתמש בו בעת הצורך, והנה כל משפחתי היו מתנגדים לדרך החסידות, רק אני לבדי הייתי מהמתדבקים בדרכיהם, ועקבותיהם, והיה אחד מקרובי שהיה ת"ח גדול, ואמר לי פעם אחת: הלא יודע אתה שאני מתנגד לכולכם, אבל יען שאותך הנני מכיר לאיש נאמן וירא אלקים, על כן תאמר לי באמת מה אתה רואה אצל החסידים ואז אמרתי לו, תבוא עמי החדרה ואראך דבר פלא, מה שקרא אתי וכאשר באתי שמה, ופתחתי הארון שהיה תמיד סגור ומסוגר מעיני כל, ואבקשהו ולא נמצא, אז הבנתי כי זה מעשה שטן דייקא, כי היה יכול לבוא מזה קידוש השם גדול, על כן נעלם הנייר.

• • • • •

סיפר רבינו (כ"ק מן אדמו"ר רבי מאיר יחיאל הלוי זצוק"ל - אוסטורבוצא - דרך צדיקים) מעשה שהיה אצל הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זצוק"ל, שפעם אחת בא בבוקר לבית המדרש וברך ברכות השחר בקול גדול כדרכו בקודש ודילג ברכת שלא עשני גוי, והיו הכל תמהים על זה. ופירש להם טעם הדבר כן, כי כאשר קם בבוקר ורצה להכין עצמו להתפלל, העמיק בדעתו לחשוב ולהתבונן ברוממות השי"ת ושפלות עצמו עד כי חשב שאין גרוע בעולם כמוהו, ונשבר לבו בקרבו מאד עד שנפל בעצבות ולא היה יכול להרים ראשו ולחזק עצמו להתפלל בשמחה כדכתיב עבדו את ה' בשמחה וגו' (תהלים ק, ב). ולכן התחיל לחשוב לחפש בעצמו איזה נקודה טובה שיוכל לחזק עצמו להתפלל בשמחה ולא מצא, כי כל מצוה וכל מדה טובה שחיפש בעצמו הסתכל וראה שלא עשה בה עדיין כלום כפי גודל החיוב לעשותה לפני יוצר כל היצורים מלך מלכי המלכים הקב"ה, ולכן הלך נבוך בעשתונותיו ולא היה יכול לחזק עצמו להתפלל בשמחה. עד אשר עזרו השי"ת שבהלכו בבית אנה ואנה ראה דרך החלון נכרי אחד עובר בשוק והתחיל להתבונן בעצמו ולחשב גודל הפרש

אשר בינו לבין נכרי זה וגודל מעלתו עליו עד שבא לשמחה גדולה ונתלהב מאד מגודל שמחתו ולכן בירך מיד בשמחה עצומה ברכת שלא עשני גוי, ולכן שוב לא בירך עתה ברכה זו:

.....

הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע ראה פעם יהודי אחד ההולך בשוק במרוצה ובחפזון רב. שאלו הצדיק: עבור מה אתה רץ כל כך? השיבו האיש: אני רודף אחר מזונותי ופרנסתי. אמר לו הצדיק: וכי מנין לך שפרנסתך הולכת לפניך, שאתה רץ אחריה להשיגה? אולי היא נמצאת מאחוריך, ונמצא שאתה בורח ממנה.

פעם ראה הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע איש אחד מהלך בחפזון ונראה בהול מאד לעסקיו. עכבו ושאלו: במה אתה עוסק, ר' יהודי? אין לי פנאי לדבר כעת עם כבודו, השיב האיש. הוסיף הרה"ק רבי לוי יצחק ושאלו: ובכל זאת במה עסקך? ענה האיש: מבקש אני מכבודו לבל יעכבני הפעם שעתי דחוקה מאד מפאת העסקים שלי. אך הרה"ק רבי לוי יצחק לא הרפה ממנו ואמר לו: נוחא, נוחא, העסקים דוחקים אותך, ורבים העסקים שלך. אבל אני שואל אותך לא לעסקיך הרבים, כי אם לעסקך האחד, במה אתה עוסק? הסתכל בו האיש בתמיהה ולא הבין מה הוא סח. הסביר לו הרה"ק רבי לוי יצחק: הרי כל הטרחות שאתה טורח הן למען השם יתברך, שהרי כוונתך לכלכל את נפשך שהוא יתברך נתן לך. את המזונות הם עסקו של השם יתברך. ואילו עסקך הוא להתיירא מה'. ואם כך, למה אתה מניח את עסקך היחיד ורץ אחרי עסקיו של הקדוש ברוך הוא? דהרי אמרו חז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים.

.....

שמעתי אומרים בשם הרב הקדוש מוהר"ר צבי הירש זצלה"ה מזידיטשוב על הפסוק (דברים כח, סז) "בבוקר תאמר מי יתן ערב" - זה ערב פסח, שאיש ישראל משתוקק להגיע לליל שימורים, "ובערב תאמר מי יתן בוקר" - זה ליל סוכות, כידוע מהרב הקדוש מברדיטשוב זי"ע שהיה ניעור כל ליל א' של סוכות מחמת געגועים להגיע את מצות נטילת לולב וכו'. (אילה שלוחה להרה"ק מליטאוויסק זצ"ל פ' כריתובא.)

.....

פעם סיפר מרן ה'אמרי חיים' זצ"ל המעשה מהרה"ק מברדיטשוב זי"ע, שמרוב תשוקתו לנטילת לולב ואתרוג, שבר את

זכוכית הארון בו היה מונח האתרוג, והפטיר: "די עבירה זאל אויף מיר מגין זיין!" (שעבירה זו תגן עלי!). (מאיר החיים)

.....

מרן הסב"ק מרוזין זי"ע א"א כשהיה ילד בן חמש או שש, היה בבארדיטשוב על חג הסוכות, והרה"ק מברדיטשוב זי"ע אמר את ההלל עם לולב ואתרוג בידו, ומרוב התלהבותו היה הלולב נשבר בכל עת, והיו צריכים במשך כל זמן ההלל את הלולב, והסב"ק שהיה ילד קטן עמד שם תחת העמוד עם לולב קטן, ואמר: יש אדם שמרוב אהבת השי"ת שובר הכל, ויש אדם שמרוב פחד לא מנענע את עצמו כלל. (מנהגי קודש רוזין)

ויצוין למש"כ בספר 'עירין קדישין' (עמ' שלד) שהאדמו"רים לבית רוזין היו נוהגים לדבר מהרה"ק מברדיטשוב זי"ע מראש השנה ועד אחרי שמח"ת כדי לעורר חסידים מגולים על כלל ישראל (וכ"ה בס' 'מנהגי קודש רוזין' עמ' סה)

.....

ברצוני להביא בזה מעשה פלא מבעל ה'חפץ חיים' זי"ע, מה שסיפר הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל והובא בספרו 'בין ההדסים' (עמ' 1), וכה סיפר: שמעתי פעם מדודי הגה"צ ר' וועלוול צ'צ'יק זצ"ל שהיה מספר, כי באחת השנים לפני חודש אלול הגיעו לראדין שני בחורים צעירים מגליציה או סביבתה, ואמרו שהם רוצים להתקבל לשיבה בראדין, ללמוד אצל החפץ חיים זצ"ל. הסבירו להם בהנהלת הישיבה שכעת בחודש אלול אין אפשרות לקבלם מכיון שהכל מלא עד אפס מקום, אי אפשר יותר להכניס, ולכן לא מקבלים בחורים כלל, אולי אחר כך בחודש חשוון יוכלו כן לקבל, אבל לעת עתה לא מקבלים בחורים, אין שום אפשרות. אמרו הבחורים, אם לא מקבלים אז לא, אבל לכל הפחות שירשו להם להיכנס להחפץ חיים לקבל ממנו ברכה. השיבו להם בחיוב והכניסו אותם להח"ח. הם נגשו אל החפץ חיים ואמרו: אנחנו בחורים ומבקשים אנו ברכה. החפץ חיים התחיל לשאול אותם: "מאיפה אתם?" והשיבו מאיזו עיירה הם. שאלם החפץ חיים לשמם ולשם משפחתם, וכשהשיבו, אמר להם החפץ חיים: "זאת אומרת שאתם נכדים של רבי לוי יצחק מברדיטשוב?"! והם אישרו ואמרו "כן". הוסיף הח"ח ושאל אותם: "בשביל מה באתם?" והם ענו אמרו שבאו בשביל להתקבל לשיבה. המשיך הח"ח ואמר: "נו, הייתם כבר? מה אמרו לכם?", השיבו

הבחורים: "אמרו לנו שאי אפשר". כששמע זאת הח"ח ביקש לקרוא למנהל הישיבה ואמר לו: "אני מבקש בקשה אישית שיכניסו אותם לשיבה". אמר המנהל: "הרבי יודע שאי אפשר להכניס כי הוא זה, אין מיטות, אין אוכל, אין שום אפשרות". אמר לו הח"ח: "אם כן הם אורחים שלי, הם יישנו אצלי ויאכלו אצלי, והם יהיו כאן בשיבה". ולא השאיר כל פתח להנהלת הישיבה להשתמש מלקבלם לשיבה, באומרו שהוא יסדר הכל על הצד היותר טוב, כדי שיוכלו הבחורים האלו להשאר כאן בשיבה. המנהל המשיך לשאול את החפץ חיים: "רבי, שהם יבואו לחודש חשוון, למה צריך לקבל כבר עכשיו?" אמר לו החפץ חיים: "ניין, מיין טייערער ברודער לעבן... אני צריך אותם באלול בשיבה... באלול ובימים הנוראים אני צריך שיתפללו אתנו נכדים של רבי לוי יצחק מברדיטשוב, שהוא היה סניגורן של ישראל, וזה יהיה זכות לכולנו" (מאת ר' ח. מ. גליק, בני ברק הובא לגיליון עלים לתרופה סוכות תשפ"ה)

"אתה הראית" - בשמחת תורה

הרה"ק מברדיטשוב זי"ע אחר חתונתו, בשמחת תורה הראשון כיבדו הקהל אותו שיאמר "אתה הראת" וגו' לפני התיבה, וירד הרה"ק לפני התיבה ונתייצב שם. והטלית היה מונח על התיבה, ונטל הטלית בידו ללבשו, הניחו מידו על התיבה חזרה, כן עשה כמה פעמים. וכל הקהל עמדו בבית הכנסת בעינים צופים עליו שילביש הטלית ויתחיל לומר "אתה הראת", והוא עומד בדד ודומם ופתאום נשמע קולו ואמר: "אם אתה למדן ואתה חסיד אמור אתה 'אתה הראת'", ועזב את התיבה והלך אל מקומו בבית הכנסת. והדבר הזה היה לפלא בעיני כולם, וחותרו הגביר בראותו מעשה תענועים אלו מחתנו היה בוש מאוד בפני הקהל, בכל זאת לא רצו לשאלו בכל משך זמן ההקפות. אחר ההקפות לא עצרו מלשאלו על הדבר הזה מה ראה על ככה ומה הגיע לו לעשות כן. והשיב ואמר: אומר לכם האמת סיבת הדבר שעשיתי כן כך הוא, שמיד שעמדתי לפני התיבה לקחת הטלית על ראשי ולומר "אתה הראת", נשתתף עמי היצר הרע ואמר שהוא רוצה לומר עמי יחד "אתה הראת", ושאלתי לו: מי אתה שתהיה ראוי והגון לכך, ושאלני חזרה גם כלשון הזה: מי אתה וכו', והשבתי לו: אני הוא למדן. והשיב לי, גם הוא למדן. ושאלתי לו: איפוא למדת הלכות, ש"ס ופוסקים, השיב לי חזרה: איפוא למדת אתה, והשבתי לו: אצל הגאון פלוני ופלוני. והשיב לי: גם שם עמך הייתי בלימודך, אם כן גם אני למדתי אצל הגאונים

שחשבת אותם לפני. והשבתי לו: אבל חסיד אני, והשיב לי: גם אני חסיד. ושאלתי לו: איפוא קבלת דרך החסידות, והשיב לי חזרה: איפוא קבלת אתה דרכי החסידות, והשבתי לו: אנכי הייתי אצל הצדיקים. והשיב לי: גם שם עמך הייתי, ולכן גם אני רוצה לומר עמך "אתה הראת" וכו', ובראותי כי אזלת יד שאינו מניחני ועודו מחזיק בי בחזקה לומר עמי "אתה הראת", עזבתי את הטלית מתחת ידי לגמרי והנחתי לו את שלו, ואמרת לי: "אם אתה למדן ואתה חסיד אמור אתה", וכי לא עשיתי כהוגן בזה. ותשובתו זאת מצאה חן בעיני כולם. (אור ישירים) (מערכת הרה"ק מקאברין זצ"ל). מקור עובדא זו וביתר אריכות נמצא כבר בספר 'זכרון לראשונים' - מערכת הרה"ק מבארדיטשוב זצ"ל)

• • • • •

נכנס להקפות רק אחרי שהרגיש כשפל ונבזה

שמעתי מכ"ק מו"ח [הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא] צוק"ל, אשר הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע היה דרכו שלא נכנס להקפות בשמחת תורה עד שהיה ידוע לו בבירור גמור שהוא השפל והגרוע ביותר מכל הקהל הנמצאים שם, ופעם אחת עבר על פתח ביתו של הרה"ק איש פשוט שהיה בדרכו לראות ההקפות, וחשב הרה"ק לעצמו, הרי מאדם פחות כזה ודאי אינני גרוע יותר, והוצרך לעשות אחר כך חשבון בנפשו במשך שתי שעות עד שבא להכרה שגם מאיש זה הוא פחות ממנו. אמרות טהורות - מכ"ק האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א (זצ"ל) (פר' כי תשא, עמ' שצא, יעו"ש ביאור הדברים)

• • • • •

השתוקקותו לקיים מצות תפילין למחרת החג

איתא מהרה"ק ה'קדושת לוי' זצללה"ה, שבמוצאי פסח וסוכות היה נייער כל הלילה ומשתוקק לקיים מצות תפילין שכבר יצאו שמונה ימים שלא הניח. (ליקוטי הרי"מ)

• • • • •

עיכוב הסתלקותו מן העולם עד אחר עבור חג הסוכות והקדוש והטהור מרן בעל 'קדושת לוי' זי"ע בשנה האחרונה אמר במוצאי יום הכיפורים להאנשים העומדים שמה, תדעו שהיום מלאו ימי וצריך אני להיפטר מן העולם כעת, אך בינך כי מאוד צר לי לילך מן העולם כעת ששני מצוות שהם סוכה ואתרוג באים לקראתנו, והיאך יכולים לילך ממצוות קדושות כאלה, ועל כן התפללתי שיעוכב זמן פטירתי עד עבור ימי הסוכות

ושמע השי"ת לתפילתי ומילא שאלתי בזה. וכן היה שבאסרו חג של סוכות נחלה, וביום כ"ה תשרי גברו עליונים את התחתונים ועלה השמימה בשנת תק"ע לפ"ק. לזכר עולם יהיה צדיק זי"ע ועכ"א. אילנא דחיי (אור הנר, יו"כ. וכע"ז א' בס' 'אור ישירים' - מערכת הרה"ק מקאברין זצ"ל אות ס, יעו"ש)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

כ"ז תשרי (ה'תק"ב) יומא דהילולא

קדישא של בעל ה"מעשה רוקח"

הגה"ק רבי אלעזר רוקח מאמסטרדם

זיע"א בן הגה"ק רבי שמואל

שמעלקי מרגליות זיע"א

אמו הייתה הצדיקת מרת טייבל בת הגה"ק ר' משה ראב"ד דקראקא, בהגה"ק ר' יהושע אבד"ק לבוב בעל ה"מגיני שלמה", זי"ע.

• • • • •

שרשם מגזע אראלים ותרשישים, וכפי שמסר הגה"ק מהר"ם מבילגורייא בשם אביו כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא כי מסורת בידם, שיחוסם עולה י"ח דורות בן אחר בן עד לרבינו אלעזר מגרמיזא בעל ה"רוקח" ומבעלי התוספות.

ובשם הרה"ק בעל ה"אוהב ישראל" מאפטא מובא שאמר שידעו לו בבירור, שהגה"ק בעל מעשה רוקח מתייחס לגזע רש"י י"ג פעמים מצד אביו ומצד אמו.

וכידוע שכל אדמו"ר בית בעלזא מגזע בעל המעשה רוקח זיע"א.

• • • • •

על מקור נשמתו אמר מרן הבעל שם טוב זי"ע, כי היתה לו נשמת דוד המלך עליו השלום.

ואילו על מדרגתו הגבוהה הפליא הגה"ק רבי יחזקאל לנדא מפראג זי"ע בעל 'נודע ביהודה', באומרו: "כל עוד ורבי אלעזר בחיים, הלא כל העולם ניזון בשבילו".

• • • • •

ראשית כהונתו, בשנת תס"ה, היתה בק"ק ראקוב, סיפר כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע בהיותו שם התקיימה פעם אסיפת רבנים בלובלין, שיצאו לדון בדבר היתר גבינות שנעשו מחלב עכו"ם כשלא היה ישראל בשעת החליבה, על סמך אומדנא שלא היה שם דבר טמא יחד עם כל הרבנים שחתמו להיתר, צירף רבינו

הק' את חתימתו בזו הלשון "אלעזר מתניכם חגורים", ותיכף נסע משם, לאחר שהחלו לקרוא את שמות החתומים תמיהו כולם, מי הוא זה שחתם את שמו כך, ומה פשר הדבר? ויבוקש ולא נמצא ויצא הכרוז, שעל כל הרבנים שחתמו על ההיתר, לבוא בעצמם אל היריד אשר יהיה ביערוסלב ואכן לאחר שנקבצו ובאו כולם אל היריד נודע מי הוא בעל החתימה הלז, וכי כוונתו היתה לרמוז על הפסוק "מתניכם חגורים" (שמות יב, יא) שתרגם שם אונקלוס "חרציוכו יהו אסירין", כלומר חריצי החלב יהיו אסורים, והוכיח להם על פי הדין שגבינות אלו אסורות. מני אז יצא שמו ותפארתו.

וכעבור זמן מה בשנת תס"ט נקרא לכהן בק"ק טארנא ולאחמ"כ בשנת תע"ד, הוכתר לרבה של ק"ק בראד, שהיתה מפורסמת בחכמי הקלויז שבה בבראדי שירת בקודש, כאשר שמו הולך לפניו כגאון אדיר קדוש ומקובל אלקי, עד יום כ"ז אלול תצ"ה בו עלה לכהן פאר על כסא רם ונשא דק"ק אמשטרדם, שהיתה עיר ואם בישראל. טרם עזבו את ק"ק בראדי, כינס את אנשי הקהילה לאסיפת פרידה, ונשא לפניו דברים, ובין היתר אמר: "הייתי אצלכם רב הרבה שנים, ובמשך הזמן הזה לא היתה מקשה ללדת ולא הפילה שום אשה ולד, וכאשר שמעו הבעלי בתים הדבר הזה, חקרו ודרשו אחר זה, ונמצא אמת הדבר...".

• • • • •

רבות מסופר על הכבוד הגדול אשר הנחילו לו בבואו לאמשטרדם, כה רבתה השמחה בבואו של הצדיק, עד שהנפיקו לכבודו מטבע כסף, אשר בצדה האחד היתה חקוקה דמות דיוקנו עם הכיתוב: "הק' מוהר"ר אלעזר בן מהור"ר שמואל אבדק"ק בראד", ומצדה השני היה כתוב "נתקבל כאן יום ד' ז"ך אלול תצ"ה לפ"ק, לאורך ימים טובים א"ס הוי מתפלל בשלומה של מלכות" ו עוד כמה פסוקים מתהלים.

• • • • •

כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע היה מספר סיבת הדבר שניתנה הרשות מאת המלכות להנפיק מטבע זה לכבודו, וכך הוי עובדא באותה תקופה התגלה כי סכנה אורבת למדינת הולנד, עקב נחילי תולעים וחרקים רבים למיניהם אשר רמשו וניקרו באדמתה הלחה, דבר שגרם להרבה מפולות עפר וכדו', ראשי השלטון עמדו אין אונים נוכח סכנה איומה זו למדינה כולה, שהיא כידוע חצי אי, לאחר שניסו בכל מיני תחבולות לבער פגע-

נגע זה, ולא עלתה בידם. ולכן כשאך הגיע עליהם שמע הצדיק הקדוש השוכן כבוד באמשרטורם, פנו אליו בלית ברירה שיחלצם ממיצר בכח תפילתו. ויצא הגה"ק רבי אלעזר לשווח בשדה, לשפוף שיח לפני בורא העולם ית"ש. בתום תפילתו, ראה כל העם כיצד החוף כולו מאדים מדם, והמון רב של נחילי תולעים וחרקים נשפכים אל הים... או אז ידע כל העם כי הסכנה חלפה מעליהם. לסיבה זו, לאות הוקרה, הוטבעה מטבע לשמו ולזכרו של אותו צדיק.

• • • • •

מובא בהקדמת 'אוצר י"ד החיים' [לבוב תרצ"ד] להג"ר ישכר דב באב"ד אבדק"ק בוסקא זצ"ל, ששמע מפי נכד מרן הרה"ק רבי יצחק מאלעסק זצוק"ל, ששמע מפי קודשו של כ"ק מרן. סיפור דומה שלכאורה מכון הוא לאותו מאורע, מובא בשם כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע, אשר סיפרו בשבתו במסיבת חסידיו בליל פורים: בתקופה שהתגורר ה'מעשה רוקח' באמשרטורם התמודדו השלטונות עם מכתה של חיה מסוכנת אחת שהונחלה בים הסמוך לאמשרטורם והחלה לחפור מתחת לאדמת האי, ולא רחוקה היתה הסכנה שאדמת המדינה תקרוס ואמשרטורם וגלילותיה תטבענה אל תוך הים הגדול. לאחר שכליו רבי השלטון את כוחותיהם ותכסיסיהם במלחמתם נגד אותה חיה גדולה ולא יכלו לה, הגיעו שרי העיר אמשרטורם למעונו של ה'מעשה רוקח' זי"ע להגן על העיר ושלוש יושביה, ובליל פורים באו אליו. נענה רבי אלעזר ואמר: "מקובלני שאם שותים הרבה יין בליל פורים, מסוגל הדבר להכניע את השונאים", ויצו להביא יין אל השולחן והורה לכל באי ביתו להרבות בשתייה. לא האיר השחר ובאו לבשרו שבאורח פלא בקע כרסה של אותה חיה, עד שהאדים צבע הים מרוב דמה שנמזג במימיו.

• • • • •

כשישים שנה לאחר פטירת הגה"ק רבי אלעזר וקרוב לשבעים שנה מעת עזיבתו את בראד, פקד את העיר הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא זי"ע, וכשסיים את תפילתו בבית הכנסת של הגה"ק רבי אלעזר אמר: "בהיכנסי לבית הכנסת ראיתי כמה תנאים ואמוראים, ואמר כי בית הכנסת הזה קדוש מאד ומרגישים בו קדושת בית המקדש, וכל זאת מכוח התפילות שהתפלל כאן ה'מעשה רוקח'".

• • • • •

בשנת ת"ק גמר אומר לעלות ולחון את עפר ארץ הקודש. האמת היא, כי מראשית כזאת הודיע ועל דעת כן קיבל משרתו הרמה באמשרטורם, וכפי שאנו קוראים במכתב התשובה שהשיב להם על ההזמנה לכהן בעירם: "הגני מרכין ראשי ורובי להיות עבד ה' ועבד לעם הזה בעבודת הקודש... עד יזכני ה' להוציא מחשבתי מכח אל הפועל, שכבר עלתה לפני במחשבה זה ימים רבים לעלות לארץ הקדושה... וכעת אולי יגולגל זכות ע"י זכאים כמוכם, אחר ישיבתי בקהלתכם המפוארה יצ"ו איזה שנים אם יגזור ה' בחיים" ואמנם אחר כמה שנות שהיה באמשרטורם ביקש להשלים מאוויז ולעלות לא"י.

• • • • •

כ"ק מרן מהר"א זי"ע סיפר שרבינו היה חוסך ממשכורתו כל חודש מאז בואו לק"ק אמשרטורם כדי שיה' לו הוצאות לנסיעתו לארץ ישראל.

• • • • •

על תשוקתו ואהבתו לארץ הקודש אנו למדין מהקדמתו לפי' המשניות שחיבר טרם נסיעתו. וכך כותב רבינו שם: לב יודע מרת נפשו, ערכי השפל, פחות שבערכין, שלא הייתי כדאי לזה לול חסדו הגדול וזכות אבותי הקדושים שעמדה לי, ואלהי אבי היה בעזרי שהייתי לאב ולרב בכמה קהלות קדושות כידוע ומפורסם, ותמיד היה מוטל עלי עול הצבור במילי דשמיא ובמילי דעלמא, ואמרתי בלבי מתי אעשה לביתי לעבוד את ה' ביראה ואהבה בלי שום פניה שבעולם. בכן גמרתי בדעתי בע"ה שהבא לטהר מסייעין אותו. בא אלי התעוררות מן השמים מה לך נרדם, קום קרא אל אלקיך בארץ הקדושה, ולך לך מארצך וממולדתך וגו' ושם תמצא מנוח מכל טרדות הזמן. בכן מאסתי בכל הכבוד המדומה שהיה לי וגמרתי בדעתי בע"ה להוציא מחשבתי הטובה מכח אל הפועל לילך מהכא להתם דרך הים, וה' ברחמי המרובים על מי מנוחות ינהלני ויחזקני ואמצני לעבודתו ויראתו שאוכל לעבדו כאשר עם לבבי בקדושה וטהרה בארץ הקדושה, ע"כ.

• • • • •

שלושים ושבע שנים לאחר מכן, בחודש אדר תקל"ז, כשעלה הרה"ק רבי מנחם מנדל מויטבסק זי"ע לארץ ישראל, הגיע בנתיבי יבשה לאיסטנבול בירת האמפריה העות'מנית שחופיה היו מרכז שיט עולמי וכל נתיבי ים הסתעפו מהם, כשהיה עליהם

לבחור בספינה שתקחם לארץ ישראל, לא הטיל הרה"ק מויטבסק את המשימה על תלמידיו אלא יצא בעצמו אל הנמל, שוטט בין האוניות שעגנו בו, פסל את החדישות והמשופצות ובחר דוקא באוניה מיושנת וסדוקה. תלמידיו שחששו לעלות במאותיהם על הספינה הרעועה, ניסו לשכנעו ולדבר על לבו של רבם הקדוש, לבל יכניס את עצמו ואותם בסכנה גדולה, הם הצביעו על אוניות חזקות וחדישות שעגנו בנמל, ואף הצליחו להוכיח כי הנסיעה באוניה הישנה אינה זולה יותר, אולם הרה"ק מויטבסק לא נכנע לתחנוניהם ולהפצרותיהם ועמד על דעתו שזו תהא האוניה שתובילם ארצה ישראל. שבועות המסע חלפו בשלום ואף לא פעם אחת טולטלה האוניה ברוח זועפת או בגלי סער. ים רגוע השתרע מלוא האופק ורוח נינוחה נשבה מכל עבר, שלא כפי שהיה מקובל וידוע בקרב יורדי ים ותיקים. משהגיעו לחופי ארץ ישראל וירדו מהאוניה, סח להם רב החובל ברוב התפעלות, כי מעודו אינו זוכר נסיעה שקטה שכזו בה לא זעף הים אף לא פעם אחת, למרות שזה עשרות שנים הוא מנחה את אותה אוניה בנתיבי ים, לפתע קרא: "הנה נזכר אני בנסיעה אחת שאף היא היתה שקטה ונינוחה באופן בלתי טבעי, למעט סערה אחת שאף היא שקטה בפתע פתאום ולא נודעו עקבותיה היה זה לפני שלושים ושבע שנה, כשנסע עמי רבם של יהודי אמשרטורם. הבינו תלמידיו של הרה"ק מויטבסק כי לא לחינם בחר רבם הקדוש באותה אוניה למרות יושנה, אלא מתוך שהרגיש בה את קדושתו של רבי אלעזר בעל ה'מעשה רוקח'.

• • • • •

ההספד שנשא עליו הגה"ק רבינו חיים כהן רפפורט אבדק"ק לבוב על הרב המאוה"ג הגה"ק מהר"ר אלעזר הרב מאמשרטורם זי"ע, שמועה באה ונמס כל לב ורפו כל ידיים ונשברה כל רוח, וכל ברכים תלכנה מים, על כי נפל גבור ויאבדו כלי מלחמה, הוא ניהו הגאון החסיד המפורסם בכל קצוי ארץ וים רחוקים, כבוד המנוח מורינו ורבינו הרב רבי אלעזר, שהורה צדק לעדת ד' קודש בק"ק בראד ובק"ק אמשרטורם, ורגלוהי דלאו בר אינש אלא מלאך, רגלו רגל ישרה, לאתר דמתבעי' תמן אובילו יתיה, וזכה להקבר בארץ הקדושה. לזאת יחרד לב כל ירא וחרד, ויתר ממקומו וימלאו מתניו חלחלה, וראוי להגדיל המספד ולהרבות הבכיה, שלא להכשל ח"ו בעונש המתעצל בהספדו של חכם. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר מאיר הלברשטאם הי"ו

בית שמש

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים

בהפצת גליונות חודש תשרי

לרגל שמחת הולדת בנו נ"ו בשעט"מ

ויזכו להכניסו בביתו של אאע"ה

בעתו ובזמנו ולגדלו לתורה ולחופה ולמעש"ט

ולע"נ סבתו הרבנית הצדקנית מגארליץ

מורת יוכבד רבקה ע"ה

בת הגה"ק רבי מרדכי דוב מהארנסטייפל זיע"א

נלב"ע י"ח תשרי ג' דחוח"מ סוכות

זכותה תגן בעדו ותי"ה למליצה ישרה בעדו

ובעדר כל משפחתו ויזכו לפתקא טבא לראות נחת

מכל יוצ"ח ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר החפץ בעילום שם הי"ו

אשר הרים תרומות ידו ברוח נדיבה,

להגדיל תורה ולהאדירה

לרגל כ' תשרי יומא דהילולא של זקינו

הגה"ח רבי יהושע העשיל הלטובסקי זיע"א

מגזע תרשישים ומנקיי הדעת שבירושלים

ימלא ה' כל משאלות לבו לטובה וזכות הצדיקים יגן בעדו

ויזכו לפתקא טבא ולראות נחת מכל יוצ"ח

ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר חיים דן הלוי רובינשטיין הי"ו

בית שמש

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים

בהפצת גליונות חודש תשרי

לע"נ סבו הר"ר יהודה צבי ז"ל

בן הר"ר יוסף ז"ל

נלב"ע ר"ה תשפ"ז

שיהי' למליץ יושר עבור כל יוצ"ח

ויזכו לפתקא טבא ולראות נחת מכל

יוצ"ח ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר יצחק מאיר הכהן טוורבר הי"ו

בית שמש

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים

בהפצת גליונות חודש תשרי

ולרגל י"ט תשרי יומ"ד של זקינו

ה"יהודי הקדוש" מפשיסחא זיע"א

זכות הצדיקים יגן בעדו

ויזכו לפתקא טבא ולראות נחת

מכל יוצ"ח ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר יוסף יהודה כץ הי"ו

בית שמש

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים

בהפצת גליונות חודש תשרי

לרגל יומ"ד ט"ו תשרי

של זקינו הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א

זכות הצדיקים יגן בעדו

וימלא ה' כל משאלות לבו לטובה

ויזכו לפתקא טבא ולראות נחת

מכל יוצ"ח ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר ישראל הכהן טוורבר הי"ו

בני ברק

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים

בהפצת גליונות חודש תשרי

ולרגל י"ט תשרי יומ"ד של זקינו

ה"יהודי הקדוש" מפשיסחא זיע"א

זכות הצדיקים יגן בעדו

ויזכו לפתקא טבא ולראות נחת

מכל יוצ"ח ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר מאיר קראוס הי"ו

ניו יורק

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים

בהפצת גליונות חודש תשרי

ויזכו לפתקא טבא ולראות נחת

מכל יוצ"ח ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר ישראל חיים דוידוביץ הי"ו

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים

בהפצת גליונות חודש תשרי

ויזכו לפתקא טבא ולראות נחת

מכל יוצ"ח ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר ישראל שטיינמץ הי"ו

ניו יורק

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים

בהפצת גליונות חודש תשרי

ויזכו לפתקא טבא ולראות נחת

מכל יוצ"ח ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר משה מרדכי גולדקנופף הי"ו

בית שמש

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים

בהפצת גליונות חודש תשרי

ויזכו לפתקא טבא ולראות נחת

מכל יוצ"ח ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר יהודה ארי'ה ליב טאוב הי"ו

ניו יורק

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים

בהפצת גליונות חודש תשרי

ויזכו לפתקא טבא ולראות נחת

מכל יוצ"ח ולכל הטוב

ברכה מרובה

למכובדינו הדגול

הר"ר משה רוטשטיין הי"ו

בית שמש

אשר נטל חלק בזיכוי הרבים בהפצת גליונות חודש תשרי

ויזכו לפתקא טבא ולראות נחת מכל יוצ"ח ולכל הטוב

לכל בית ישראל

חג שמע

א פריילעכען

יום טוב!

לזכרון עולם

לע"נ מורינו הר"ר יהודה ארי'ה ליב אלתר ז"ל

בן מורינו הר"ר שמעון נפתלי אלתר ז"ל

נין להרה"ק בעל ה"אמרי אמת" זיע"א

נלב"ע י"ז תשרי תשס"ב

שיהיה למליץ יושר עבור משפ' וכל יוצ"ח

ת.נ.צ.ב.ה

הונצח ע"י נכדו הר"ר ישראל אלתר הי"ו

אך טוב וחסד ירדפום כל ימי חייהם חיים של ברכה עושר וכבוד

ויזכו לפתקא טבא ולראות נחת מכל יוצ"ח ולכל הטוב

להארות והערות וכן להצטרפות לקבלת הגליון בדוא"ל, שילחו את כתובתכם לכתובת המייל: smwhtwbh@gmail.com

או בטלפון - 054-844-3494 ובהשאת הודעה, לציין עבור גיליון שמועה טובה

וכן מי שנדבו לבו לקחת חלק בזיכוי הרבים דרך תרומות והנצחות האפשריות כדלהלן:

א. דרך הקישור [שמועה טובה](#)

ב. דרך מערכת קהילות: חייגו 073-275-7000, הקישו מס' קופה 10204 ופעלו לפי ההוראות.

ג. שילחו את בקשתכם לכתובת המייל הנ"ל. ואי"ה ניצור עמכם קשר בהקדם.

ד. חייגו לטלפון הנ"ל (וכן תוכלו להשאיר הודעה).